Ezernyi link papíron - plusz egy ink-CD!

ink internetkalauz

VII. ÉVFOLYAM 1. SZÁM 2002. JANUÁR

PRÍM AZ ELSŐ MAGYAR INTERNETMAGAZIN • ÁRA 548 FT

ink.hu

Magyarország legjobb weboldalai

30

kategóriában

oldala ink

internet kalauz

VII. ÉVFOLYAM 1. SZÁM **2002. JANUÁR**

*Az **SZDSZ** évi **40-50 milliárd forintot** fordítana a költségvetésből az **internet** elterjedésének ösztönzésére. Aggasztó, hogy az országban **digitális szakadék** alakult ki, az internetezők több mint fele a két felső jövedelmi tizedbe tartozik – fejtette ki **Magyar Bálint**, a párt online alapszervezetének elnöke az ink-nek.*

Az SZDSZ karosszék-demokráciát teremtene 14. oldal

*Sokan úgy tartják, hogy a **Színház.hu** portálon belül, de talán a teljes magyar interneten is a **Radnóti Miklós Színház** honlapja az egyik legszebb, legelegánsabb. A **Társulat** menüpontra kattintva a művészek sorában találjuk **Schell Juditot**, akinek a weboldaláról **gyönyörű ifjú hölgy** tekint a látogatóra.*

Schell Judit rengeteget játszik, de még nem az interneten 18. oldal

*Múlt havi számunkban **női site**-okról írtunk, most **offline női lapok** netes megjelenését vizsgáljuk. Egyébként amiket mi női lapoknak hívunk, azokat a **bennfentesek** különböző nevekkel illetik, és bámulatos, hogy **hányféle kategóriába** képesek besorolni úgy, hogy a különbségeket az **olvasók** szinte észre sem veszik.*

Klikkeljünk onlányok! 23. oldal

*A website, amelynek az alábbi sorokat szentelem (**www.c3.hu/collection/homeless**), három éve készült el, az **internet időszámítását** tekintve enyhén szólva **avítt**, a téma azonban sajnos állandóan aktuális, most, télen pedig még inkább. A **kezdeményezés** és a **feldolgozás** módja különösen rokonszenvet ébresztett bennem. A **hajléktalanokról** van szó.*

Saját szemmel (Inside Out) 42. oldal

oldala link

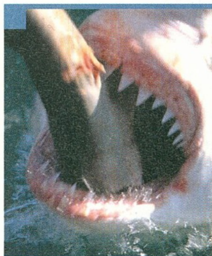
internet kalauz

VII. ÉVFOLYAM 1. SZÁM **2002. JANUÁR**

***Baumgartner Zsolt** a legjobb úton halad a **Forma–1** felé. Hogy eléri-e a célját, az nemcsak rajta múlik, jó adag **szerencse is kell** hozzá, meg **hatalmas pénzek**. Ő csak egy elemet tud hozzátenni, igaz, az nélkülözhetetlen: a **tehetségét**.*

A Forma–1 előszobájában 47. oldal

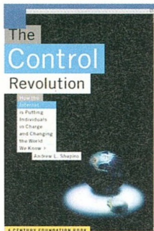
*A **cápáról** mindenkinek az a hatalmas, **összetett fogsor** ugrik be – na igen, sokat néztünk horrorfilmeket! –, amelynek már a gondolatától is végigfut a hátunkon a hideg. **Félelmünk** teljesen jogos, hiszen ez a **kíméletlen óriás** állat, amely jóval gyorsabban úszik, mint mi, nem valószínű, hogy tárgyalásos úton lebeszélhető a támadásról, ha összefutunk vele az **óceánban**.*

Gyilkos cápák 51. oldal

***Az internet szabad világ**, hiszen a virtuális valóságban valóban nincs felettes szerv. A szabadsággal azonban **tudni kell élni**. A legtöbben értik ezt: nem véletlen, hogy a levelezőlisták, fórumok, csevegőszobák túlnyomó többsége **moderálatlan**.*

Moderálás – az olvasók érdekében 54. oldal

*„A **technológia** nem olyan, mint a **szardella**, amit egyesek szeretnek, mások utálnak, vagy az **abortusz**, amely mellett és ellen fel lehet sorakozni. **Kulturális** környezetünk kitörölhetetlen jellegzetessége, s egyszerre kell törekednünk **finom szerkezetű összetettségének** megértésére, illetve egyéni és közös értékeinkkel való **összehangolására**."*

Egy technorealista töprengései 62. oldal

Ha kicsi vagy és szép,
akkor gyorsnak kell
lenned a
túléléshez.

Freecom Traveller CD-RW.

A létező legkisebb CD-író FireWire és USB-2 csatlakozással is.

A legkisebb CD-RW újraíró, beépített akkuval.

A Freecom leggyorsabb és legkisebb CD-RW írója bármihez csatlakozik. A PC Parallel, USB, FireWire vagy akár USB-2 portjára, notebook PCMCIA portra vagy az Apple iMAC és G3, G4 számítógépeire. Készíthet vele audio-, video-, photo- és adatlemezeket és természetesen, a készülék olvassa minden CD-ROM lemezét is. Combo változatban is létezik, mellyel DVD lemezeit is lejátszhatja.

Bármilyen számítógépen, bárhol is van.

BEÉPÍTETT AKKUMULÁTOR

Traveller-sorozat:
Akár a zsebében is elfér.

multimedia.hu

FREECOM TECHNOLOGIES

ink

internet kalauz

AZ ELSŐ MAGYAR INTERNETMAGAZIN

Alapítva: 1996

ALAPÍTÓ FŐSZERKESZTŐ:
Vértes János Andor

KIADJA:
Prím Communications & Média Rt.
1118 Budapest, Ugron Gábor u. 35.
Telefon: (36-1)248-3230
E-mail: ikalauz@prim.hu
URL: http://prim.hu
http://www.prim.hu/ikalauz/

FELELŐS KIADÓ:
Szabó Hédy
hszabo@prim.hu

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE:
Vértes János Andor
jvertes@prim.hu

FŐSZERKESZTŐ:
Bodansky György
bodansky@prim.hu

CÍMLAPTERV:
Láng László
gr-blekk@online.no

Ára 2002-ben (CD-vel): **548 Ft.**
Előfizetési díj 2002-ben
egy évre (CD-vel): 5472 Ft.
Régi, illetve prímpostás előfizetőknek
(10% kedvezménnyel): 4836 Ft.

Megrendelhető a Kiadónál,
e-mailben, levélben vagy faxon,
valamint a prim.hu weboldalról
kiindulva az online INK-
megrendelőlap kitöltésével.

Hirdetéstarifák: megtalálható
a prim.hu legalsó soráról elindulva.

Hirdetésfelvétel: a Kiadóban.

Hirdetési vezető:
Henger Ágnes
06-20-9343-077; 06-30-9840-221
henger@prim.hu

Nyomdai előkészítés:
Artur Repro Stúdió

Nyomás:
Veszprémi Nyomda Rt.
8200 Veszprém, Őrház utca 38.
Tel.: 06-88-591-630

Terjeszti:
Budapesti Hírlapkereskedelmi Rt.
Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt.
Magyar Posta Rt.
Hírlapüzletági Igazgatóság

HU ISSN 1219-9001

JANUÁRI SZÁMUNK HIRDETŐI:

A Prím a Magyar Terjesztés-Ellenőrző Szövetség tagja, az INK példányszámát a MATESZ auditálja.

A magazint rendszeresen szemlézi az
»OBSERVER«
Budapest Médiafigyelő Kft.

Kedves Olvasó ink

Most, hogy **beléptünk** az új évezred második évébe, elmondhatjuk: magunk mögött hagytuk az elsőt. Bármilyen ostobán hangzik is, az **újév** egyik legnagyobb öröme most éppen az, hogy **túl vagyunk az elmúlt esztendő súlyos emberi tragédiáin és kellemetlen üzleti klímáján**. Amilyenek mi, emberek vagyunk, elhisszük, hogy egy általunk kitalált és rögzített időhatár, az **év fordulója** elég ahhoz, hogy valami új, valami más kezdődjék.

Hát kezdődjék! Legyen **nyugodt**, **derűs**, **barátságos** ez az új év, térjen vissza a **remény** és a **lelkesültség**, **gyógyuljanak** be a sebek! Ami konkrétan minket illet, akik az internet **világóceánján** hajózunk, különösen bízunk abban, hogy a nagy bessz után újra jön a fellendülés, a viharokat felváltja a tiszta, szép idő, ami visszahozza az éles látás lehetőségét is. Hiszünk abban, hogy aki az internet fejlődésére és jövőbeni, egyre növekvő szerepére tette fel tétjét, **hosszú távon nem veszíthet**.

Az ink azzal ad nyomatékot ennek a **reménynek** és **bizalomnak**, hogy minden nehézség ellenére **új szolgáltatással lepi meg olvasóit**. Ebben a számunkban találják meg az ink első **CD-jét**, amelyben – bízunk benne – sok örömük lesz.

Legyünk interaktívak! Mi megpróbáltuk elképzelni, hogy milyen tartalom felelhet meg olvasóink elvárásainak, de **nyitottak vagyunk** minden további jó ötletre és javaslatra. Írják meg nekünk, **mit szeretnének** még megtalálni az ink-CD-in, mi segítené szörfözésüket, tájékozódásukat, szórakozásukat! Mi pedig – a lehetőségeink adta kereteinken belül – **teljesítjük a kéréseket**.

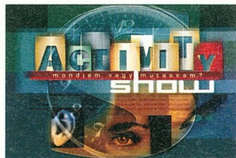
A mi kérésünk Önökhöz mindössze annyi, hogy **tartsanak ki mellettünk** továbbra is, támogassanak bennünket bírálataikkal, észrevételeikkel, elismerésükkel, de mindenekelőtt azzal, hogy hónapról hónapra kézbe veszik és elolvassák a lapot, amelyet – reméljük – ugyanúgy szeretnek Önök is, mint mi, akik készítjük.

Ha így lesz, akkor mi már elmondhatjuk, hogy **nem hiába küzdöttünk** az elmúlt év kínjaival, nehézségeivel, érdemes volt megélnünk ezt az újabb reményteli évfordulót.

Boldog és sikeres új évet mindannyiunknak!

Bodansky György

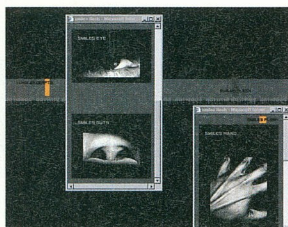
híreink

Jake Smiles köztünk jár

Ma már nem Amerika, hanem a világháló a szabadság hazája. Nem létező emberek nem létező életét ismerhetjük meg, nemet, kort, hazát, egyszóval identitást válthatunk másodpercek alatt, és élhetjük valaki másnak az életét. Azért van ebben valami riasztó!

Jake Smiles lehet nő vagy férfi, nők vagy férfiak, egy biztos, hogy az Origo és a Magvető Kiadó közös online regénypályázatát megnyerte. A szinopszisok közül először hetet választott ki a szakmai zsűri, majd az újabb rosta három szerzőt hagyott tovább dolgozni. Az olvasók folyamatosan részt vettek az írások elkészültében, véleményezték, javasoltak, okoskodtak, kritizáltak, tehát megpróbálták befolyásolni a regények menetét. Jake Smiles 1 linkje hódított, hiszen az internetes szlenget és a szubkultúra minden izgalmát töményen öntötte az olvasók elé. Semmi Mátrix, semmi összeesküvés-elmélet, csak keserű offline és mocskos online élet, amit minden netfüggő él, vagy élni akar. A dolog nem magyar találmány, de azért már érett itt is egy ilyen „mű". Smiles jól tudja, hogy lőttek az egésznek, ha előkerül, ha kiderül, hogy ismert író van a háttérben, vagy egy teljesen ismeretlen figura. Egyik rosszabb megoldás, mint a másik.

A Magvető Kiadó most megjelentette a regényt papíron, ahogy a regényeket hagyományosan szokták. És amíg az esztéták a posztmodern posztmodernitásán vitatkoznak, addig a narancssárga pólós Smiles-rajongók lassan ellepik a várost, no és a továbbra is ismeretlen szerző honlapját (**www.1link.hu**), akinek hasát, nyakát, egeret matató ujjait már ismerhetjük. Ha ő az egyáltalán.

(ge)

A TVNET a tévében

A televízióműsorokat gyártó Primetime produceriroda és a TVNET széles sávú internetszolgáltató megállapodása értelmében az RTL Klubon látható Esti Showder Fábry Sándorral és a Tv2 Activity Show című új műsorának internetszolgáltatója a TVNET Kft.

Az együttműködés keretében a TVNET Kft. biztosítja a Primetime irodája számára a széles sávú internetkapcsolatot, valamint a műsorok weboldalainak fenntartását és fejlesztését. Hamarosan megújul, és többek között fórummal is kibővül a Showder honlapja, s már az Activity Show oldala is készül. Az érdeklődők a műsorokkal kapcsolatban a **showder@tvnet.hu**, illetve az **activity@tvnet.hu** e-mail címekre írhatják meg észrevételeiket.

MINIINTERJÚ
Satelit Tv – Internet mindenkinek!

Kőszegi András: *– A színészek, művészek általában idegenkedve fogadják az internetet. Miért?*

Jordán Tamás: – Talán attól félnek, hogy sok időbe telik, amíg birtokba veszik. A színészfajta nem nagyon szeret ilyen macerás dolgokkal bíbelődni.

K. A.: *– A Merlinnek pedig saját honlapja van.*

J. T.: – Most már egyre több színháznak van. Én magam is ambicionáltam. Akikkel körül vagyok véve, azok értenek is hozzá, és szeretik is. A jövő nem lehet meg e nélkül. Én a szövegszerkesztővel és a táblázatkezelővel régóta szívesen vacakolok, a számítógép jó barátom. Az internet a színház működésében is nagy segítség. Például amikor egy darabot írtunk, frissen születhettek a szövegek, egymást inspiráltuk, közvetlen kapcsolatban voltunk, s estére már minden kész volt. És nagyon érdekes a közönséggel való viszony. Kicsit anonim módon, a szemérmet félretéve, a gátlást levetkőzve is lehet kontaktust teremteni. A pécsi fesztiválon nagyon érdekes volt, ahogy a szakmai vitákat feltettük az internetre, és országszerte lehetett olvasni, hogy a hozzászólások mit tartalmaznak. Lehetett véleményt cserélni, hozzászólni.

K. A.: *– Lesz folytatás?*

J. T.: – Most egy rendkívül érdekes kezdeményezés indul a Merlinben. Lesz itt egy internetes színház, ami annyit jelent, hogy maga a darab a világháló segítségével születik. Van egy rövid szinopszis, egy váz, és a történet úgy alakul, ahogy az internetes tábor továbbszövi. Így alakul ki az előadás, amely majd a Merlinben születik meg. Én ennek a bábája vagyok, és nagyon szeretném, ha sikeres lenne.

K. A.: *– Komoly közönség szerveződött a Merlin köré a világhálón. Lesz ennek folytatása a való világban is?*

J. T.: – Vannak barátaim, akik szenvedélyesen interneteznek. Velük tervezzük, hogy az interneten toborzódott, Merlint szerető bandát összehívjuk. De tervezünk olyan esteket is, amelyek kimondottan azoknak készülnének, akik az interneten tartják velünk a kapcsolatot – talán éppen a személytelenséget feloldandó lehetne valamilyen nekik szóló előadást összehozni.

(Kőszegi András)

híreink

A 007-es webügynök naplójából I.

A szteganográfia szó szerint az információ elrejtését jelenti ártatlannak tűnő dolgokba, és ez bizony régi trükk. Az első, ókori próbálkozások egyike volt a kopaszra nyírt fejre tetovált üzenet, amelyet a kinőtt haj azután elrejtett. A módszer azonban lassú, és az illető fejet nem lehetett még egyszer használni. Később jött a tejjel, vizelettel, ecettel írt láthatatlan üzenet, amely melegítésre előtűnt, a II. világháborúban pedig megjelentek a mikropontokkal írt szövegek. Aztán jött a PC. Ma már ott tartunk, hogy egy képbe akár egy másik, azonos méretű képet vagy hosszú szövegeket is el lehet rejteni. A technológiát arra fejlesztették ki, hogy jogdíjas képeket, MP3-fájlokat, dokumentumokat láthatatlanul vízjellel lássanak el, de e módszerrel levelezgetnek egymással az Al-Kaida szervezet tagjai is. Biztosan tudjuk, hogy a szeptember 11-ei merényletet végrehajtók vezére ártalmatlannak tűnő gyerekfotókat és tájképeket töltögetett le közkönyvtárakban az internetről. Szteganográfiai célokra bárki beszerezhet egy rakás ingyenes programot is (**members.tripod.com/steganography/stego/software.html**). Az eljárás lényege, hogy például képek esetében a pixelt leíró bitek közül egyet vagy többet kicserélnek az elrejtendő szöveg bitjeire, így nyolc pixelbe már simán el lehet rejteni egy bájtot, vagyis egy karaktert. Egy 100x100 pixeles kép akkora, mint egy bélyeg, s abban 1000/8 karakter, vagyis ez a mondat simán elrejthető! A képen pedig nem látható semmi eltérés! És csak vigyázz! Megvan a lehetősége annak, hogy az illegálisan feltört programok a bennük készült képekbe láthatatlan vízjelet tegyenek, mondjuk: „Made by cracked Photoshop". És ez csak a jéghegy csúcsa.

A mellékelt példában – hiszed vagy nem – a nyuszis kép magában rejti a vadászgép képét, miközben a képméret nem növekedett!

(Szendi)

Online EU-tanfolyam a Dunántúl.hu-n

A november elején történt felhívás után egy hét alatt több mint száz jelentkező kezdte meg online EU-tanulmányait a Dunántúl.hu EU-portál oldalain. Az öt szakmai szemináriumból álló tanfolyam után sikeres záróvizsga esetén oklevélben részesülnek a hallgatók. Az ingyenes internetes kurzust szakmailag az Európai Bizottság magyarországi delegációja támogatja.

Az alapszintű képzés mellett hamarosan a középhaladó és haladó tanfolyamok is megjelennek majd a portálon. A Dunántúl.hu tervei szerint az elkövetkező évben mintegy ötezer hallgató végzi el a témában hazánkban egyedülálló kurzust, amely a **www.dunantul.hu/eutanfolyam**, decembertől pedig a **www.eutanfolyam.hu** címen is elérhető.

Világújdonság a megújult Prímpostában

A legnépszerűbb magyarországi ingyenes levelezőrendszer-motor (a Prímposta mellett ezt használja a Pesti Est, a Habostorta, az Index, a Népszava, a Magyar Nemzet, az MTI és sok más portál olvasóközönsége is) olyan funkcióval bővült, amelyet hiába is keresünk, nem találunk a tízmilliók által használt nagy nemzetközi free-mail rendszerekben sem: egyidejűleg egy ablakban több levelet nyithatunk meg.

Hogy ez miért előny, azt szinte mindenki tudja, aki használt már web alapú levelezőrendszert: az egyesével történő levélolvasás mindannyiszor egy-egy oldalletöltést jelent, ami kattintgatást, időt és pénzt igényel a felhasználó részéről. Vannak levelek, amelyeken elég végigfutni, választ sem igényelnek, s ez a művelet – különösen, ha a legutóbbi postaládanyitás óta jó néhány, netán több tucat küldemény érkezett – kényelmesebb, költség- és időkímélőbb a „multiread"-nek elnevezett funkcióval. Ha a kijelölt és egyszerre megnyitott levelek között akad egy-kettő, amely választ kíván, az sem igényli a visszatérést a beérkezett levelek mappájához és a levél újbóli behívását, a közös ablakban egyenként jelennek meg a főbb funkciógombok. Vagyis lehet a levélre válaszolni, továbbítani azt vagy éppenséggel egyedileg törölni.

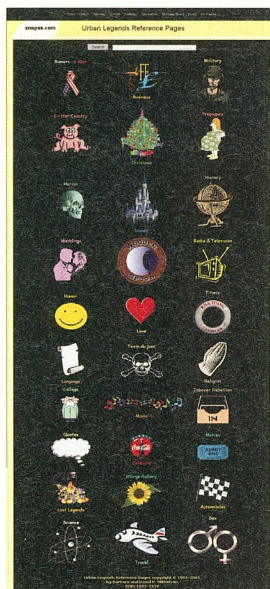

Gréczi-Szendi

híreink

A 007-es webügynök naplójából II.

Hírek és álhírek bombáznak, valódi és hoax (beugratós) e-mailek érkeznek címedre, s ettől úgy érezheted magad a világban, mint az elvarázsolt kastély dülöngélő, süppedős padlójú szobájában. PC-vírusra figyelmeztető e-mailt kapsz, vagy könnyfakasztó levelet, hogy egy haldokló kislány számlájára minden továbbküldött e-mailért 1 centet utal át az akármilyen cég. A vírusfigyelmeztetés maga volt a vírus, s miután továbbküldted, kiirtott mindent a gépedről. A kislány levelét szitkozódva törölted, majd később megtudtad, hogy az egy valódi kislány volt, és valóban meghalt. Vagy ravasz voltál, és mindennek pont az ellenkezőjét tetted? Oké, de mi biztosít arról, hogy legközelebb nem valódi vírusalert érkezik, és hogy a következő haldokló kisfiú levele nem kamu lesz? Világos, hogy bármit teszel, annak az ellenkezője sem rosszabb. Ezen a kilátástalan helyzeten próbál segíteni a **www.snopes2.com**, amely gyűjti és elemzi a világban keringő híreket és álhíreket. Itt megtudhatod, hogy létezik-e a beharangozott vírus, hogy tényleg találtak-e egy pár összekötözött kezet a ledőlt toronyházak közelében, hogy a zselatingyertya fel tud-e robbanni, és hogy agyvérzést okozhat-e a phenylpropanolamine tartalmú gyógyszer.

A legfontosabb azonban, amit itt megtanulhatsz, hogy tényleg bármilyen képtelenség lehet igaz, és bármilyen hihető dolog lehet átverés.

(Szendi)

Biztonság a Prím Online-on

A téma iránt érdeklődő olvasók számára indít új rovatot a Prím Online vertikális informatikai portál, amely a főoldalról – **prim.hu** – érhető el, s már az indítás pillanatában közel ezer cikket tartalmaz a site cikkadatbázisából.

A Biztonság rovathoz az éppen most tizedik születésnapját ünneplő, a McAfee hivatalos magyarországi támogatójaként működő Piksys Kft. nyújt szakmai és anyagi támogatást, s a komplex biztonsági megoldásokat nyújtó cég azt is vállalta, hogy e-mailben folyamatosan válaszol az olvasók security témájú kérdéseire, és időről időre fórumokon is a közönség rendelkezésére áll.

„A Prím továbbra is egyik legfontosabb médiumaként tartja számon a Prím Online-t, és miközben az általános recesszió miatt többen visszafogják tartalomfejlesztésüket, a Prím Online tartalmilag is folyamatosan gazdagodik" – nyilatkozta *Mészáros Péter,* a Prím Online főszerkesztője. "Terveink közül kiemelném, hogy rövidesen megújul a mobilrovat is, amely a készülékekről szóló adatbázissal és egy sor kiegészítő szolgáltatással gazdagítja majd a napi átlagban már most is a legtöbb mobilhírt kínáló rovatot."

Magyar siker az infotech nemzetközi versenyén

Egy nemzetközi zsűri az első díj odaítélésével méltányolta azt a pályamunkát, amelyet honfitársunk, *dr. Árkossy Csaba* nyújtott be az interneten meghirdetett pályázati felhívásra válaszolva. A nemzetközi pályázatot a németországi E-tech A. G. holding indította ez év elején, eredeti megoldásokat keresve az információtechnológia, különösen az internet és a telekommunikáció területén.

Az első helyezett pályamunka a tudástár alapú tudásátvitel hipertéri technológiájához javasol hatékony, eredeti megoldásokat.

Balázsi György

Az SZDSZ karosszék-demokráciát teremtene

Az SZDSZ évi 40-50 milliárd forintot fordítana a költségvetésből az internet elterjedésének ösztönzésére. Aggasztó, hogy az országban digitális szakadék alakult ki, az internetezők több mint fele a két felső jövedelmi tizedbe tartozik – fejtette ki Magyar Bálint, a párt online alapszervezetének elnöke az link-nek. Magyar víziója a szép új világról egyfajta „karosszék-demokrácia", amelyben az embereknek nem harcolniuk kell demokratikus jogaikért, hanem egy fotelban ülve kényelmesen gyakorolhatják azokat.

Fotó: Hegedűs Ákos

Hányadik helyre sorolná az internetet az ország jövőjét meghatározó kérdések közül?

Ha a kérdés az: véleményem szerint hosszú távon mi határozza meg leginkább, hogy milyen növekedési pályára áll az ország, akkor számomra az információs társadalommal és az oktatással összefüggő kérdések állnak az első helyen.

Megelőzve például az egészségügyet, a közlekedést és a gazdaságfejlesztést?

A hosszú távú gazdasági növekedés szempontjából ez lesz a legmeghatározóbb.

Milyen hosszú távú gazdaságfejlődési potenciált lát az internetben?

Az információs társadalom korában az emberek közötti kommunikáció, a tudás természete, az intézmények belső szerkezete és egymással való kapcsolata egészen új formát ölt, ami erősen kihat a gazdaság teljesítményére is. A korábbi vesztesekből győztesek lehetnek, és fordítva. Magyarország igen szerencsés pillanatban, a technológiai váltás kezdetén érkezett el a rendszerváltáshoz, de kérdés, hogy melyik politikai elit képes megragadni a kínálkozó lehetőséget. A jelenlegi, úgy tűnik, meglehetősen érzéketlen az információ- és kommunikációtechnológiát illetően.

60 pontos informatikai programjukban erőteljes kormányzati beavatkozást sürgetnek az internet fejlesztése, a készülékvásárlási, internet-hozzáférési kedvezmények bevezetése érdekében. Miért van erre szükség? Nem lehet arra számítani, hogy az internet térhódítását - a mobiltelefonhoz hasonlóan - a piaci tényezők fogják meghatározni?

Határozottan elítélem, hogy a kormány internetszabályozási törekvéseivel egy olyan világba akar a „durva mancsával" belenyúlni, ahol semmi keresnivalója nincs. Ezért én nem is beavatkozásról, hanem ösztönzésről beszélek. Nem hiszek ugyanis abban, hogy pusztán a piaci mechanizmusokra lehetne bízni a digitális esélyegyenlőség megteremtését, illetve a környező országokkal szembeni versenyelőny kivívását. Az ösztönzésre igenis szükség van: Magyarországon mindössze 15 százalék körüli az internethasználók tábora, és közülük is csak 30 százalék szörfözik otthonról, míg például Nagy-Britanniában ez utóbbi arány 70 százalékos. Digitális szakadék alakult ki az országban: a legfelső jövedelmi tizedhez tartozik az internetezők 35, a következő tizedhez pedig a 20 százaléka. Sokan vannak olyanok is, akik nem sajátították el az elektronikus írásbeliséget. Ennek elterjesztése pedig az államnak ugyanolyan „civilizációs" feladata, mint annak idején az analfabétizmus felszámolása volt.

Mekkora összeget szánnának erre az ösztönzési programra éves költségvetési szinten?

A Sulinet atyja

A 46 éves *Magyar Bálint* az SZDSZ online alapszervezete, a Netpárt elnöke, a parlament informatikai és távközlési bizottságának tagja. 1998 és 2000 között a párt elnöke volt. Az előző kormányzati ciklusban, 1996 elejétől a kormányváltásig, a művelődési és közoktatási miniszteri posztot töltötte be, ő indította el a Sulinet programot.
A rendszerváltás előtt a demokratikus ellenzék egyik prominens személyisége volt. Összekötőként működött az illegális Beszélő szerkesztősége és nyomdája között, a Medvetánc című folyóirat szerkesztőjeként dolgozott. Az SZDSZ elődjének, a Szabad Kezdeményezések Hálózatának alapító tagja volt, 1989 óta a párt ügyvivője. 1990-ben és 1994-ben a párt kampányfőnökeként tevékenykedett. Az ő nevéhez fűződik az 1990-es „Tudjuk, merjük, tesszük" választási jelszó.

■ Nagyobbat, mint jelenleg, a ráfordításnak el kellene érnie az évi 40-50 milliárd forintot. De hangsúlyozom, hogy ez befektetés, mivel az internet fejlesztése húzóágazattá teheti az informatikai ipart Magyarországon.

■ ***Informatikai programjukban szerepel az is, hogy meg kell teremteni az elektronikus képviselőválasztás feltételeit. Jelen pillanatban ez a politikai science-fiction kategóriájába tartozó ötletnek tűnhet.***

■ Ez egyáltalán nem science-fiction. Az internetes választás ma még talán bonyolultnak látszik, de például egy népszavazáshoz elvileg akár már a közeljövőben lehetne az interneten aláírásokat gyűjteni. Az SZDSZ a kötelező sorkatonai szolgálat eltörlése érdekében 203 ezer aláírást gyűjtött össze, ebből 3 ezret postán küldtek el a webről letöltött és kinyomtatott aláíróív felhasználásával. Innen már csak egy lépés, hogy valaki az interneten az elektronikus aláírásával hitelesítve küldje vissza az ívet. De nem akarunk egy technikát kizárólagossá tenni: azt kellene lehetővé tenni, hogy az emberek a legkényelmesebb véleménynyilvánítási formát választhassák.

■ ***Meghirdették a „digitális demokrácia" programját. Miben különbözik ez a hagyományos demokráciától?***

■ Az én víziióm a „karosszék-demokrácia", amelyben az embereknek nem harcolniuk kell a jogaikért, hanem egy fotelban ülve kényelmesen gyakorolhatják azokat. Ahol nem kell mondjuk bírósághoz fordulni azért, hogy valaki megtudja, mennyibe került egy tűzijáték. Nem elég, hogy bizonyos adatok elvileg közérdekűek, ha a hivatalok a kifárasztás technikájával megpróbálják leszoktatni az állampolgárokat arról, hogy a közügyekkel foglalkozzanak. Ezért szükség van például arra, hogy bizonyos közérdekű adatokat kötelező legyen az interneten közzétenni. De hangsúlyozom, hogy ez politikai akarat kérdése. Ha a politika nem akarja elősegíteni, hogy tevékenysége átlátható legyen, hogy könnyen lehessen kérdéseket feltenni, kezdeményezéseket elindítani, akkor majd „nem fogja megérteni", hogy miért kell ezeken a dolgokon változtatni.

■ ***Ön az elnöke az SZDSZ Netpártjának. A szervezetnek öt hónap után 950 fő körüli a taglétszáma. Ez megfelel a várakozásaiknak?***

■ Ez több, mint amire számítottunk. Különösen azért, mert a Netpárt tagjainak csak 20-25 százaléka volt korábban is tagja az SZDSZ-nek, a többiek új párttagok. Sikerrel járt tehát a kísérletünk, hogy összegyűjtsük azokat az embereket, akiknek kevés az idejük arra, hogy eljárjanak a taggyűlésekre, vagy nem érdekli őket a hagyományos értelemben vett pártélet, viszont a liberális értékrend hívei, és szívesen politizálnának úgy, ahogy nekik a leginkább kényelmes és az érdeklődésüknek megfelelő.

Balázsi György

Az SZDSZ karosszék-demokráciát teremtene

■ *Mennyiben különbözik a Netpárt működése a hagyományos pártszervezetekétől?*

■ Ez tudomásom szerint a világon egyedülálló kezdeményezés, amelynek jelentősége túlmutat az SZDSZ-en és a következő választásokon. Arról szól, hogy egy civil szervezet működését hogyan lehet igazán élővé tenni az internet adta lehetőségek felhasználásával. A Netpárt „lelke" az a szoftver, amely a tagok regisztrációját és egymás közötti kommunikációját bonyolítja le. Online taggyűléseket tartunk, ahol az egyes témákhoz fórumok formájában lehet hozzászólni, és ahol döntéseket hozunk: például ügyvivői testületet választottunk, alapszabályt alkottunk. A Netpárt érdekes módon sokkal aktívabb, mint a hagyományos alapszervezetek: tagjaink 5 hónap alatt csaknem 30 ezer üzenetet váltottak. Míg egy hagyományos szervezetben akár hónapok is elteltethetnek, amíg valaki a párt elnökével találkozhat, ha engem itt valaki megszólít, és három órán belül nem válaszolok, már megorrol rám. Az eddigi tapasztalatok alapján tavaszra teljesen megújítjuk a rendszert. Azon is gondolkozunk, hogy a szervezet működését részben nyilvánossá tesszük.

■ *A Netpárt alapító nyilatkozatában az szerepel, hogy mindenkinek alanyi joga legyen a világhálóhoz való hozzáférés. Ez azt jelenti, hogy az internet ingyenességét követelik?*

■ Itt elsősorban a közösségi terekre kell gondolni. Egy kormánynak legelemibb morális kötelessége, hogy az iskolákat, könyvtárakat, önkormányzatokat, kulturális intézményeket csatlakoztassa a hálóra, ingyenes internet-hozzáférést biztosítson ezek látogatói számára. A kormánynak továbbá biztosítania kell azt is, hogy a legalapvetőbb információkhoz az interneten keresztül szintén hozzá lehessen férni. Egy másfajta kötelessége az államnak, hogy ösztönözze az otthoni internethasználat elterjedését, különösen a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok körében.

■ *A Netpárt küzdelmet hirdetett az internet szabadságáért. Ma mi fenyegeti ezt?*

■ Valahányszor egy törvényjavaslat a parlament elé kerül, kiderül, hogy működnek a régi hatalmi reflexek: nyilvánvalóvá válik az a törekvés, hogy az internetet propagandacélokra használják, egyébként pedig kormányzati ellenőrzés alá vonják. Ez az ORTT-től a Miniszterelnöki Hivatalig minden elképzelésben szerepel. Az igazán lényeges kérdéseket kormányrendeletekkel próbálják szabályozni, ami lehetővé teszi a kormányzati önkényt, torzítja a verseny szabadságát. Azt a fajta klientúrarendszert próbálják ezen a területen is törvényesíteni, amelyet a gazdasági élet számos területén a Fidesz kiépített. Ha jövőre kormányváltás lesz Magyarországon, és rajtunk múlik, akkor más, az internet szabadságát nem sértő, hanem azt bővítő törvények kerülnek a parlament elé.

Népszerűbb lesz, mint a Coca-Cola

„Itt a digitális generáció. Fiatalok, jól iskolázottak, jól keresnek. Szabadok és önállóak. Számítógéppel kapcsolódnak az intézményekhez: egyetemhez, könyvtárhoz, munkahelyhez. Az interneten kereskednek, szórakoznak, politizálnak. A digitális kultúra hamarosan népszerűbb lesz, mint a Coca-Cola" – üzeni a fiataloknak az SZDSZ A korszakváltás informatikai programja nevet viselő, 2000-ben kiadott dokumentumban.

A kormány szerepéről a program azt írja: „Az informatikai forradalom elsődleges motorja a magánszektor. Ugyanakkor a kormánynak is jelentős szerepe és felelőssége van. (...) keresletet kell generálnia. Biztosítania kell, hogy a piac maximálisan nyitott legyen. A játékszabályokat pedig egyértelművé és kiszámíthatóvá kell tenni."

Néhány pont a 60 közül:

„**7.** Az interneten nyilvánossá kell tenni 2003-tól valamennyi közhivatal működését, közérdekű információs rendszert kell létrehozni. (...)

16. Meg kell teremteni, hogy egy alkalommal fél áron, kétéves részletfizetéssel juthassanak számítógéphez a 10 és 18 év közötti gyermekeket nevelő családok, a kétéves oktatásinformatikus- vagy ECDL- (vagy ezekkel egyenértékű) tanfolyamot elvégző pedagógusok és a másodévre beiratkozott felsőoktatási hallgatók. (...)

48. Az ECDL-nek vagy azzal egyenértékű vizsgának 2002-től a pedagógus-szakvizsga megszerzési feltételének, 2004-től pedig a pedagógusdiploma feltételének és kötelező érettségi tárgynak kell lennie. Ennek megfelelően meg kell emelni az informatikai alapképzés óraszámát is."

A teljes dokumentum a **www.szdsz.hu** weboldalon található meg.

PRIM
ONLINE
CLICK
CLICK

Stelzer Gábor

Schell Judit rengeteget játszik, de még nem az interneten

Sokan úgy tartják, hogy a Színház.hu portálon belül, de talán a teljes magyar interneten is a Radnóti Miklós Színház honlapja az egyik legszebb, legelegánsabb. A Társulat menüpontra kattintva a művészek sorában találjuk Schell Juditot, akinek a weboldaláról gyönyörű ifjú hölgy tekint a látogatóra.
Közvetlenül Schell Judit portréja alatt szűkszavú, sőt kurta életrajz: mindössze a születési dátum, a Színművészeti Főiskola elvégzésének évszáma (1995) és tehetségének két komoly elismerése, köztük a 2000-ben megkapott Jászai Mari-díj található itt. Hosszabb az a lista, amelyik az alakításait sorolja fel. Más ilyen fiatalon csak álmodhat arról, hogy ennyi nagyszerű szerepet eljátszhat, de vajon Schell Judit mikor kezdett el álmodni arról, hogy egyszer majd a világot jelentő deszkákra lép?

■ Későn. Már javában **középiskolába** jártam, amikor úgy döntöttem, hogy megpróbálom a **színművészetit**. Igaz, elsős gimnazista koromban **Debrecenben**, a **Csokonai Színházban** beválogattak a **Godspell** című produkcióba. Akkor kóstoltam bele először a színházba. Élveztem is, de igazán **megcsikorgatott bennünket** *Kerényi Miklós Gábor* rendező.

■ ***Statisztaként vagy már szöveges, énekes szereplőként került színpadra?***

■ A tizenkét tanítvány egyikeként szóló számom nem volt, a többiekkel énekeltem, mikroport nélkül. **Kikiabálásaim voltak**, de azokat kőkeményen kérte Kerényi. Mindig **üvöltött velem**, hogy hangosabban, hangosabban, nem hallom. De akkoriban a gyerekhangommal nem tudtam bemérni, hogy egy négyszáz fős színháztermet hogyan kell **bekiabálni**. Abban a produkcióban még erősen a **tojáshéjeffektus** dominált.

■ ***Mielőtt prózai szerepekkel próbálkozott volna, úgy tudom, jelentős rutint szerzett egy másik művészeti ágban.***

■ Arra céloz, hogy **táncoltam**? Nagyon korán kezdődött, hétéves koromban kezdtem, és tizennyolc évesen hagytam abba a **versenytáncot**.

■ ***De nem végleg?***

■ Idén decemberben is részt vettem a **Gyermekmentő Szolgálat** karácsonyi műsorán, amelyet az M1 közvetített. Az ilyen felkérésnek mindig örülök, mert hála istennek, táncolhatok. A partnerem gyerekkori barátom, *Jóna Szabolcs* volt, aki egyébként az **operettszínház** társulatának tagja, a **koreográfiát** pedig szintén egy operettes, *Ádok Zoltán* készítette.

■ ***A tánc különös nyelv, amelyből a Radnótiban öt éve páratlan sikerrel futó Anconai szerelmesekben is bemutathat valamennyit. De megszólalnia és énekelnie olaszul kell. Ezek szerint a nyelvekkel általában jól áll?***

■ **Olaszul** egyáltalán nem tudok, **angolul** valamennyivel jobban, mondjuk alapfokon, amennyit a **gimnáziumban** és a **főiskolán** magamba szívtam. Én még ahhoz a korosztályhoz tartozom, amelynek az **orosz** nyelv volt a kötelező, de oroszul

Fotó: Váraljai Szandra

aztán végképp nem tudok. Tízévnyi tanulás után eljutottam odáig, hogy olvasni sem tudtam oroszul.

■ *Schell Judit szinte a gyerekszüléssel kezdte a színészi pályát, ami enyhén szólva is nagy bátorság. Mennyire befolyásolta ez később a karrierjét?*

■ Annyiban okozott nehézséget, hogy a színházigazgatók csak a főiskola első két évében láthattak. Utána **majdnem egy esztendő kimaradt**, nem tudták, hogy közben mennyit fejlődtem, így hamarabb foglalkoztattak másokat. Nehezebben jutottam szerződéshez, de ennek ellenére **nagyon jól tettem**, hogy szültem, ennél jobban nem is dönthettem volna. Nem gondoltam rá, hogy ez mennyire hátráltat majd a pályán. **Elsődleges, hogy egy nőnek gyereke legyen.** Nekem ez akkor adódott, s úgy kellett elfogadni. Ha most kerülnék ilyen helyzetbe, ha egy nagy szerelemben jönne egy gyerek, lehet, hogy most sem mérlegelnék, és azt mondanám: **gyerünk**! De így, hogy már van egy babám...

■ *Gondolt-e már arra, hogy ha nem lenne ennyire sikeres színésznő, többet lehetne a gyerekkel?*

■ Ő már **iskolás**, így napközben akkor sem lehetnék vele többet. Most januártól például nem próbálok, de **esténként nagyon sokat játszom**. Nemcsak a gyerek, hanem magam miatt is szívesen töltenék több időt otthon.

■ *A színészek életébe a közönség nem nagyon lát bele. Azt gondolhatja, hogy esténként játszanak, elkönyvelik a tapsot, és boldog, kiegyensúlyozott életet élnek. Milyen ez a nyugodt élet a gyakorlatban?*

■ Talán azért is gondolhatja ezt, mert ha nem vállalunk semmi munkát, akkor nyáron **három hónapig szabadok vagyunk**. De a szezon alatt havonta **huszonhárom-huszonöt** előadásom van. Ehhez jönnek még a próbák tíztől délután kettőig. Aki tud, délutánra még **mellékmunkákat** is vállal, mert megélni, a **kosztpénzt** megkeresni a mellékesből lehet. Én nem nagyon szoktam ezeket vállalni, mert még ennyi időt sem tudnék a gyerekkel tölteni. A délután **kizárólag az övé**. Megyek érte a suliba, délután hatig együtt vagyunk, azután újra vissza a színházba.

■ *A gyerek is egyfajta rendszerességet követel, de Ön nem érte be ennyivel, amikor újabb terhet, egy négylábú gondozását is magára vállalta...*

■ Igen. Befogadtunk egy **drága kiskutyát**, pontosabban nagy kutyát, a menhelyről hoztuk el. A kutya akkor nagy kötöttség, ha az ember egyedül van. De a gyerek rendszerességétől nem nagyon tér el a kutyáé. **Gina** különösen nyugodt természetű, mert **nagyon hálás** azért, hogy megmentettük az életét. **Türelmes** és **toleráns**, s nem nyaggat hét órakor, hogy menjünk le, ha egy nap éppen tovább maradhatok az ágyban.

■ *Egy fiatal, csinos színésznőt az alkatához illő szerepkörben „használ" a színháza. Eddig Schell Judit is testre szabott, jobbnál jobb szerepeket játszhatott el. A Kripli című darabban viszont egy nagyon idős hölgyet kell megszemélyesítenie. Övön aluli ütésként vagy kihívásként élte meg, amikor megtudta a szereposztást?*

■ Olyan **hatvan-hetven év körüli nőt** kell játszanom. Most, utólag már megkönnyebbülve mondhatom, hogy ez egy isteni lehetőség. A próbák előtt, illetve alatt azt éreztem, hogy finoman fogalmazva **kitolás** ez a szerep. Nagyon **nehéz volt**, mert nem tudtam, honnan kezdjem el, honnan vegyem elő ezt az asszonyt. Azután *Gothár Péter*, a rendező mutatott egy fotót egy **ír öregasszonyról**; kívülről elkezdtük azt a nőt gyúrni, s lassan megformálódott a belseje is. Megszületett hozzá a smink, a maszk, és ez még tovább vitte az egészet. Most már annyira imádom játszani, olyan jól el lehet bújni a sok vatelin meg a bajusz mögé, hogy ott **bármit csinálhat az ember**.

■ *A közönség reakcióiból ítélve az alakítás tökéletesen sikerült. Legtöbbször viszont az Anconai szerelmesekben játszott a Radnótiban – decemberben már a százhetvenötödik előadáson is túljutottak. Ennyi idő alatt óhatatlanul becsúsznak bakik.*

Stelzer Gábor

Schell Judit rengeteget játszik, de még nem az interneten

Ezekre a Radnóti vendégkönyve is utal: nem olyan rég egy táncos fordulatnál Schell Judit nem emelte elég magasra a lábát, és ülepen találta a partnerét.

Sajnos. De nagy örömmel tölt el bennünket, hogy ennyiszer megnéznek egy előadást a rajongók. Létezik egy **Anconai Fun Klub**, amelynek tagjait, **Szonyecskát** és **Pepét** az internetről ismerem. Ők még Anconába is elmentek, és onnan küldtek nekünk képeslapot. Nem tudom, hányszor láthatták a darabot, de kívülről tudják már az egészet. Én is láttam, hogy ez a **kis malőr**, amikor jól fenékbe rúgtam *Szervét Tibort,* fel van jegyezve.

Az egyik levelező azért is aggódik, nem szenvedett-e a művész úr nyolc napon túl gyógyuló sérüléseket.

Úgy tudom, hogy nem... Egyébként valóban véletlen volt, rosszul emeltem a lábamat. Adódnak ilyenek. Legutóbb például az egyik számban **a szöveget felejtettem el** – ezek a próbákkal nehezített napok megviselik az embert, elég fáradt vagyok. Pedig ilyen nem szokott velem előfordulni, de most bizony a **Mirandolinánál** is **„lement a roló"**, és gondoltam, most kimegyek a színpadról. Hangot is adtam ennek, mondtam *Kulka Jánosnak,* hogy engedelmével akkor **én most távozom**. Ő pedig folytatta tovább, és kérdezte: **„Mi van, siet?"** Én meg válaszoltam, hogy nem szeretnék itt alkalmatlankodni. És semmi, de semmi nem jutott eszembe a szerepből. Kulka János **valahogy továbbment**, és onnan már tudtam folytatni. Kulka szerint a közönség nem vett észre semmit, pedig meg tudja különböztetni, ha az ember úgynevezett **művészi szünetet** tart, vagy ha elfelejtette a szövegét. Az a csend másról szól.

Említette, hogy figyeli az internetet. Hol jut hozzá?

Otthon. A számítógépet **Lackó kapta** tavaly karácsonyra. Sokat persze nem értettem az egészhez, a fiam sokkal inkább. **Chatelni** nem tudok, és **e-mailem** sincs még.

Akkor ki kit tanít a komputer kezelésére?

A billentyűzet használatát Lackó tudná nekem tanítani, mert az ujjai úgy járnak, mint a **gépfegyver**. Én egy ujjal bepötyögök ezt-azt. De mostanában szoktam gyakorolni, leveszek a polcról egy könyvet, és megpróbálom a szöveget szabályosan, **tíz ujjal beírni**. Sőt **rajzolni** is szoktam a géppel, a **játékok** viszont nem érdekelnek, nem vagyok úgy rákattanva, mint néhány kollégám. Inkább az **internetes újságokat olvasom**, a **szinhaz.hu** és a **radnoti.hu** oldalait, de innen tájékozódom a **világeseményekről** is.

Az új darab, a Patkányok próbáinak időszaka a végéhez közeledik. Hauptmann darabjában újfent kemény feladatot kapott.

Ez talán az **eddigi legnehezebb szerepem**, nagyon összetett, bonyolult feladat. Ráadásul ismét fiatalabb vagyok annál a nőnél, akit játszanom kell. Az előbb beszéltünk a hetvenéves asszonyról a Kripliből, de az egy abszurd karakterfigura, ez pedig **naturalista**, **realista** történet. John feleségének, akit alakítok, már nem lehet gyereke, a sajátja meghalt, ettől bekattant, megveszi valaki másnak a gyerekét. Szóval **nagyon komplikált**.

A Radnóti kis nézőtere miatt itt viszonylag kevesen láthatják. Másfél éve egyfajta rekordként öt filmet is forgatott egyetlen nyáron. Most mi a helyzet a filmmel, a tévével?

Nyáron a **Hídemberben** forgattam. Igaz, kevés dolgom volt, **Széchenyi** testvérét, **Szophit** játszottam. De örültem, mert nagyszabású mozi, hátha ez is klasszikussá válik, mint a *Jókai*-feldolgozások, amelyekben egykor *Béres Ilonát* csodálhattam. A **Franciaországban** élő *Szabó László* filmjében, egy krimiben is szerepet vállaltam, amelyben *Cserhalmi György* és *Bubik István* lesz a partnerem. A **Kávéház** című sorozat, melyet *Valló Péter* rendezett, most ment a tévében. **Tizenkét részt** forgattunk eddig, nagyon rövid idő alatt, nagyon kevés pénzből, de **jó hangulatban**. Hogy lesz-e folytatás, most még nem tudom.

Gréczi Emőke

Klikkeljünk, onlányok!

Múlt havi számunkban női site-okról írtunk, most offline női lapok netes megjelenését vizsgáljuk. Egyébként amiket mi női lapoknak hívunk, azokat a bennfentesek különböző nevekkel illetik, és bámulatos, hogy hányféle kategóriába képesek besorolni úgy, hogy a különbségeket az olvasók szinte észre sem veszik. De hát ehhez is tehetség kell, ez is egy szakma.

Amit társasági, lifestyle, életmód, pletyka és egyéb kifejezésekkel jelölnek, az távolról nézve egyformán **púderszagú**. Ennek magyarázata az lehet, hogy egy **magára valamit is adó férfi** szemtanúk előtt nem vesz kezébe ilyesmit, és a közvélemény-kutatók kérdéseire (ha egyáltalán megkérdezik) biztosan úgy nyilatkozik, hogy még a hírüket sem hallotta. Pedig minden nőtársam tudna mesélni a „**lenyúlt**" női lapokról, a **sztárpletykákban naprakész** férfiakról, akik véletlenül szó szerint idézik az aktuális lapszámot, **topon vannak** a médiasztár kedvenc illatában, válásának részleteiben.

Ezzel szemben az internet még mindig **végtelenül férfias sportágnak** tekinthető, legalábbis a nyilvánosság így tartja. Kérdés, hogy miként kapcsolható össze a kettő, vagyis a **hagyományosan női lapok** mit keresnek a világhálón, ha egyáltalán fenn vannak. Az áttekintés nem teljes, éppen az írás elkészültének napjaiban **szűnt meg** az egyik, és **keletkezett egy újabb** lap, s hol van még a vége! Egyes magazinok internetes megjelenését nagyban befolyásolja **kiadójuk hálópolitikája**, vagyis hogy **mennyi energiát és pénzt** hajlandó fordítani kiadványainak online változataira. Az sem mindegy, hogy **mutációról van-e szó**, feltehetőleg ilyen esetekben nem a szerkesztőség és még csak nem is a hazai előállító rendelkezik az **elektronikus változat** felett. Nincs szükség igazi szakmai felosztásra, **a neten fellelhető magazinok mennyisége elenyésző** az újságosbódék kínálatához képest.

Ez jut a nőknek

Annyi „**legolvasottabb**" női lap létezik, hogy maradjunk a kor szerinti meghatározásnál. Kezdjük tehát a női lapok doyenjével, a **Nők Lapjával** (**www.noklapja.hu**). Annál is inkább, mert itt találkozhatunk a **leggazdagabb tartalommal**, ehhez nem férhet kétség. Az oldal nagyon trendi módon a **Nők Lapja C@fe** címet kapta, ami némiképp ellentmond a *Szabó Magda–Janikovszky Éva–Vekerdy Tamás* tengely mentén elhelyezkedő anyalapfeelingnek. Vagy mégsem? Hagyományosan a kávéházi kultúra nem a nőkre épül, ők inkább a **lépcsőházban** a liftre várva, a **játszótéren** a gyerekre felügyelve, az **óvoda öltözőjében**, a **fodrásznál**, később a **rendelőben** és a **cukrászda pultjánál** (!) cserélnek eszmét a szerető kiválóságáról vagy csapnivalóságáról, az új turkáló kínálatáról, a gyermek cipőméretének váratlan változásáról, a férj takarítási hajlandóságáról, a vérnyomás ingadozásáról és a főorvos úr kedves modoráról. A napi egy-két-öt kávé elfogyasztása kutyafuttában a gyermek tízóraijának csomagolása közben vagy a „**vállalatnál**" kapkodva történik, miközben az íróasztalon folyamatosan csörög a telefon. (Netán az automatából nyerjük ki az életadó folyadékot.) A Nők Lapja **tradicionáli-**

Gréczi Emőke

san ideális megoldásokat keres hétköznapi problémákra, így a virtuális kávéház is a szürke hétköznapok idealizálását szolgálja. („Amíg a számítógépnél ülök, fél szemmel figyelni tudom a gyerekeket. Mikor jutnék el egy kávéházba?")

Portáljunk!

Láthatóan igazi stáb működteti, kezeli a Nők Lapja C@fét, már csak műszakilag is felügyelni kell egy ilyen össznépi fórumot. A narancs, bézs és barnáspiros szín nőies, de nem „csajos", ellenben az oldal tegez, tehát nem a nagymamánknak készült. Apró poén, hogy a kurzor mozgatása, az oldalon való szaladgálás közben a szélén egy bögre futkározik velünk. (Amúgy is a bögre jelképezi a kávéházat, vagyis ahogy a nők az amerikai filmben otthon isszák a kávét: hígan és sokat. Érdekes, hogy ebben szakítottak a hagyományos magyar kávéházi szemlélettel, sem presszókávéra, sem kapucsínóra nem kívántak asszociálni a készítők.) Igyekeztek amolyan női portált létrehozni; esetleg arra is számíthattak, számíthatnak joggal, hogy néhányan talán nem hajlandók elveszni a világháló rengetegében, megelégszenek azzal, amit innen elérhetnek. És az nem kevés. A témák felosztása illeszkedik a női lapok trendjéhez: életmód, magánélet, otthon, nagyvilág. Ezen belül aztán számos réteg bontakozik ki, amely kevés kivételtől eltekintve felszólító módú, többes szám első személyű címet kapott, pl. Gyógyuljunk, Babázzunk, Sztároljunk, Mondjunk igent stb. Az egyes témák oldalai teljes kiszolgálásra törekszenek, vagyis a témába vágó fórumokhoz való kapcsolódási lehetőségektől az ajánlott linkekig, a kérdőívtől a képeslapküldésig és a szakértőhöz intézett kérdésig mindenre van lehetőség. (Egy kérdőív tanúsága szerint a magyar nők többsége latin származású férjet „kapna ki" magának, a magyar csak utána következik! Skandinávok hátrányban...) A Dédelgessünk alrovat egyik címe az, hogy Vadászgörény, de ennél többet nem sikerült megtudnunk erről az előnytelen nevű jószágról.

Itt a golyó, hol a golyó

Az egyszerűség kedvéért maradjunk a női lapoknál. A Kiskegyed oldala (**www.kiskegyed.hu**) lényegében kézikönyvként használható, szinte teljes mértékben „konzervtémákkal" foglalkozik. Egy-egy általános és mindenkit érintő kérdést vet fel, amelyre egy szakértő válaszol. Például: Mit tegyek, ha szilikon van a mellemben? Vagy: A mostohaapám a szeretőm, hogyan tovább? Stb. A kérdések a rájuk adott válaszokkal a megszokott módon csoportosulnak, vagyis az Egészség, a Magánügy és más rovatok archiválják, vész esetén bármikor előkereshetők. A Társkereső paramétereit kitöltöttük, a legtöbb kritériumnak meghagytuk a „mindegy" meghatározást, hogy bőséges legyen a kínálat. Ennek ellenére a fiúkeresés eredménye egy lány lett. Annyi minden mozog az oldalon – többek kö-

GYÖNGY
a nők magazinja
ADJ EGYÉNISÉGET A MOBILODNAK! CSENGŐHANGOK, OPERÁTORLOGÓK!
Kedves Olvasónk!
Játsszon velünk zenei albumért!
Stressz – néha még segít is!
AVON

zött az alján egy futó szöveg arról, hogy a Back gombbal léphetünk vissza –, hogy egy lestrapált idegzetű háziasszony a legjobb esetben is jó időre elveszíti érdeklődését az internet iránt. Látható, hogy a készítők **nem az olvasókat**, hanem **a lapot kívánták szolgálni** az online Kiskegyed összeállításával, vagyis művük szerepe inkább a jelenlét, nem pedig a hasznos szórakoztatás. Illetve a szórakoztatás igen, mert három játék is választható: **faltörő**, **tetris** és **malom**.

Hölgyvilág

Ennél azért gazdagabb a **Hölgyvilág** site-ja (**www.holgyvilag.hu**), bár a kicsi betűk sokat rontanak az összképen. Itt olvastuk, hogy a **magyar nők** vezetik a világ internetezőinek

ranglistáját, azt azonban nem tudjuk, hogy számukat, intelligenciájukat vagy szépségüket tekintve állnak-e az élen. Hasznos és remek ötlet az **internetiskola**, a többiekkel ellentétben ők gondoltak a **lelkes amatőrökre**. Akadnak feleslegesen **jópofáskodó címek** (pl. Súlyfosztó), amelyek nem is mindig fedik a rovatok tartalmát. A **„Kulturált hölgy”** rovatban egy férfi repülőgép-pilótáról olvashatunk. Nem stimmel, ha a jól nevelt nőkre gondoltak, és akkor sem, ha **„poénosan”** a kultúra iránt érdeklődőkre.
A **Gyöngy** oldala (**www.gyongy.hu**)

Flash-megoldással indul, ha mi is úgy akarjuk. A **bíborszínű háttér** arra enged következtetni, hogy itt valami **elegánsabb** dologról lehet szó, ami a küllemet tekintve igaz is. Ennek megfelelően feltettek egy saját készítésű **gyöngykereső játékot**: az oldalakon elrejtett golyócskákat kell összeszedni. Viszont nem minden oldal életképes (a **Grafológia** rovatra bökve a címoldal ugrik be), ezért lehet, hogy olykor reménytelen vállalkozás minden bogyót fellelni. A **viccarchívumot** mintha a 70-es évek általános iskolásai között oly népszerű **Hahotából** ollózták volna ki, tartalma nagyon suta, szellemtelen és egyszerű.

Mit hagyott ki Woody?

Számos lap szerepel **„illemből”** a hálón, vagyis nem nyújt sokkal többet, mint **impresszumot**, **előfizetési lehetőséget**, **médiaajánlatot** és a papír alapú magazin **tartalmának kivonatát** (**www.beaumonde.hu**, **www.elitemagazin.hu**, **www.ckm.hu**, **www.mensfitness.hu**, **www.shape.hu** stb.). A **Cosmopolitan** (**www.cosmopolitan.hu**) kínál egy online **teniszjátékot**, amelyet minden jó szándékuk ellenére csúnyán **tönkretehet a net lassúsága**: az **„ütő”** húzogatásának akadozása reménytelenné teszi a labda visszapasszolását.

A mai magyar háztartások elmaradhatatlan kelléke, a **Story** is tiszteletét teszi az interneten (**www.story.hu**). Még az utcára kerülő lap tartalmából is alig szerepel valami az oldalon – ez végül is érthető. Viszont van lehetőség egy-egy megjelölt **hazai médiasztártól** kérdezni, illetve a korábbi online interjúkból olvasgatni. Így tudjuk meg, hogy *Eszenyi Enikő* még mindig jóban van *Fridivel,* és **szereti a szexet**. Mással, természetesen. *Ciccolina* pedig annak idején mindösszesze egy **palacsintasütővel** indult szerencsét próbálni **Olaszországba**, és férfiideálja hosszú ideig *Woody Allen* volt.
A végére hagytuk a külső megjelenését tekintve **legigényesebb** oldalt, a **Lakáskultúráét** (**www.lakaskultura.hu**). A flashes betöltés szép, az összhatás **profi és esztétikus**. A lakóépületek egyes helyiségei (mint rovatok) fekete-fehérben jelennek meg, s **a kurzor érintésére színesednek ki**.
A további szolgáltatások között találunk **apróhirdetési** rovatot, **jogi** tanácsadót, **ötleteket** a szakszerű bútorápoláshoz. Viszont a régi cikkeket ömlesztve kínálják, ezeket az emberek rendszerint csak akkor nyitják meg, ha nincs jobb dolguk.

Szendi Gábor / gszendi@prim.hu

Dátha

Telente minden újság, magazin, egészségügyi website megpróbálja rendkívül felcsigázóan előadni ugyanazt az unalmas szöveget, amely már tavaly sem tudott érdekes lenni. Jól ismersz minket, ha azt gondolod, hogy itt azért valami más jön.

Ha ismeretlenül cseng számodra a nátha szó, mondjuk most érkeztél **Pápua Új-Guineából**, ahol eddig nevelkedtél, nem árt a közhelyszámba menő infókat begyűjteni, például a **www.pro-patiente.hu**-n, a **www.hazipatika.hu**-n, esetleg a szakszerű **www.sote.hu/htsz/ribari.htm**-en. Persze kaphatsz néhány **hajmeresztő tanácsot** is egy-két elvadult **természetgyógyásztól**, aki a náthás webpolgár védtelenségét kihasználva megpróbálja **rutintanácsait** úgy elsütni, mintha azok speciálisan a **nátha leküzdésére** volnának kitalálva, pedig ugyanazt mondja a **pikkelysömörre** és a **szívbetegségre** is. Mondjuk megtudhatod, hogy a **náthavírus** a szemben egy napig is elvan, azután lesunnyog a **könnycsatornán**, és meg vagy fertőzve. Ez ellen csak az véd, ha **télen csukott szemmel közlekedsz**, nem beszélsz, és nem fogsz kezet senkivel. Tulajdonképpen jobb, ha visszamész Pápua Új-Guineába.

Szendi Nóra 2001

Miért pont én?

Ha maradsz, ne hallgass a mamádra, hogy „**megcsap a hideg**", mert pl. az **Északi-sarkon** a hajóforgalommal együtt megszűnik a nátha is a **kutatóbázisokon**. A tanácsadó website-okat olvasgatva azt gondolhatod, ha *Julia Roberts* náthásan szájon akar csókolni, bizony nemet kell mondanod neki. Pedig van rá esélyed, hogy nem kapod el tőle a kórt.

Mert a náthával kapcsolatban az igazán érdekes kérdés az, hogy „**miért pont én?**" és „**miért pont most?**"

A kérdést tisztázandó a **British Common Cold Study** (Angol Náthavizsgálat) keretében **420 személyt** toboroztak, különféle **személyiségteszteket** és **stresszkérdőíveket** töltettek ki velük, majd ötféle **náthavírus** egyikével **megfertőzték őket**. Kiderült, hogy akik tartós **stresszhatás** alatt görnyedtek, vagy huzamosabb **negatív emocionális állapotban** szenvedtek, sokkal valószínűbben betegedtek meg.

A **Pittsburg Common Cold Studyban** a kutatók újabb áldozatait vizsgálva az is kiderült, hogy nem akármilyen stressz fokozza a náthaveszélyt. A tartós **munkahelyi nehézségek**, az állandósult **családi konfliktusok** vagy a szoros **érzelmi kapcsolatok zavarai** kb. **négyszeresére** növelik az esélyét. Ha a személyiségjellemzőket nézzük, a **magányosabbak** sokkal **hajlamosabbak** a náthára, ami ugye paradoxonnak tűnik, hiszen kevesebb emberrel találkoznak. Ennek okát más kutatások magyarázzák meg: az **immunrendszer aktivitását** ugyanis a **szociális támogatottság** rendkívüli módon fokozza, akit „**többen szeretnek**", annak jobb az immunvédekezése is. A másik meglepő eredmény, hogy az **introvertált**, vagyis zárkózott, visszahúzódó személyek szintén sokkal gyakrabban és könnyebben lesznek náthásak, míg az **extrovertáltak** védettebbek vele szemben.

nyavalyáink

Sálazós nagymamák

Talán Te is azt gondolod, hogy a náthavírus kifejezetten **rosszindulatú lény**, mivel mindig kivárja, amikor éppen **vizsgáznod kell**, vagy éppen előkerült a **határidős korbács** a munkahelyeden. A kérdés már régen a kutatás homlokterében van, s a mindig kéznél lévő szerencsétlen orvosi egyetemistákat már **agyonvizsgálták** vizsgaidőszakban és azon kívül, **disszertációírás** előtt, alatt és után. Meg fogsz lepődni, de ezek a szívderítő időszakok bizony **alaposan megtépázzák az immunrendszert**, és ha Te náthavírus lennél, szerintem Te is élnél az alkalommal. Úgyhogy nem szabad rá haragudni, **ő csak végzi a dolgát**. De sajnos tudunk még rosszabbat is. Léteznek az **aggodalmaskodó** típusba tartozók (belőlük lesznek például a „**sálazós**" nagymamák), akik **egész nap aggódnak** minden miatt. Egy földrengés után (amikor, ugye, van mit aggódni) immunológiai szempontból összehasonlították őket a „**happykkel**", s kiderült, hogy még hónapok múltán is nagyon silány képet mutattak.
De van egy jó hírünk is: ha a **lelki nyavalyák** rontják az esélyeinket a náthával vívott ádáz küzdelemben, akkor minden **gyógyhatás** fokozhatja erőinket. Egy vizsgálatban pl. a **campuson csellengő egyetemistákat** rádumálták arra, hogy a diákcentrumban írják le életük **legtraumatikusabb** élményét, s akiknek ez elég kifejezőre sikeredett, azok immunrendszere hónapokra **szárnyakat kapott**. Egy másik csapat hónapokig azon buzgólkodott, hogy **jegyzetelje**, milyen napja volt, miközben rendszeresen nyálmintát vettek tőle, mivel **a nyálban van a náthacsata első frontvonala**, s ha már itt gyengék vagyunk, könnyen elbukunk. Kiderült, hogy az immunrendszer naprakészen **követi a hangulati ingadozásokat**, alátámasztva azt a tapasztalatot, hogy percek alatt be lehet náthásodni, ha elég nagy pofont kapunk az élettől. De fordítva is igaz: egy **spanyol** vizsgálatban azt igazolták, hogy akik általában **jókedvűek**, azokat **fele olyan gyakran** lepi meg a náthavírus.

Sport életre-halálra

Szóval, ha eddig a garázdálkodó természetgyógyászokra hallgattál, és **élőflórás Jakupcsek-joghurttal**, nyirokmasszázzal, hagymateával próbálkoztál, jobb, ha szembenézel a ténnyel: az immunrendszer olyan, mint egy **barométer**, jelzi, ha gáz van. És ha gáz van, akkor **hiába** a kamillás lemosás, a köpölyözés vagy a vitaminbomba.
Van még egy **erős tévhit**, amelyet el kell oszlatni, és ez a sporttal kapcsolatos. Sok mindenre jó a sport, az ember **mutogathatja** a muszklijait, **lenézheti** a nyamvadtakat, és **csökkentheti** a szívbetegség kockázatát. De nátha ellen nem jó, sőt kifejezetten rossz. **Élsportolókat** vizsgálva kiderült, hogy sokkal gyakrabban náthásak, mint az őket tévében néző **nyápicok**. Maratoni távfutóknál a napi edzésadaggal **arányosan nőtt a nátha kockázata**.
Ennek egyébként pofonegyszerű a magyarázata: **a sport komoly stressz**. Szerinted van még egy élőlény a Földön, aki **szórakozásból** ötven kilométert fut, vagy kétszáz kilót emelget? Épeszű állat még a préda után is csak addig vágtázik, amíg **értelme van**. Nem így a **teremtés koronája**; ő megvadultan ugrál, rohan, vérben forgó szemekkel tépi a másikat, eszét vesztve

Szendi Gábor / gszendi@prim.hu

Dátha

tempózik a vízben. Mi másra gondolna ősi viszonyokra programozott agyunk, mint hogy valami nagy veszély, élet-halál küzdelem folyik ott kint. Elnézve a győztes és

vesztes sportolókat, végül is jó a megfigyelés. Hogy mi közben ezt sportnak neveztük el, arra nincs az agyunk felkészítve.

Egyáltalán megelőzhető a nátha?

Ha szent ember vagy, és reggeltől estig meditálsz, természetesen igen. Ha csökkenteni tudod magad körül a stresszt, akkor is csökken a náthaveszély. Láthatod, hogy a kulcskérdés az immunrendszer állapota. A rendszeresen relaxálók (mielőtt félreértenéd: ez egyfajta izomlazító, pihentető gyakorlat) nyálában például sokkal magasabb az ellenanyagszint, mint a zaklatott életűekében.
De vannak immunserkentő anyagok is, mondjuk nem feltétlenül azok, amelyeket a gyógyászati reklámújságokban ajánlgatnak. Azok közös vonása, hogy erősítik az immunrendszert, és csökkentik a koleszterinszintet, legyen az valami bogyó, tengeriállat-kivonat vagy titokzatos afrikai fa vakaréka.
Ha tudományosan igazolt álláspontot akarsz képviselni, akkor a következőket mondhatjuk:
A C-vitamin egyáltalán nem használ a nátha megelőzésében, ezt egy rakás jól megtervezett vizsgálat igazolja. Viszont ha már náthás vagy, napi legalább egy gramm C-vitamin szedése kb. 20%-kal enyhíti a tüneteket, és lerövidíti a nyavalyát. Egy 2001-es angol vizsgálat viszont azt bizonyította be, hogy fokhagymakapszula szedése harmadára csökkentette a nátha kialakulásának esélyét, és ha mégis kialakult, a betegség gyorsabban és enyhébb tünetekkel zajlott le.
A cink több vizsgálat szerint hatásos a tünetek enyhítésére. Egy vizsgálatban cinktartalmú, illetve hatóanyag nélküli cukorkát szopogattak náthás egyedek, és a cinkelt személyeknél a nátha 4,4 napig tartott, míg az üres cukorkát szopogatóknál 7,6 napig, ami nem rossz eredmény.
Az echinacea vagy kasvirág elterjedten használatos mind a nátha megelőzésére, mind kezelésére. Egy 16 vizsgálatot áttekintő analízis arra a következtetésre jutott, hogy az echinacea ártani nem árt, talán még használ is. A tudomány persze nagyon skrupulózus, a gyógynövénybolt-tulajdonosok meg túlságosan derűlátók, úgyhogy a pénztárcád fog dönteni. Hasonló a helyzet minden egyéb ötlettel (lásd pl. www.pro-patiente.hu/pp/tegy/lap/0101/20-21.html), amely tudományosan nem igazolódott (még) be, de ettől persze lehet gátlástalanul mindenfélét ajánlgatni, elég csak mély értelműen azt mondani, hogy „népi” vagy „alternatív”, de ha még „holisztikus” is, akkor már nincs helye a kétkedésnek.
De tényleg, hol jár a tudomány? Már lassan az AIDS-nek is megvan az ellenszere, ezek a kis pofátlan náthavírusok meg itt kellemetlenkednek?
Az új csodaszer már ismeretes, tremacarmra névre hallgat, és a télen leggyakrabban náthát okozó ún. rhinovírusok sejtekhez kötődését gátolja. Az első vizsgálatok biztatóak, de ha utcai árus akarja rád sózni, az még biztosan hamisítvány!
Mit is mondhatnánk tehát búcsúzóul? Ha Julia Roberts náthásan mégiscsak szájon akarna csókolni, gondold végig, elég stresszmentes-e az életed, van-e nálad cinktartalmú cukorka, és szedsz-e rendszeresen fokhagymakapszulát. Ha ez utóbbi is fennáll, nemcsak a náthát, de Julia csókját is kivédted.

Regényi Márta

Hajbaj

www.pro-patiente.hu/pp/tegy/lap/9809/12.html
www.pro-patiente.hu/pp/qa/18.html

Haj-jaj

Normális esetben naponta 30100 szál hajunkat veszítjük el, amelyek azonban ugyanabból a hajgyökérből újra kinőnek. Csak a növekvő korral válik hajunk is gyérebbé. A férfiak (valószínűleg örökletes okok miatt) inkább a homlok és a haj találkozásánál veszítik el hajukat, s ez akár teljes kopaszsághoz is vezethet. A fej hátsó részén pedig gyakran megmarad egy hajkoszorú.

A nőket elsősorban hormonális átállás idején (pl. szülés után, változó korban) érinti fokozottabb mértékben a hajhullás, amely azonban bizonyos idő után magától elmúlik. A természetes veszteségek mellett léteznek a hajhullásnak más formái is, pl. a valószínűleg stressz által kiváltott kör formájú hajhullás (alopecia areata), amikor a fejbőrön kerek kopasz foltok alakulnak ki, amelyek továbbterjedhetnek. Ennek következtében akár meg is lehet kopaszodni, de előfordul, hogy az érintett területeken újra kinő a haj.

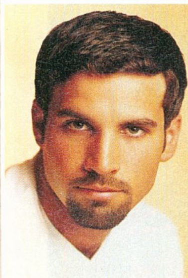
HOGYAN KEZELJÜK?

Próbálja meg először a hajhullás lehetséges okait kideríteni! Néhány okot ki lehet iktatni. Lehet, hogy fejbőre nem tolerálja a pillanatnyilag használt hajápolási szereket, vagy a többéves túlzott igénybevételre (festés, dauer) reagál így. Ügyeljen arra, hogy haját különösen kíméletesen lehetőleg természetes alapanyagú készítményekkel ápolja, s adjon időt a fejbőr gyógyulásának. A szervezet vitaminokkal (biotin, A-, C-, B- és E-vitamin), ásványi anyagokkal (kalcium, vas) és megfelelő táplálékkal való ellátása támogatja a normális hajnövekedést. A sokat ígérő, túl drága csodaszerekkel szemben legyen inkább kicsit bizalmatlan.

Fordujon orvoshoz, ha a túlzott hajhullásra nem talál magyarázatot. A kihullott haj mikroszkopikus vizsgálatával és az esetleges gócok, allergiás reakciók kiderítésével az orvos segíthet megtalálni az okokat.

„Szinte **minden ember életében** előbb-utóbb valamilyen módon jelentkezik a **hajhullás**, illetve a **kopaszodás** jelensége." Ezzel a lelkesítő mondattal indul a **www.pro-patiente.hu/pp/qa/18.html** oldal értekezése, amely a **hajbeültetés módszerét** ajánlja az érintettek figyelmébe.

Sajnálatos módon a szép, dús haj nem adatik meg mindenkinek. A kozmetikai reklámok sugallatával ellentétben nem pusztán akarat és igényesség dolga, hogy fejünket csillogó hajzuhatag díszítse: nagyrészt az **öröklött génektől függ**, megritkulnak-e fürtjeink. E családi örökség nemcsak a férfiakat, de a nőket is sújthatja - ami igazán nagy kitolás, tekintve, hogy a **kopasz női fejeket** utoljára az **ógegyiptomiak** találták **erotikusnak**. A hajbeültetés során a véglegesen elhullajtott hajszálak pótlására a helyenként - általában a **tarkótájon** - még dúsan bodorodó saját fürtök közül **költöztetnek át** jó párat. Ha valaki aláveti magát a tortúrának, számítania kell rá, hogy az áttelepített hajhagymákból a szőrzet kihullik, és **két-három hónapos regenerálódás** után indul újra növekedésnek. A módszer egyébként alkalmazható elhullajtott vagy ki sem nőtt **szemöldök**, **szempilla** vagy **bajusz** pótlására is. (*Michael Jackson* például előbb epiláltatta a bajuszát és a szakállát, majd meggondolta, és újat palántáztatott magának.) Aki ellenben nem híve a **mesterséges megoldásoknak**, nem is hagyta még el a hajkoronája, csupán elégedetlen az állagával, megpróbálkozhat a **www.pro-patiente.hu/pp/tegy/lap/9809/12.html** módszereivel: **masszírozással**, **ásványvízivással**, vastartalmú ételek és **vitaminok fogyasztásával**, **természetgyógyászattal** és **homeopátiával**. A **csalán-** és **zsurlótea** kúraszerű ivása, a **grépfrútmagkivonat** öblítővízbe keverése vagy a **ligetszépe-olaj** használata korántsem hangzik olyan ijesztően, mint a hajátültetés. És valamelyik majd csak beválik.

A tej - élet, erő, egészség?

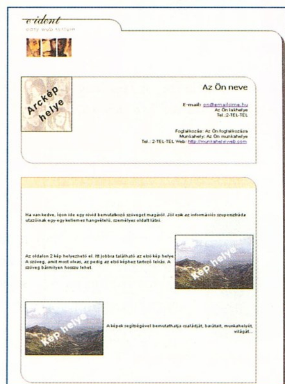
www.pro-patiente.hu/pp/books/subrosa/allergy/allergia-09.html
www.pro-patiente.hu/pp/tegy/lap/0110/72-73.html

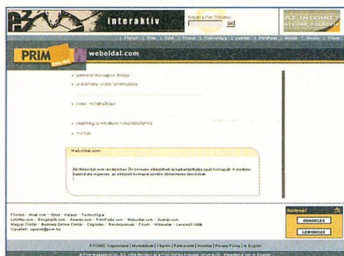
Egykor, réges-régen, a hetvenes években volt egy reklám, amely így szólt: **egy pohár tej - tiszta fej**. Hogy milyen tejről volt szó, nem kérdéses, mivel a boltokban egyféle, kilukadós csomagolású, kifolyt tejben tocsogó, zacskós **tehéntejet** árultak. (Szerintem a nejlonzacskóban kapható tej az egyik leggusztustalanabb találmány.) Néhány emberre azonban a legszebb csomagolású tej is **rossz hatással van**, sőt komolyabb esetben az illető még a **tejtermékekkel** is **hadilábon áll**. Sajt, vaj, túró, tejföl, kefir, joghurt, tejszínhab - mindet száműznie kell az étrendjéből. **Ez a betegség meglepően gyakori.** A **tejallergiában** szenvedők **bélrendszeréből** hiányzik a tehéntejben lévő cukor, a laktóz megemésztésére szolgáló, **laktáz** nevű **enzim**. A **tejcukor-intoleranciának** két formája van: a **veleszületett** és a **szerzett** változat. A születéstől kezdődő intolerancia tünetei akkor észlelhetők először, amikor a kisbaba tehéntejjel vagy tehéntej alapú tápszerrel találkozik. A szerzett forma oka a **bélnyálkahártya sérülése**. A meglehetősen lehangoló tünetek: a tejfogyasztást követően (akár több órával később) jelentkező görcsös fájdalom és/vagy teltségérzés és/vagy hányinger, puffadás, hasmenés... Uhhh... Nehéz helyzetben van, aki ilyen problémával küzd, hiszen nem elegendő **kiiktatni étrendjéből** a tejet és a tejtermékeket: állandóan figyelnie kell, nem tartalmaznak-e a megvásárolni kívánt élelmek tejport (még a felvágottakban is akadhat). Az élelmiszeripar azonban elég mostohán bánik a tejallergiásokkal, hiszen gyakran nem jelzik, mit tartalmaznak a termékek. Ráadásul az **ételreceptek** jó része is lemarad a finom étkek listájáról - vagy mégsem? A **www.pro-patiente.hu/pp/tegy/lap/0110/72-73.html** címen olyan receptek találhatók, amelyek segítségével a **szokványostól eltérően** készíthetők el a jó falatok.

EGYSZERŰ WEBOLDALAKHOZ EGYSZERŰ WEBCÍM

Ha Önt barátai Mókucinak becézik, akkor nyilván jó lenne, ha a mokuci.oldala.hu címen kereshetnénk az Ön weboldalát, nem? Ha Te vagy a Jani, akkor bizonyára szeretnéd fotódat és hobbilistádat feltenni a jani.honlapja.com címre. De a kovacs_bela.oldala.com-ra elhelyezett névjegy vagy a Magic játékgyártó bt.-hez rendelt magic.weboldal.hu is jelentős értéket képvisel könnyű megjegyezhetőségével.

A Prím Online weboldal.com szolgáltatása két dolgot nyújt:

– egy egyszerű weboldal gyors kialakításának lehetőségét

– egy könnyen megjegyezhető, egyszerű, beszédes webcímet

Még ma érdemes a prim.hu oldalt felkeresned, és kipróbálnod a weboldal.com szolgáltatást (no és a többi tizennégyet)!

Szendi Gábor / gszendi@prim.hu

To flash or not to flash?

A web fejlődése bosszantó méreteket kezd ölteni, s fennáll a veszély, hogy az internet világa is szétszakad szegényekre és gazdagokra. Az otthonában honlapokat barkácsolgató webpolgár könnyen az agyhalál állapotába juthat, ha egy multinaci cég színes, szélesvásznú flas hmovie-s site-jára téved; úgy érezheti magát, mint a koldus, aki beles a fürdőmedencés villába. Pedig igazából nem ördöngösség az egész, neked is lehet ilyened! Az egyik megoldás, ha megveszed pár száz dolcsiért a Macromedia Flash legújabb szerkesztőjét, és részt veszel egy pár hónapos tanfolyamon, ahol elsajátíthatod a használatát. A másik megoldás egy hangyányit egyszerűbb, és itt van a kezedben.

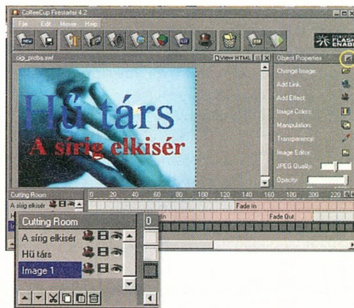
Csakhogy egyre gondolunk-e? A flash movie egy spéci, weblapba illeszthető animált kép, amelynek élvezetéhez – szemben az animált GIF-ekkel – szükséges egy plug-in, de ezt majd legközelebb. Ha már tudsz animált GIF-képet készíteni, meg vagy dicsérve, de a flasht e helyett találták ki. Mert hát a GIF... Biztos ismered a viccet az orosz digitális karóráról, amely nagyon szép, csak az akkumulátort két bőröndben kell hozzá cipelni. A GIF-fájlban minden képpont külön tárolódik (ettől olyan óriási), míg a vektorgrafika tulajdonképpen egy képlet, amelynek alapján a megjelenítő (a plug-in) helyben generálja a képet (ettől olyan kicsi). Ezért ha egy flash movie méretét változtatjuk, nem romlik a minősége; így akár egész képernyős movie-t is készíthetsz kicsiny fájlmérettel. Ehhez add még hozzá az interaktivitást, pl. hogy különböző képelemekhez különféle „akciók" és linkek rendelhetők, továbbá hogy „**böngészőfüggetlen**", s mindettől máris beleszerettünk. Ez a szerelem azonban könnyen plátói maradhat, mert a flash elindult a fejlődés „lejtőjén", s bár egyre fantasztikusabb dolgokat tud, mindezt kétségbeejtően bonyolultan.

Flasht mindenkinek!

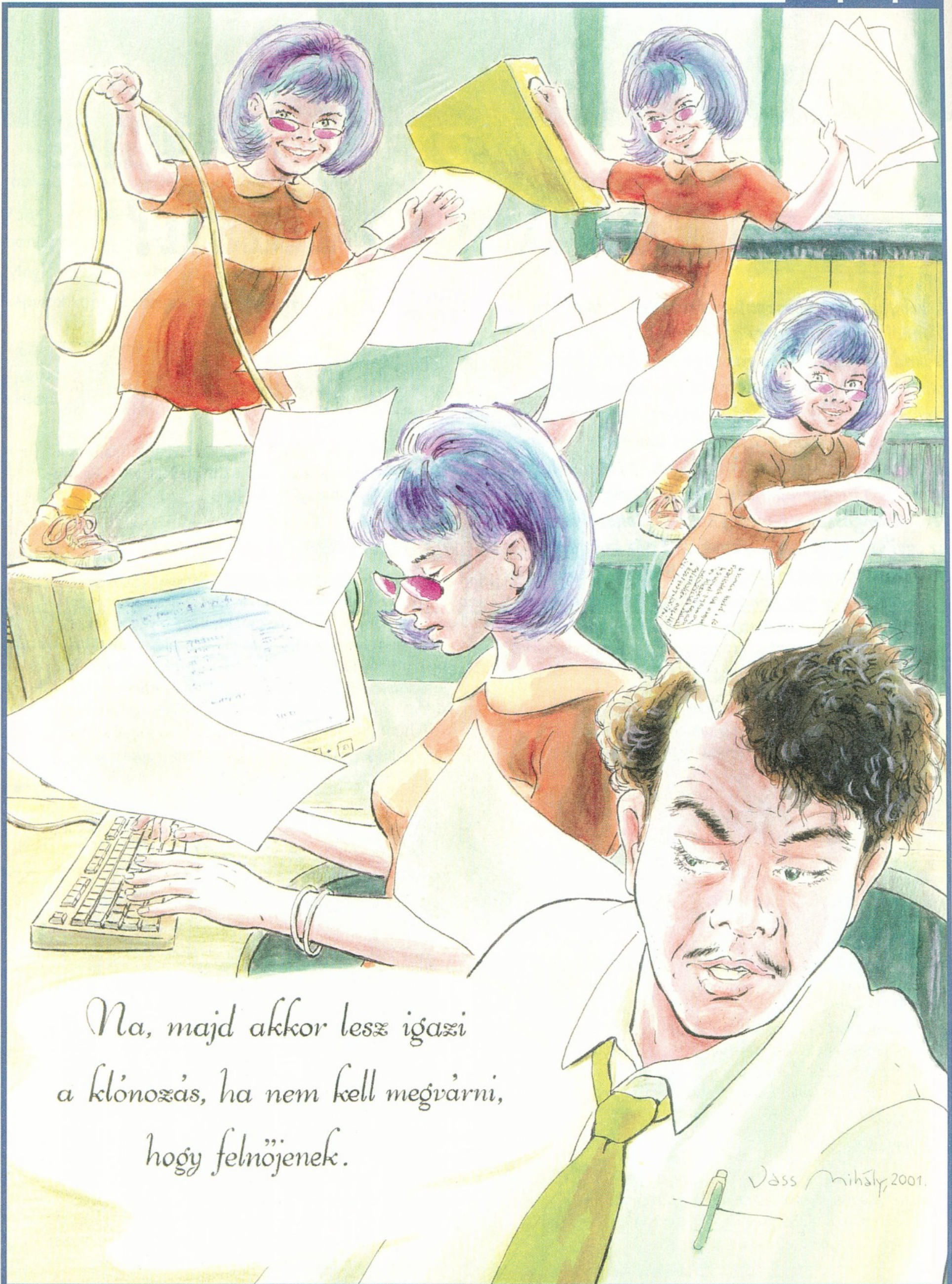
Ha nem egy weblapgyár alkalmazottja vagy, nem fogsz nap mint nap reklámcsíkokat és menüket gyártani. Ha nem lehet csináltatott ruhád, azért még konfekcióban járhatsz, nem feltűnő a különbség. Ez a filozófiájuk azoknak a flashkészítő programoknak, amelyek segítségével egyszerűen lehet előre gyártott effekteket alkalmazni importált vagy „helyben" kreált grafikai elemekre.
Két program is szóba jöhetne, az egyik a **Swish 2.0**, a másik a **Coffeecup Firestarter 4.2** (lásd a CD-mellékletet!). Egyszerűsége miatt az utóbbit ajánljuk.

A flashkészítés alapjai

Ami a flashkészítésben először visszarettenti a jámbor webpolgárt, az a **timeline** technika. Elsőre ijesztő, mert gondolkodni kell, de azután rájössz majd, hogy olyan ez, mint egy partitúrában az egyes hangszereknek szóló sorok. Minden objektumhoz (kép, szöveg, zene) tartozik egy timeline, vagyis egy idővonal, amelyen elhelyezzük az ő effektusait. Mindjárt itt van egy egyszerű movie három réteggel s a neki megfelelő három timeline-nal.

A **Cutting Room**ban (vágószobában) jól látható a három objektum: **A sírig elkísér** és a **Hű társ** szöveg, valamint az **Image1**. A rétegek láthatósági sorrendjét a bal alsó sarokban lévő nyilakkal tudjuk változtatni. Az objektum neve melletti **cilinderre** kattintva effektusokat rendelhetünk hozzá, amelyek a timeline-on jelennek meg. Az effektus csíkját megragadva időben áthelyezhetjük, vagy a széleinél fogva széthúzhatjuk, illetve tömöríthetjük. Az ábrán a timeline-ban a **fehér csík (blank)** a **filmszalag** ikonra kattintva hozható létre, s a blank ideje alatt az objektum nem látható. Ezzel tudjuk

Na, majd akkor lesz igazi
a klónozás, ha nem kell megvárni,
hogy felnőjenek.
Vass Mihály, 2001.

WebMester tippje ink

To flash or not to flash?

Szendi Gábor / gszendi@prim.hu

szabályozni egy objektum lejátszás közbeni megjelenését-eltűnését. A vágószoba szem ikonjával szerkesztés közben ki-be lehet kapcsolni bármelyik réteget, ha zavarja a munkát. A timeline-t külön nem kell létrehozni; amint beszúrunk egy újabb szöveg- vagy képelemet, ahhoz egyből hozzárendelődik egy timeline.

Fontos, hogy az összes timeline egy időben érjen véget, különben olyan lesz, mint amikor a zenekarban valakinek rövidebb a partitúrája!

A timeline időhosszát beállító funkció az Object Properties felirattal egy sorban lévő kis ikonra kattintva érhető el (ábránkon sárga színnel bekarikázva). Ekkor a timeline felett megjelenik a Movie Length az ő nyilacskáival.

Loop Movie:
Loading Message:
Movie Length

A Loading Message funkcióra kattintva megadhatod a movie letöltődése alatt megjelenő szöveget. A Loop Movie bekszelése folyamatos lejátszást eredményez.

Hatásvadászat

Amúgy nagyon sok effekt található a programban, ezeket felsorolni hosszú lenne, de például minden objektum nyolc irányból beúszhat, illetve távozhat, s közben kihalványodhat, előtűnhet vagy ugrálhat stb. A szöveghatások közül szintén csak néhányat említek: különféle szétrobbanások, gépíráshatás, hullámzás, különféle beúsztatások stb.

Importálni lehet képeket is, ezt tanácsos BMP vagy GIF formátumban elkövetni, mert kb. 40%-os méretcsökkenést lehet ezáltal elérni. A képeket helyben még lehet manipulálni, vagy behívható a formátumhoz rendelt képszerkesztő. A módosításokkal azonban vigyázzunk, mert a hatás csak akkor jelenik meg, ha mentjük a változást, de ez az importált eredeti képet felülírja!

Az objektumokhoz külön-külön URL-t is rendelhetünk. A linkekhez különféle események kapcsolhatók, úgymint a movie indítása vagy leállítása, a hang kikapcsolása stb.

Ja, a hang! Hát igen, a movie-hoz hang is csatolható, s van belőle egy csomó a programhoz mellékelve. Ha az Add New Sound ikonra kattintva a Sound Tracket választjuk, akkor egyetlenegyszer hangzik el a hangeffekt, mégpedig ott, ahova a timeline-on elhelyezzük, ha pedig a Sound Clipet, akkor a hangot a hangobjektum mellett megjelenő „+" jellel meg tudjuk sokszorozni.

A kész movie-t ugyanabba a könyvtárba mentsük el projektként is (File/Save Fire Project...), ugyanitt legyen a BMP-képünk (ha ilyet használtunk), valamint a flash movie-nk (File/Save as Macromedia Flash), mert csak így marad szerkeszthető!

A movie HTML-fájlba illesztését megoldja a program. Rákattinthatunk a View HTML-re is, vagy az ablak tetején lévő menüsor végén lévő zöld háromszöggel megnézhetjük movieinkat az alapértelmezett böngészőnkben.

Most lehervadsz, majd felderülsz

A rossz hír: a demoverzióban a Firestarter minden movie aljára odabiggyeszti, hogy Created with CoffeeCup Firestarter Shareware. A jó hír: ezt eltüntetheted anélkül, hogy a szoftverrendőrségtől kellene otthon reszketned.

Nyisd meg egy szövegszerkesztőben a movie HTML-kódját. Az IE-ben való megjelenítést az <object></object> közötti rész intézi, szúrd be a sok <param...> közé ezt a sort:

<PARAM NAME=scale VALUE=noborder>

Azután állítsd a height paramétert kb. 21 pixellel kisebbre! Ennek az a hatása, hogy a böngésző a megadott méretbe „belevágja" a movie-t. Vagyis ha kisebb beillesztési magasságot adsz meg, alul-felül lenyisszant egy csíkot. Az már a Te dolgod, hogy ezt a levágandót a movie tervezésekor belekomponáld!

Netscape-hez az <embed...> tagbe kell beírnod, hogy scale=noborder, és itt is a height paraméter csökkentése szükséges.

Kezelés előtt

Kezelés után

Szémann Tamás (Pr.lap.hu, Sajt.lap.hu)

Mozgalom a káosz ellen

Az interneten a káosz az úr. Aki ezt tagadja, az még nem használta. Régóta próbálnak segíteni ezen a problémán különböző keresők és portálok – több-kevesebb sikerrel. A kereséssel elfecsérelt idő sokszor meg sem éri, ha megnézzük az eredményét.

Talán ez az egyik oka, hogy olyan sikeressé vált a mindössze fél éve elindult lap.hu mozgalom, amelynek célja, hogy eligazítson a hazai és nemzetközi internetes tartalom labirintusszerű birodalmában. Naponta több mint 70 000 látogató keresi fel a lap.hu oldalait. A másik, talán ennél is fontosabb ok azonban az lehet, hogy ez egy igazi mozgalom, és mint ilyet, a készítők szívből csinálják. A Startlap mindössze összefogja, rendszerezi, felületet nyújt hozzá, és segíti a lap.hu szerkesztőit, hogy a rendszer minél igényesebb és hatékonyabb lehessen. Az egy-egy téma köré épülő linkgyűjteményoldalakat ugyanis nem központi szerkesztőség készíti, hanem a világ bármely pontjáról jelentkező felhasználók. Itt mindenkinek személyes indíttatása, saját akarata, egyéni célja lehet, a lapok mégis tökéletes egészet alkotnak. Mindenki maga választja meg témáját, és önként nyújtja tudását, idejét, fáradságát nekünk, keresgélőknek.
Egyes szerkesztők hobbijukat, mások tanult szakmájukat vagy élőhelyüket, megint mások internetes vállalkozásukat tartják szem előtt linkgyűjteményük elkészítésekor. Sok példát találhatunk arra, hogy a linkgyűjtemény elkészítője saját lapjának látogatottságát kívánja növelni a Startlap magas látogatószámának bevonásával. A Startlap a maga napi 170 000 látogatójával nagyban növeli az esélyét annak, hogy az oldal készítőjének máshol megtalálható saját lapjára is eljutnak a netezők. Ugyanakkor vannak, akik problémáikról, állapotukról, betegségükről vagy szenvedélyükről készítenek linkajánlót, segítve ezzel a hasonló helyzetben lévőket.
Rengeteg témában készülnek a lapok. Mára több mint 200 szerkesztő közel 450 témakörben mutat nekünk utat az élet apróbb és nagyobb, könnyedebb és fajsúlyosabb kérdéseiben. A leglátogatottabbak közé az állás, a szex, a társkereső, az autó, a horoszkóp és a letöltés lapja tartozik. De sokan keresik a hobbitémákat, a kerttel, a dísznövényekkel, a zenével, a háziállatokkal foglalkozó lapokat. Kevesebb látogatót vonzanak, sokan mégis saját régiójukról, városukról készítenek linkgyűjteményt. Mások az utazóknak segítenek eligazodni itthon és külföldön egyaránt. Természetesen sok az internetes, számítástechnikai témával foglalkozó linkgyűjtemény is. A lap.hu rendszer lényegében azonos felületet kínál a szerkesztőknek, számos apró lehetőséget nyújt azonban, hogy személyesebbé tegyék lapjaikat. Ez a mozgalom független politikai nézettől, kortól, nemtől, vallási hovatartozástól vagy családi állapottól. Mindössze internetelérés és egyszerű szerkesztési ismeretek elsajátítása kell hozzá, s persze idő és elszántság egy jó linkgyűjtemény elkészítésére.

A kor nem számít

Az internet ma már mindenkié. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a lap.hu szerkesztői közül talán a legfiatalabb, Tamás 12 évesen vállalkozott arra, hogy kortársainak összeszedje oldalára, a mese.lap.hu-ra az általa jónak tartott, mesékkel foglalkozó honlapokat. De említhetnénk a sajnos nemrégiben elhunyt, Svájcban élt híres, magyar származású operaházi súgót, akinek az opera.lap.hu-t köszönhetjük.

Nők a mozgalomban

A lap.hu szerkesztői között sok a nő, és ők bizony nemcsak úgynevezett nőies témákkal foglalkoznak (mint a topmodell, a konyha, a sztár vagy a bulvár.lap.hu), hanem megvetették lábukat a hagyományosan férfias témákban is. A jet-ski.lap.hu-t a női jet-ski versenyző Panka szerkeszti. Miért éppen a jet-ski? Panka édesapja motorcsónakversenyző volt, és a cégük is vízi járművekkel foglalkozik. Mint mondja, sokat nézelődött a témában az interneten, így jött össze az a sok

link, amelyet azután csak startlapos formába kellett rázni. De említhetnénk akár Katit, a foci.lap.hu, Mónikát, a horgász.lap.hu vagy Annát, a filatelia.lap.hu szerkesztőjét is.

Üzlet

Az internet nemcsak játék, szórakozás és kikapcsolódás. A magyar üzleti életet is elérte már az internetláz, hiszen ott alapvető követelmény a gyors és pontos információközlés. Ebben segítenek a lap.hu olyan üzleti oldalai, mint például a bank, a biztosítás, a tanácsadás, a marketing, a PR, az ipar, az e-business vagy a cég. Ezek az oldalak legtöbbször az említett témában az internetet munkájukhoz használó, azt naponta böngésző üzletemberek keze alatt születtek.

Problémák, szenvedélyek, betegségek

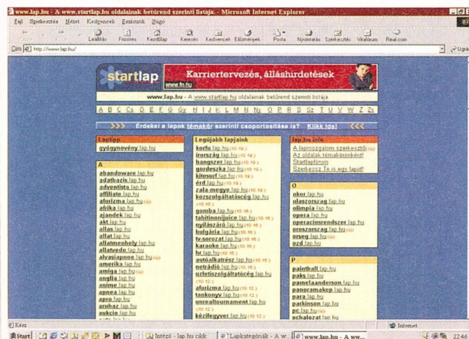
Egyre több olyan lap lát napvilágot, amelynek célja, hogy a hasonló problémákkal, betegségekkel küzdőket segítse megfelelő információkhoz a világhálón. Ilyen többek között a parkinson.lap.hu is, az első olyan hazai linkgyűjtemény, amely komolyabban foglalkozik a témával. A Szasa becenéven szerkesztő férfi 40 éves kora óta (1995-től) szenved a betegségben. Mint elmondta, az internethasználat nála e téma kutatásával kezdődött, mert soksok kérdése volt, amelyre az orvosok nem tudtak vagy nem akartak magyarázattal szolgálni. Az, hogy a linkeket közreadta a Startlapon, egyfajta harc kezdetét jelentette a részéről. Azóta – ahogy ő nevezi – a kényszerhobbijává vált. Szeretné bemutatni, hol tart a világ, hogy észrevegye mindenki, milyen kevés a lapon a magyar hivatkozás. Ugyanakkor reméli, hogy a parkinson.lap.hu linkjei is segítenek azoknak, akik a betegségről többet szeretnének megtudni.
Egy másik, gyakoribb problémával foglalkozó lap a válás.lap.hu. Szerkesztője, Gabriella saját tapasztalatából tudja, milyen nagy segítség lehet azoknak, akik arra kényszerülnek, hogy új életet kezdjenek.

Versenytársak

A lap.hu rendszer nem hazai recept alapján készült, hiszen mintegy 20 országban működik már Európában. Az első kezdeményezés a holland Startpagina volt. Mára a holland testvérsite-nak már több mint 1000 lapja van. A dobogó második helyén azonban mi, magyarok állunk. A mozgalom sikerességét mi sem mutatja jobban, mint hogy megjelent a konkurencia, azonban ennyi témában kis létszámú szerkesztőgárda nem képes létrehozni és működtetni a lap.hu-hoz hasonlóan teljes linkgyűjteményeket. Ezért már olyan versenytárs is felbukkant, amely a lap.hu szerkesztőinek munkáját engedély nélkül használja fel saját oldalain.

A közösség

A lap.hu tagjai saját kis közösséget alkotnak, amelyben persze nem kötelező a részvétel. Saját belső fórumukon beszélik meg az új lapokat, egyeztetnek a Startlap szerkesztőségével, új dolgokat találnak ki, vagy egyszerűen csak ismerkednek egymással. A bemutatkozásokból is kiderül: a közösség tagjai között van számítástechnikus, pénzügyőr, polgármester, menedzser, cégvezető, tanuló, mentős és lakberendező is. A Startlap és a lap.hu szerkesztői már rögtön az indulás után szerették volna, ha ezek az emberek nemcsak a virtuális, hanem a valós világban is találkoznának egymással. Az egy téma köré épülő netes közösségekben megszokott kezdeményezés az ezerarcú lap.hu mozgalomnál is sikeresnek bizonyult. A szerkesztőgárda az indulás óta már két alkalommal találkozott, és most tartja meg harmadik, év végi összejövetelét. Ahogy a szerkesztők és a találkozók száma nőtt, úgy váltak a programok egyre színesebbé, összefogottabbá.

A Startlaphoz (www.startlap.hu) tartozó lap.hu (www.lap.hu) mozgalom 2001 márciusában indult el. Ma naponta több mint 70 000-en látogatják a csaknem 65 000 linket tartalmazó mintegy 450 linkgyűjteményt. Minden gyűjtemény egy nagyobb téma köré csoportosul, így elég beírni a keresett témát, és mögé biggyeszteni, hogy „.lap.hu", s kis szerencsével akár több száz linket is össze lehet gyűjteni. Bárki lehet szerkesztő, aki e-mailben jelentkezik a Startlap szerkesztőségénél, és megírja, milyen témával foglalkozó linkgyűjteményt szeretne elkészíteni. A szerkesztő kap egy jelszóval védett felületet és két hetet, hogy elkészítse linkgyűjteményét. Ha a lap megfelelő, elég linket tartalmaz, és azok pontosak is, akkor felkerül a Startlap nyitó oldalára, s bekerül a lap.hu oldalai közé. Ettől kezdve a szerkesztő bővítheti, frissítheti, színekkel és egyéb apróságokkal személyesebbé teheti lapját, ahol tetszőlegesen értékesítheti egyik reklámhelyét is. Jelszavával belépést nyer a szerkesztők fórumába, ahol a lap.hu fejlődésével kapcsolatos fontos kérdések dőlnek el. Megtekintheti a lap.hu oldalai, köztük a sajátja látogatottsági adatait, valamint megkapja a heti hírlevelet, és értesül az elkészült új lapokról. Minden szerkesztő részt vehet az évente többször megrendezésre kerülő személyes találkozókon.

AMERIKAI SZÉPSÉG

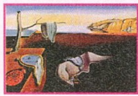
Dali világa

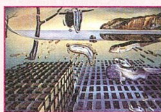
www.dali-gallery.com

„Amikor reggelente felébredek, rendkívüli boldogság tölt el – a »Salvador Dali-ság« öröme –, és elragadtatva kérdezem magamtól: miféle csodás dolgot fog ma ez a Salvador Dali alkotni?" Tessék, így kell felébredni egy esős hétfő reggelen, mindjárt jobban kezdődik a hét. Megfelelő név behelyettesítendő... **1938-ban** fura kiállítás nyitotta meg kapuit **Párizsban**: még az egyremásra jelentkező új művészeti irányzatokon megedződött közönség is hátrahőkölt kissé, amikor belépéskor **hisztérikus kacaj** fogadta őket. A hátborzongató hangokat egy **tébolydában** vették fel. Miután a belépő a megfelelő hangulatba került, megtekinthette a **nemzetközi szürrealista tárlatot**. A kiállítás legnevesebb résztvevője az akkor **harmincnégy éves** *Salvador Felipe Jacinto Dali* volt, aki a **szexualitással kapcsolatos megbotránkoztató képzeteit** mutatta be. Dali számos festészeti modort kipróbált, mire a húszas évek végére kiforrt jellegzetes stílusa, amelyről **világszerte felismerik képeit**. Döntően befolyásolta e stílus kialakításában, hogy buzgó híve lett **Freudnak**: a tudattalan képeinek **erotikus jelentőségéről** szóló fejtegetések lenyűgözték. Műveit az általa **„paranoid kritikai-nak"** nevezett módszerrel alkotta: **hallucinációkra** késztette magát, hogy felszínre hozza tudatalattijának képeit. Nemcsak saját képi stílusát, de **egocentrikus** és **exhibicionista** művészként **önmagát is „megcsinálta"**, jellegzetes külsejét, bajuszát, szenzációhajhász viselkedését, beszédmódját. A filmezésbe is belekóstolt: az **1928-as Andalúziai kutya** és az **1930-as Aranykor** valószínűleg a filmtörténet legtöbbet vitatott és elemzett művei közé tartozik. A fenti címen akár órák hosszat bóklászhatunk Dali világában. Bár képei a számítógép képernyőjén nyilván nem nyújtják ugyanazt az élményt, mintha múzeumban, **„élőben"** láthatnánk őket, azért ezt az **internetes galériát** feltétlenül érdemes meglátogatni.

Citroen-szépségek

www.citroen.mb.ca/gallery.html

„Csak az javítson **Citroent**, aki szeret **keresztrejtvényt** fejteni! Itt minden másképp van, mint a normális autókban..." – vallja a márka egyik rajongója. Máskülönben természetesen ez a világ legjobb kocsija, teszi hozzá. A Citroenek már az **autózás hőskorában** rajthoz álltak – konkrét és átvitt értelemben is –, hogy elévülhetetlen érdemeket és hírnevet szerezzenek a márkának. Egykori leírások szerint az **első nagy versenyek** hangulata megismételhetetlenül **romantikus** és **lenyűgöző** volt, mint például az **1902-es Párizs–Bécs** szuperversenyé. Az indulás napján egész Párizs az utcákra vonult, hogy integessen a szélvédő nélküli, hintóra emlékeztető kocsikban **szédületes iramban tovapöfögő** hősöknek... Majd két évtizeddel később, az **első világháború után** alakult ki a modern európai autóipar, a két legfőbb riválissal az élen: a **Renault-** és a **Citroen-művekkel**. Akárcsak a **Ford** és a Renault, a Citroen márka is a hajdani tulajdonos nevét őrzi: *André Citroenét*. A gyár nagy újítása volt, hogy míg más üzemek csak **„gurulásra kész"** állapotú járgányokat bocsátottak ki, és a kocsik felszerelésével – pl. kívánság szerinti karosszéria, lámpák, kiegészítő alkatrészek – kisebb üzemek foglalkoztak, addig innen **teljesen felszerelt autók** kerültek ki, pótkerékkel, elektromos önindítóval, világítással. A tulajdonos csak beült, és máris vihette haza a kocsiját... Míg a **Volkswagen** esetében csak a híres **Bogár** megszállott rajongói bogarasak, a Citroen hívei között valóságos **kasztok** alakultak. Egyesek a **Kacsát** imádják, mások a **CX-re** esküsznek (az évszázad autója versenyben a harmadik díjat szerezte meg!), azután megint mások a **Fantomas-filmekben** megcsodált **DS-ért** vesznek meg. Akármelyik is áll közel a szívünkhöz, a fenti címen fellelhető Citroen-galériában jó eséllyel rátalálunk kedvencünkre.

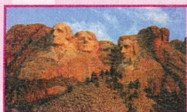

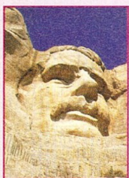
Sziklába vésett elnökök

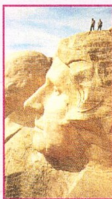
www.travelsd.com/parks/rushmore/index.htm

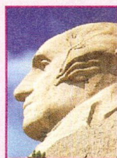

Az **Egyesült Államok** szerződésben garantálta a **sziú indiánoknak**, hogy a számukra szent területet, a **Black Hillst** nem bolygatják a fehér emberek, míg csak „a folyók folynak, a fű nő, és a fákon levél sarjad". Ám az örök időkre szóló ígéretet gyorsan semmisnek tekintették, amikor híre ment, hogy a hegyek között **aranyat** lehet találni. A kirobbant háborúskodásban olyan **legendás főnökök** vezették az indiánokat, mint *Sitting Bull* és *Crazy Horse,* de végül a rézbőrűek alulmaradtak.

A Black Hills sziklái között ma egymástól nem messze magasodik **két hatalmas emlékmű**: *Korczak Ziolkowski* műve, **Crazy Horse 172 méter magas és 195 méter széles**, sziklába vájt alakja, továbbá **négy amerikai elnök**, *George Washington, Thomas Jefferson, Theodore Roosevelt,* valamint *Abraham Lincoln* portréja, amelyet *Gutzon Borglum* alkotott. Így lett az indiánok hajdani szent területéből **„a demokrácia szent helye"** – legalábbis a neves szobrász, Borglum **1924-ben** ezzel a jelszóval terjesztette elő nagyszabású tervét. Eredetileg a négy elnököt derékig akarta kifaragni a sziklából, de **1927-től 1939-ig** tartó munkája során **csupán a fejeket** sikerült kibontania a kőfalból. A munkálatok **egymillió dollárba kerültek**: a mester tervei alapján munkások hada robbantotta ki **dinamittal** a hegyoldalból az alapformákat, majd állványokon egyensúlyozva éveken át bontotta ki a körvonalakat. Borglummal **nehéz volt együtt dolgozni**, gyakran veszett össze a munka legkülönbözőbb résztvevőivel. A pénzforrások is időről időre elapadtak. Végül Washington fejét 30-ban, Jeffersonét 36-ban, Lincolnét 37-ben, Rooseveltét pedig 39-ben avatták fel. Itt tartott Borglum, amikor **hetvenévesen meghalt**. A fia egy darabig még folytatta a munkát, de úgy látszik, a támogatók nem hiányolták az elnökök további testrészeit, így a munka végleg abbamaradt.

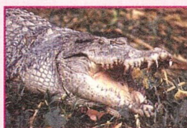

A krokodilok diszkrét bája

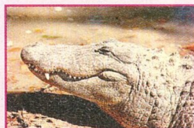
www.serioussilver.com/totemenergy/alligator.html

Aki még nem tudná, hogyan kell feltöltődni a **krokodilok energiáival**, feltétlenül nézzen utána a fenti címen. Az egyik tanács szerint például hordjon **krokodildíszes ékszereket**: karkötőt, gyűrűt vagy övet. (Mindjárt be is mutatnak egy pár igazán vonzó darabot.) Ha valaki kételkedik benne, hogy ez igen hasznos dolog, akkor is megnézheti a képeket, sőt a további tudnivalók sem érdektelenek. A krokodil igazi **evolúciós sikertörténettel** dicsekedhet: **200 millió éve** változatlan karosszériával „működik". Ilyen masszív és jól bevált konstrukciónak túl sok észre nincs is szüksége. Az évmilliók során a túlélés érdekében egyáltalán nem szorult intellektuális fejlődésre, ma sem fordulnak meg a fejében bonyolultabb gondolatok, mint amikor még a parton iszogató **dinoszauruszokra** lesett a folyó vizéből. Minden porcikája a réges-rég kihalt őshüllők báját idézi – ő azonban még mindig itt van. Sőt! Rajongói legnagyobb örömére **a világ számos helyén védett**, és ismét egyre nagyobb számban lubickol a vizekben. **Ausztráliában** valami furcsa mánia tört ki a hetvenes években: az akkor a kipusztulás határán lévő **bordás krokodilt** – a világ legnagyobb méretű krokijai ebből a csapatból kerülnek ki – **elkezdték tenyészteni és visszatelepíteni a vizekbe**, ahol ma már újra hemzsegnek ezek a bájos állatok. Mint mondják, **a balesetek ritkák**, évente csak egy-két ember szerepel az ausztráliai krokodilok étlapján, ennyit pedig megér a dolog. Akadnak, akik gyönyörűnek találják a krokikat, **természetfeletti erőt** tulajdonítanak nekik, ahogyan egykor az ausztrál őslakók. Nem annyira meglepő ez az istenítés, ha arra gondolunk, hogy mindig is lenyűgözte az emberek fantáziáját ez az állat: például az **óegyiptomiak is istenként tisztelték**. (A hódolatteljes érzés persze nem akadályozza meg a találékony ausztrál étterem-tulajdonosokat, hogy prózai módon **„krokburgert"** áruljanak a vízparti gyorsétteremekben.)

Elektronikus fiók a nappaliban

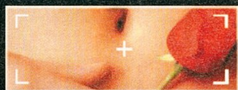
A Kereskedelmi és Hitelbank (K&H) olyan elektronikus banki szolgáltatással lépett piacra, amely – elsőként Magyarországon – chipkártya, elektronikus aláírás és kettős rejtjeles kulcs révén maximális védelmet nyújt a külső behatolók ellen. Az ügyfél így akár a nappalijából intézheti biztonságosan bankügyeit.

A csúcstechnológiát hívta segítségül a **K&H**, hogy idegenek számára **feltörhetetlen** házi bankolási lehetőséget garantáljon ügyfeleinek. Így a nap 24 órájában kényelmesen, akár **egy otthoni fotelben üldögélve**, kávét szürcsölve van mód átutalásra, betétlekötésre, kártyás vagy készpénzfelvételi limitek módosításra, de akár a lakossági folyószámla adatainak lekérdezésére is a **világháló** segítségével.
A megoldás olyan **chipkártyás, PIN kódos azonosító rendszer**, amely nemcsak a banki tranzakció csatornájánál, de a számítógépes rendszer minden pontján véd az illetéktelen behatolóktól. A módszer itthon még új, de Nyugaton – például Finnországban az állampolgárok **„új generációs”** személyi igazolványainál – már nagy sikerrel működik.
Az azonosításhoz szükséges K&H-kártya kódjait még az a számítógép sem tudja **„letapogatni”**, amelyiken az ügyfél éppen dolgozik. A régi mágneses plasztiklapokkal szemben az intelligens chipkártya maga is aktív, az ő digitális **„üzenete”** és a kártyaleolvasó révén a K&H – az eddigi általános banki gyakorlattal ellentétben – immár hajszálpontosan azonosítani tudja, hogy ki akar bankolni az adott pillanatban.
Pontos regisztráció, biztonság a kommunikációs csatornában és a rendszer egészében: ha ezek együtt vannak, soha senki nem láthat bele az ügyfél **„kártyáiba”**.

Az e-biztonság elve itt olyan, mint egy kettétört aranykulcs, amellyel csak akkor nyitható a zár, ha mindkét darabja megvan.
A **„kulcs”** egyik felének – **több mint ezer elemből (!) álló** – kódjait senki sem ismeri az ügyfélen kívül, még az sem, aki egykor készítette. A másik, ehhez illeszkedő kódsor a szolgáltatónál van. Ha azonban az ügyfél pár billentyű lenyomásával nem illesztené oda a maga **jelrendszerét**, a banki ügylet sohasem jöhetne létre.

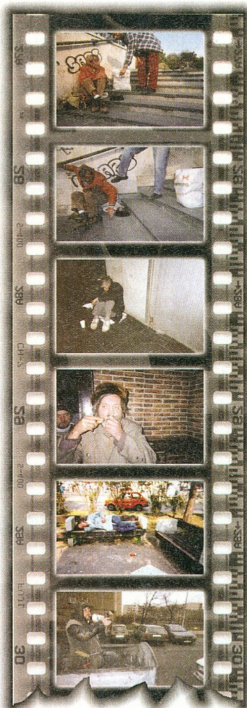
A sérthetetlenségre még egyéb garancia is akad a K&H tarsolyában. A hitelintézetek közül itthon elsőként az elektronikus aláírásra is lehetőséget teremtettek e-banki megoldásukban. A szignókat a **Matáv-csoporthoz** tartozó **Axelero** közvetíti tovább, s azok hitelesítését a **Deutsche Telecom** erre szakosodott szolgáltatója – a világ egyik legmegbízhatóbb intézménye – végzi el.
Az már csak a hab a tortán, hogy a rendszer külsős cégek kifizetését is lehetővé teszi. Az e-bankkal így feltölthető az ügyfél **Pannon GSM**-egyenlege, és meg lehet újítani az Axelero internetelérési szolgáltatását is. Természetesen további ajánlatok is várhatók.
A sokféle bonyolult digitális **„mozdulatból”** az ügyfél a képernyő előtt természetesen semmit sem érez. A komputer billentyűjének lenyomása után **maximum 5 másodperccel** már teljesítette is elektronikus kívánságát a pénzintézet.
A K&H-nál jó egy **éven át tesztelték** a rendszert, amelynek értékét nagyon nagyra becsülik a számítógépes szakemberek. Többek között ez tette lehetővé, hogy az e-banki tranzakcióknál az ügyfelek előzetes értékhatár kikötése nélkül intézhetik ügyeiket.
Ennek köszönheti a pénzintézet azt is, hogy az **„éles”** start után rövid idővel már több mint **1000 lakossági ügyfél** választotta magának e szolgáltatást. Nem titkolt cél, hogy a K&H a továbbiakban a biztonságra kényes bankolók sokaságát nyerje meg magának. Erre az éles (házi) banki versenyben csak minőségi szolgáltatással van mód.
„A K&H nem a piacon már meglévő valamelyik kommunikációs rendszert alkalmazta, hanem teljesen új technológiát fejlesztett ki az e-banknál. Megértettük: az elektronikus írásbeliség korszakának kezdetén a társadalom érdeke, hogy adatait teljes biztonságban tudja” – mondta *Nemcsics Róbert,* az elektronikus értékesítési csatornákért felelős ügyvezető igazgató.

Saját szemmel (Inside Out)

A website, amelynek az alábbi sorokat szentelem (www.c3.hu/collection/homeless), három éve készült el, az internet időszámítását tekintve enyhén szólva avítt, a téma azonban sajnos állandóan aktuális, most, télen pedig még inkább. A kezdeményezés és a feldolgozás módja különösen rokonszenvet ébresztett bennem. A hajléktalanokról van szó.

A *Saját szemmel* fotóprojekt **1997 júliusában** indult el. 1998 februárjáig körülbelül **negyven eldobható fényképezőgépet** osztottak szét a szervezők **Budapesten** élő hajléktalanok között, akik arra vállalkoztak, hogy fotókat készítenek **mindennapjaikról** - bármiről, amit fontosnak vagy érdekesnek tartanak -, tudván, hogy azok a későbbiekben a **széles nyilvánosság elé kerülhetnek**. A résztvevők közül sokan különböző **menhelyeken**, mások **az utcán élnek**. Az elkészült képek alapján **mindegyikükkel interjút rögzítettek** a szervezők. A projekt során - részben a támogatóknak köszönhetően - mód nyílt minden résztvevő munkáját honorálni. *Erhardt Miklós* és munkatársai a képek **válogatását** készítőik preferenciái alapján végezték, csak néhány esetben tettek kivételt, a **számukra fontos** alkotásokkal. A fotók mellé mindig a **részvételét felajánló személy** neve került, még ha nem is mindegyiket ő exponálta, valamint tőle származnak az egyes képekhez kapcsolódó **kommentárok** is. Néhány résztvevővel nem sikerült újra fölvenni a kapcsolatot a fotók elkészülte után, így ezek **kommentár nélkül** jelennek meg a weblapon. A kommentárok szövegében a létrehozók igyekeztek megtartani az **élőbeszéd** jellegzetes fordulatait. Az interjúk készítőjének megjegyzései, kérdései zárójelben olvashatók.

A projekthez kapcsolódó bemutató

Az anyagot a szerkesztők **két kiállítás keretében** mutatták be. Az egyik a **Budapest Galériában** került megrendezésre, ahol körülbelül **száz színes nagyítást** (minden résztvevőtől 3-4 fotót) tettek közzé a hozzájuk tartozó szövegekkel együtt. A kiállítás alatt meg lehetett vásárolni egy **20 oldalas fekete-fehér katalógust**, amely legalább egy fotót és szöveget tartalmazott minden egyes alkotótól. A megnyitóra a megszokott **kiállításlátogató közönségen kívül** valamennyi **résztvevőt** meghívták a szervezők, továbbá **szociális munkásokat** és más **szakembereket** is. „Jóllehet mint **művészek** kaptunk lehetőséget a kiállításra a galériában, megpróbáltuk a figyelmet magunkról a **résztvevőkre** irányítani, így minden szóróanyagon és meghívón **a fotók készítőire fókuszáltunk**, amikor pedig különböző rádió- és televízióállomások riportereket küldtek a megnyitóra, átirányítottuk őket az **alkotókhoz**. A hajléktalan emberek jelenléte ebben a kontextusban, amint **öntudatosan** és **aktívan** válaszolnak a riporterek kérdé-

Hajléktalanok Magyarországon

A hajléktalanság mértékének számszerű megítélését mind a nyugati, mind pedig a hazai szakirodalom meglehetősen problematikusnak látja. Ennek oka egyrészt definíciós (ki tartozik ide?), másrészt a hajléktalanok nagyfokú heterogenitásából és földrajzi mobilitásából adódik. Általában azonban egyetértés mutatkozik a tömeges és növekvő terjedést illetően. Magyarországon 20–50 000-re becsülik a hajléktalan emberek számát, ebből mintegy 15–20 000 él a fővárosban.

A legjellemzőbb csoportok

Részben a fentebb leírtakra alapozva, a hajléktalan emberek talán legjellemzőbb, legnépesebb csoportjai a következőképpen határozhatók meg:

1. Állami nevelés megszűnése (pl. a nagykorúság elérésekor) vagy családi konfliktus, ritkábban börtönből való szabadulás miatt utcára kerültek, akik zömmel hátrányos helyzetű, főleg alacsony iskolai végzettségű fiatalok.
2. Lassan lecsúszók, akik korábban hagyományosan iskolázatlan, szegény, főleg mezőgazdaságból, illetve vidéken élő családok jellemzően ipari szakképzettséget szerző leszármazottai voltak. Számukra részben mentálisan jelentett túlzott terheket a nagy ugrás, részben az egzisztenciális gondok megoldásához, elviseléséhez hiányzott a stabil kulturális és családi háttér. Az e csoportba tartozók zömmel középkorúak, illetve idősebbek, szakképzettek, illetve elváltak.
3. Rossz mentális állapotúak, akik pszichiátriai, elmeszociális, szociális otthonból, kórházból kerültek ki, vagy értelmi fogyatékosok.
4. Hosszú ideje hajléktalanok, akik közel tíz éve vagy annál is régebben élnek fedél nélkül. Jellemzően legalább középkorúak és alacsony iskolai végzettségűek.

(*Gyuris Tamás* és *Oross Jolán* Tények és hátterük. Rövid áttekintés a magyarországi hajléktalan-ellátásról című előadásának kézirata alapján, amely Balatonföldváron, a *Homelessness in Europe* elnevezésű nemzetközi konferencián hangzott el, 1999. október 28–30-án.)

seire, meglehetősen **szokatlan** és **provokatív helyzetet teremtett** a hagyományosan elitista és apolitikus művészeti szcénában" – írják a szervezők a weboldalon. **A kiállítás nagy sikert aratott**, erős médiajelenléttel és annyi látogatóval, amennyi általában egy év alatt jut el a galériába, így a vezetőség meg is hosszabbította a nyitva tartást.

Dominic Hislop – Erhardt Miklós
homeless@c3.hu

A projekt támogatói: Magyar Máltai Szeretetszolgálat, HAJSZOLT Alapítvány, Soros Alapítvány, C3 Kulturális Kommunikációs Központ, British Council, Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottság, Budapest Galéria, Magyar Képzőművészeti Főiskola, továbbá Porst Főfotó Kft., Agfa (Bayer Hungária Kft.) Partners Hungary Peronreklám Kft., Mahir City Poster Kft., Dob utca 97 Kft. (Wizart), Karakter Stúdió. Az érdeklődő a projekt készítőinek további munkáival találkozhat az alábbi siteokon: Dangerous Love (**www.c3.hu/InterMedia/Students/D_Hislop**) és Structure of Avoidance (**subsol.c3.hu/subsol_2/contributors/erhardttext.html**).

Az oldalt e cikk kéziratának leadásáig **116 ezren** látogatták meg. Érdemes lenne folytatni a projektet, **a legszerencsésebb azonban mégis az lenne, ha nem volna többé olyan ember, aki a projekt résztvevője lehetne**.

Felhasználói és információkeresési (internet)verseny

A Berzsenyi Kollégium a Microsoft, az IBM és az Internet Kalauz támogatásával, az ISZE, a Vas Megyei Pedagógiai Intézet és a Vas Megyei Közoktatási Közalapítvány segítségével kétfordulós felhasználói versenyt hirdet azoknak a fiataloknak, akik 2002. január 1-jén még nem töltik be 20. életévüket.

Az 1. fordulóban az alábbi feladatokat kell kidolgozni és RTF formátumban e-mail attachmentként beküldeni (a beküldő nevének, e-mail címének és felkészítője nevének feltüntetésével) 2002. január 25-éig a következő címek valamelyikére: bdkoll@rik.bdtf.hu vagy bdkoll@oktato.hu. (Bővebb információ ugyanitt vagy a 06-94-312-198-as telefonszámon Bende Imrétől, illetve a bdkoll.oktato.hu webcímen.)

1. Számítógép vásárlásánál mit tartasz a komputer legfontosabb jellemzőjének?

2. Írj le pár szempontot, amely szerint operációs rendszert választanál!

3. Egy számítógép operációs rendszere Windows 9x, a rajta található böngésző IE 5.5; annak címsorába a KONYVTAR.ASZTAL.HU begépelése és az Enter lenyomása után milyen műveletek hajtódnak végre?

4. Egy számítógép operációs rendszere Linux, a ps u ax | grep root | wc –l parancssorba gépelése és az Enter lenyomása után milyen műveletek hajtódnak végre?

5. Hol fordulnak elő az informatika területén a következő kifejezések, rövidítések, és mit jelentenek: FLAME, ESIGN, DUAL-BOOT, BOT, WAP, WARP, DDE, DVD, UPS, VRML, KDE, FAQ, HTTP, GNU, SMTP, BUG?

6. Mit jelent az, hogy internetféreg? Írd le röviden a működését, valamint azt, hogy szerinted mi a jó védekezési módszer ellene!

7. Egy iskola bekerült a Sulinet programba. A program által biztosított eszközökön kívül mire van még szükség ahhoz, hogy az oktatás szolgálatába tudják állítani mindezt? Szerinted az oktatásban ki és mire használhatja az internetet?

8. Hogyan hivatkozhatunk egy cellára vagy egy cellacsoportra a táblázatkezelőben? (A cellák nem biztos, hogy összefüggő csoportot alkotnak!)

9. Egy dokumentum elkészítésénél hány karakterformátumot használhatsz egy bekezdésben?

10. Írd le nagy lépésekben, hogyan működik egy tömörítő algoritmus! Miért tömörítünk? Sorolj fel pár olyan területet, ahol mindenképpen szükség van tömörítésre!

11. A hálózatok világában mit jelent számodra az etikett? Emelj ki belőle egy szerinted lényeges szabályt, és indokold is meg, miért tartod fontosnak!

12. Gyors segítségre van szükséged problémád megoldására. Írd le röviden, hogy az internet használatával milyen módszereket választhatsz!

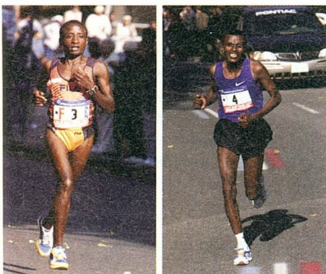
13. Írd le röviden, hogy mi az a proxy, mire való, és miért jó vagy rossz!

A 2. forduló és utána a díjátadás február végén a Szombathelyi MMIK színháztermében lesz, a hagyományos Berzsenyi-napon.

Maratoni New Yorkban – szeptember 11-e után

Egy darabig a sportvilág sem lesz olyan, mint szeptember 11-e előtt volt. A terrortámadás után számos amerikai versenyző nem szállt repülőgépre, a külügyminisztérium nem javasolta a nagy nemzetközi eseményeken való részvételt, így a súlyemelő-világbajnokságon is csupán egyetlen hölgyversenyző képviselte az Egyesült Államokat. A birkózó-világbajnokságról kénytelen volt lemondani New York, mert nem tudott garanciát vállalni arra, hogy bő két héttel a terrorcselekmények után teljes biztonságban lesznek a résztvevők.

A New York-i maratoniig, november 4-éig azonban egy kicsit megnyugodott a világ, a versenyt megrendezték. A létszámot nem lehetett megjósolni, mert nem tudták, hogy még mindig a félelem lesz-e az erősebb, vagy felülkerekedik a szolidaritás. A harmincezer futó a középutat jelzi: Amerikából sokan mentek el, külföldről viszont kevesebben. Az útvonalon több mint kétezer-nyolcszáz rendőr teljesített szolgálatot, a magánrepülőket kitiltották a verseny idejére a futók fölül, őket pedig figyelmeztették, hogy nem fogadhatnak el egy pohár vizet sem az úton, kizárólag a hivatalos frissítőállomásokon.

Normális körülmények között nyilván nem *Rudolph Giuliani* polgármester kapta volna az 1-es rajtszámot, bár ő nem futotta le a távot, de megjelent a rajtnál és a célban is.

A 42 kilométeren milliók biztatták a versenyzőket, az utakat amerikai zászlók, kék-piros-fehér léggömbök díszítették. A www.runnersworld.com futóoldal nagy terjedelmet szentel az eseménynek, visszakereshető a hírarchívumban a november 5-ei hírek között.

Maga a verseny útvonalcsúcsot hozott, a férfiak között az etióp *Tesfaye Jifar* nyert, és bő két óra alatt 130 ezer dollárral meg egy Pontiackal lett gazdagabb, 80 ezret kapott a győzelemért, 50 ezret pedig az új rekordért. A női győztes, a kenyai *Margaret Okayo* is fölvehette az első helyért a maga 80 ezrét, az ő útvonalcsúcsa azonban csak 35 ezer dollárt ért.

Miniszterelnök a célban

Ha a verseny honlapján (www.nycmarathon.org) az eredménykereső programba beírjuk, hogy szeretnénk megtalálni egy 45 és 49 év közötti szlovák maratonistát, akkor pillanatok alatt megkapjuk *Mikulas Dzurinda* nevét. A szlovák kormányfő a 4053. helyen ért célba, és nagyon elégedetten nyilatkozott arról, hogy négy órán belül futotta le a távot (3:42:36). Dzurinda régi maratonista ugyan, de ezúttal nem volt edzésben, a szeptember 11-ei események után viszont úgy érezte, hogy ott a helye New Yorkban: ezzel akarta kifejezni az amerikaiak iránti szolidaritását. Egyébként ő az első hivatalban lévő miniszterelnök, aki indult ezen a versenyen. Ez már a tizenhetedik maratonija volt, bár az egyéni rekordját valószínűleg nem fogja megjavítani, azt még 1986-ban futotta (2:54:57).

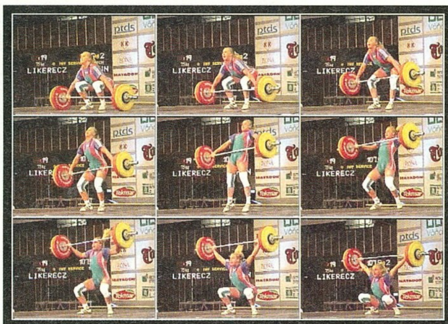
Egy jóval gyorsabb honfitársa kevesebb figyelmet kapott: *Robert Stefko* a tizenegyedik helyen végzett, a második legjobb európaiként. Indult kilenc magyar is, *Tigyi Józsefé* volt a legjobb eredmény és a 614. hely.

A négy Likerecz

Három **világbajnoki** és három **Európa-bajnoki arany** – a felnőttek között, tizennyolc évesen. Így zárta **2001-et** *Likerecz Gyöngyi*, az **oroszlányi súlyemelő**. A vb-n éretten, okosan, taktikusan versenyzett, **leiskolázta a mezőnyt**. Igaz, fiatal kora ellenére már bőven van tapasztalata, hiszen az **első Európa-bajnoki győzelmét 14 évesen aratta**, a serdülők között, és azóta a korosztályos versenyekről **menetrendszerűen** szállította az aranyakat. **Antalyában**, a vb-n csak két és fél kilóval maradt el az összetett világcsúcstól, de már mindhárom **junior-világrekord** az övé. Aki látta a vb-n versenyezni, továbbá figyelemmel kíséri az edzéseredményeit is, azt mondja, **a világrekord már csupán idő kérdése**. Bár a vb-n más kategóriában születtek világcsúcsok is, a **legjobb női versenyzőnek** Likerecz Gyöngyit választották meg. **Technikája tanítanivaló**, Eb-aranyérmes szakításgyakorlata a **www.sport-expert.net/video_97.htm** oldalon megtekinthető.

Tizenhét évesen már ott volt **Sydneyben**, és a legjobb európaiként ötödik lett az olimpián. Az igazi versenye azonban minden bizonnyal **Athénban** lesz, **2004-ben**. A szövetség vezetői a vb előtt azt mondták, írjunk csak annyit, hogy **érmet várnak tőle**, ne pakoljunk rá túl nagy lelki terhet. A vb után már nem kell óvatoskodni, hiszen ahol Likerecz Gyöngyi elindul, ott ő az esélyes.

Nem is lehetett belőle más, csak súlyemelő. **Édesapja**, *Likerecz János* is az volt, majd edző lett, és három gyermekéből is versenyzőt nevelt. Gyöngyi egyik bátyja, **János** serdülő Európa-bajnok lett, a másik, **Attila** a válogatottságig vitte, de egy buta doppingügy (táplálékkiegészítők – lásd keretes írásunkat) egy időre kivonta a nemzetközi forgalomból, s megfosztotta az olimpiai szereplés lehetőségétől is. Hazai eltiltása már lejárt, az országos bajnokságon ezüstérmesként tért vissza. A család mindent a gyerekek sikerének rendelt alá. Az édesapa túl van egy **infarktuson**, azt mondja, a vállalkozása is megsínylette a versenyzők karrierjét, **a súlyemelés pedig viszi a pénzt**. Ha otthon vannak a gyerekek, ételre-italra naponta elmegy tízezer forint. Gyöngyit elkíséri a külföldi versenyekre, évente ez is több százezer forintos tétel. **Az edzéseket ő maga tartja** a lányának, ha pedig Gyöngyi a válogatottakkal az edzőtáborban készül fel, naponta utazik utána **Tatára**.

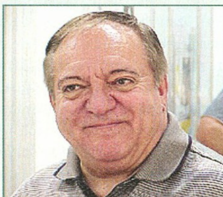
Azt mondják róla, hogy nehéz ember, **igazi sportapuka**, a maga útját járja, és neki semmi sem jó úgy, ahogy más csinálja. De azt is hozzáteszik, hogy nélküle Likerecz Gyöngyi nem léphetett volna fel a világbajnoki dobogó legfelső fokára.

Veszélyes kiegészítők

Aki nem követi nyomon a **magyar futball** történéseit, aligha hiszi el, hogy **hazai játékosok is buktak** már meg **doppingvizsgálaton**. Nem kiugró teljesítményük miatt ellenőrizték őket, hanem **rutinszerűen**, és kiderült, hogy a **megfázásra** olyan szert szedtek, amely recept nélkül is kapható bármely patikában.

Ilyen „**baleset**" bárkivel előfordulhat, ha nem vigyáz, és olyan gyógyszert is bevesz, amelyet nem engedélyeztetett a **sportorvosával**. A legújabb veszélyt az úgynevezett **táplálékkiegészítők** jelentik. Ezek a készítmények **vitaminokat**, **ásványi sókat** tartalmaznak, olyan anyagokat, amelyekre fokozott igénybevétel esetén van szüksége a szervezetnek.

A kiegészítőket a hazai sportorvosok is ajánlják, de nem győzik figyelmeztetni a versenyzőket arra, hogy csak ellenőrzött, **a sportkórház által vizsgált és jóváhagyott** készítményeket szedjenek.

Aján Tamás, a **NOB** egyik magyar tagja, a **Nemzetközi Súlyemelő-szövetség** elnöke arra hívta fel a figyelmet, hogy ezeknek a szereknek a gyártói évente **egymilliárd dolláros profithoz** jutnak, és a **konkurenciaharcban** mindenáron be akarják bizonyítani, hogy a készítményeikkel jobb eredmény érhető el. Ezért attól sem riadnak vissza, hogy **doppinglistán** is szereplő anyagokat keverjenek a táplálékkiegészítőkbe.

A Forma-1 előszobájában

Baumgartner Zsolt *a legjobb úton halad a Forma–1 felé. Hogy eléri-e a célját, az nemcsak rajta múlik, jó adag szerencse is kell hozzá, meg hatalmas pénzek. Ő csak egy elemet tud hozzátenni, igaz, az nélkülözhetetlen: a tehetségét.*

Novemberben nagy lehetőséghez jutott, a világbajnok csapat, a **Nordic** szerződtette a **Forma-3000-be**. Ezt lehet ugródeszkának nevezni, meg a **Forma-1** előszobájának is, tény, hogy a pilóták állandóan a **nagy istállók vezetőinek szeme előtt** vannak, mert a versenyeket az F1-es időmérő edzések után futják, az **Eurosport** kameráinak jelenlétében. Ott van *Tomas Enge* példája: a **cseh** autós szintén a Nordicból került be ebbe a zárt világba az első **kelet-európaiként**, mégpedig úgy, hogy *Burti* balesete után a *Prost*-csapatnak három napja volt arra, hogy helyettest találjon. Enge kéznél volt, akkor a Forma-3000-es sorozatban a **második helyen állt**, beugrott, és nem vallott szégyent. Hasonló csoda megtörténhet Baumgartner Zsolttal is, bár ő azt mondta, **2004-re** tervezi a nagy áttörést. Mint a nagyok közül szinte mindenki, ő is gyerekkorában kezdett versenyezni: tizenhárom évesen, 1994-ben már **gokartozott**. A **Formula Renault Európa-bajnoki** összesítésben harmadik, 2000-ben a Forma-3-ban tizenharmadik, az újoncok között az ötödik volt. A nyáron az első magyar Forma-3000-es lett, miután szerződést kötött a **Prost Junior Teammel**.

Jövőre már a **világbajnok csapatban versenyezhet**, és ez azt jelenti, hogy megkap minden olyan lehetőséget, amelyet a konkurencia. Sok múlik a **szerelőkön**, a **beállításon**; bár a motor ugyanaz, a versenyző érzi, hogy másképp megy alatta az autó – ismertette a tesztelés tapasztalatait. Felkészítése jó kezekben van, *Vura Márta*, az **olimpikonok pszichológusa** segíti, **fizikai edzéseit** pedig *Pécsi Gábor* irányítja, aki kapitányként öttusázókat vezetett a világ- és Európa-bajnoki aranyérmekig. A világbajnok csapattal kötött szerződéssel egy időben megjelent az interneten a versenyző oldala (**www.zsolt.baumgartner.hu**), igaz, indulásakor csak a tetszetős grafikájával hívta fel magára a figyelmet. Az autót azért megnézhettük; vörös színéből és gyorsaságából adódott az elnevezés: az istállót a **Forma-3000 Ferrarijaként** emlegetik.

Számos esetben **igazolták a vizsgálatok**, hogy a sportoló valamilyen kiegészítő miatt bukott meg a doppingvizsgálaton. Felmentést ilyenkor sem adhatnak, mert akkor minden doppingoló erre hivatkozna. Az ellenőrzés csak arra irányul, hogy kimutatható-e meg nem engedett anyag, azzal már nem foglalkoznak, hogyan jutott be a szervezetbe. Különben pedig, ha abból indulunk ki, hogy **a sportoló nemcsak akkor profi, amikor a pénztárhoz megy**, valóban felhívhatja **kezelőorvosát**, **gyógyszerészét**, mielőtt bekap valamilyen tablettát.

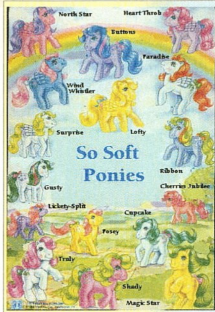
Egy/szer/se

A **sportminisztérium** doppingellenes programjának része a **www.szteroid.hu** internetes oldal is, amelynek szlogenje: **egy/szer/se**. Nemcsak tilt, hanem **alternatívát** is kínál, közli az engedélyezett és veszély nélkül fogyasztható készítmények listáját, az e-mailben érkező kérdésekre pedig szakértők válaszolnak.

Én kicsi pónim

dreamvalley.freeyellow.com

Fura módon a szivárványszínű műanyag pónik nemcsak az oviban, hanem az interneten is népszerűek, olyannyira, hogy még virtuális nemzeti parkjuk is van! Az ember azt gondolná, hogy midőn iskolába kerülünk, már túljutunk az ilyen és hasonló, rendkívül bárgyú mesék okozta katarzison, de ha mégsem, az idő – na meg a sok tudás, amelynek kell a hely – majd szépen kitörli emléküket agyunkból. Ennek ellenére akad néhány embertársunk, akiben, úgy látszik, a szokottnál is mélyebb nyomokat hagyott e mesefilmsorozat: a pónis oldalakon ugyanis mindent megtudhatunk ezekről a műanyagból kiöntött, fura kis lovakról és a hozzájuk tartozó egyéb játékokról, tartozékokról. Mielőtt elkezdenénk azon töprengeni, hogy mire is jó ez valójában, vegyük jobban szemügyre az oldalt! Például egy adatbázisban minden típus „törzskönyvét" végigpásztázhatjuk. Nos, hajrá, elő a gyerek póniját, nézzük meg, nem hamisítvány-e véletlenül, hiszen ezen információ hiányában mostantól biztosan nem tudnánk jól aludni. Aztán nézzük tovább, milyen hasznos dolgokat rejtegetnek még a sorok. A FAQ-ból például kiderül, hogy a hasonló stílusban a 80-as évek közepén ugyanaz a cég által megalkotott hosszú hajú madárkák nincsenek rokonságban a pónikkal, ezek a copfos tündérek még jóval a pónik kitalálása előtt, tőlük függetlenül kerültek forgalomba. A hosszú, fésülhető hajú kutyusokkal is ugyanez a helyzet. Ők is más meséből valók.

Most, hogy minden félreértés tisztázódott, nézzünk körül a pónik háza táján, milyenek is ezek a kis ennivaló csöppségek. Például a „Watercolor Baby Sea Ponies" (akvarell tengeri bébi pónik) puha, pamutszerű sörénnyel rendelkeznek, amely meleg víz hatására megváltoztatja a színét. Ez a típus már valószínűleg valami új generációs, trendi póni lehet, hiszen a gyűjtemény tagjai között akad néhány idősebb darab is, mint például az 1981-ben gyártottak, amelyek zömök formájukkal korántsem felelnének meg a mai ízlésnek. Akkoriban még volt köztük barna, kék, rózsaszín és lila is. A következő évben megjelent az egyszarvú, az Unicorn, és Pegazus, a szárnyas póni. Őket szivárványszínű, egyre tarkább mintás pónik követték, göndör vagy hullámos „hajjal" és egyre több kiegészítővel. Lett trópusi, bébi, újszülött iker, világító póni és sok olyan furcsa kreálmány, mint például a „kis hableány" póni. Utóbbi értelemszerűen haltesttel, lófejjel, sörénnyel és uszonnyal rendelkezett.

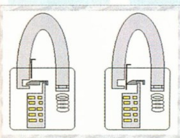
Szentségtörés vagy

www.jesusdressup.com

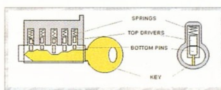
Az egyházakkal, szentekkel, Istennel kapcsolatos témák – a mi esetünkben honlapok – mindig dilemmát okoznak, legalábbis annyiban, hogy szabad-e velük foglalkoznunk, nem jelent-e pozitív vagy negatív állásfoglalást. Aki ellátogat a www.jesusdressup.com oldalára, egyből tudni fogja, hogy miről is van szó. A régi csokoládépapíros, kekszes dobozos (magyar példa), papundeklis (amerikai variáció) mintájára a honlap készítői a klasszikus Jézus-ábrázolás sematikus rajza mellé különféle ruhákat kínálnak fel, amelyeket tetszés szerint a megváltó testére illeszthetünk, akár egymásra helyezve azokat.
Az egyház szemszögéből nézve sem indokolt az oldalon felháborodnunk, hiszen az a hozzáállás, mely szerint a mai kor emberéhez (elsősorban a gyerekekhez) úgy szólhatunk a legegyszerűbben, ha emberközelivé tesszük az általunk követendőnek, helyesnek tartott eszméket, értékrendeket, nem idegen sem a keresztény, sem más vallások

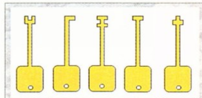
Zárfeltörés

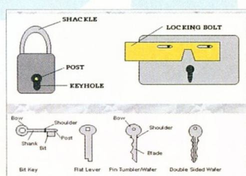
www.wilton.force9.co.uk/lock/index.htm

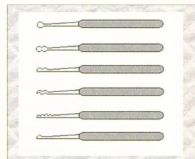
Filmekben sokszor láthatjuk, ahogy a betörők, ügynökök egy villanásnyi mozdulattal kinyitják a zárat, feltörik a lakatot. Hogyan csinálják? Többnyire egy hajtűvel vagy valami vékony fémmel benyúlnak a zárba, ott valamit piszkálnak, és már nyitva is az ajtó. De valljuk be, kevesen tudnánk műszaki rajzokat készíteni a zárak működéséről, kevesen értjük pontosan, mit és miért kell csinálni, hogy kinyíljon – kulccsal vagy anélkül – egy zár. A Lockpicking Infopadea oldalán viszont mindent megtudhatunk a működésükről, a kulcsokról és arról, hogyan nyissunk ki egy zárat kulcs nélkül. Persze szó sincs arról, hogy betörőket képezne az oldal, a leírások, magyarázatok inkább tudományos, mérnöki oldalról közelítik meg a témát. Ha megértjük, hogy egyes zárak milyen egyszerűek, és mennyire könnyű azokat kulcs nélkül kinyitni, akkor talán még időben felszerelünk valami biztonságosabbat a helyükre.

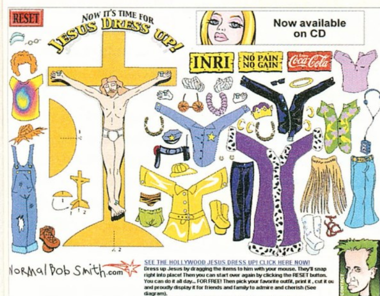

Amikor a működési mechanizmusukat leíró oldalt kezdjük olvasgatni, kétségeink támadnak afelől, hogy vajon valóban olyan egyszerű volna-e azokat egy mozdulattal „feltörni", amint azt a filmekben láttuk. Már csak azért is, mert még az egyszerűbb záraknak is több fő fajtájuk és rengeteg változatuk létezik, így egyből tudnunk kell, éppen milyennel van dolgunk. A legegyszerűbbekhez a régi fajta, „hagyományos" kulcsok tartoznak, amelyek fémből készültek, egyik végükön karika, másikon pedig különböző hosszúságú fogak találhatók. A szerkezet úgy működik, hogy védőkarikák, különböző távolságban lévő és különböző magasságú gyűrűk vannak a belsejében, amelyek nem engedik elfordulni a hibás kulcsot, csak azt, amelynek a bemélyedései pont ráillenek ezekre a körökre (és így nem akadnak bele). A csapos kapcsolóval ellátott zárak, amelyek a kisebb lakatokhoz is gyakran használatosak, már bonyolultabb működésűek. Ezekhez lapos, cikcakkos szélű kulcs tartozik, ami nélkül már nem olyan könnyű kinyitni őket. Ennél jóval bonyolultabb zárakat is megismerhetünk, sőt még a számzárak működését is megérthetjük a világos leírások mellett a sok-sok ábrának köszönhetően.

A következő fejezetben a kinyitásukhoz használható praktikus eszközökről olvashatunk. Némelyik nagyon ötletes, úgyhogy kezdhetünk aggódni, ha eddig nem biztonsági zárakkal védtük lakásunkat...

kapcsolatkeresés?

egyházaitól. Ezzel a felfogással találkozhattunk nem is olyan régen a Dogma című független amerikai filmben is (keserédes vígjáték aktuális problémák boncolgatásával), amelyben Jézus a „laza arc", aki „megmondja a frankót" huszadik századi hozzáállásával, s megtalálja az utat az utcán tengődő, lazaságot kedvelő fiatalokhoz.

Oázis a tetőn

www.growinglifestyle.com

Őszintén szólva gyakran tikkasztó a belvárosi betonsivatag. Igaz, hogy közel van az éjjel-nappal nyitva tartó üzlet és a videotéka, s egyáltalán nem lenne időnk hetente füvet nyírni vagy faleveleket gereblyézni, mégis vágyunk egy talpalatnyi zöld után.

Sajnos a nagyobb városok belterületeit teljes egészében elfoglalják a fáknak csak ritkán helyet szorító házak, így ha por- és szmogmentes zöldövezetre vágyunk, nem marad más, mint a tetőkön szabadon maradó területek. A lapos tetőt növényekkel kedélyesebbé téve ideális pihenőhelyet alakíthatunk ki családunknak, a siker csak a fantáziánkon múlik. Kis tetőkertünk egy kerti garnitúra odavarázsolásával meghitt vacsorákhoz is kiváló helyszín lehet. Ugyanígy fel lehet dobni egy garázstetőt, de még egy parányi erkélyt is.

Első lépésben meg kell győződnünk arról, hogy az általunk kiválasztott felület kibírja-e a megterhelést, amelyet a termőföld ráhordása okoz. Nem szabad megbontani a vízszigetelési rendszert sem. Ha viszont vállaljuk a kisebb építkezéssel járó kockázatot, különleges zaj- és hőszigetelő réteggel védhetjük otthonunkat. A tetőre, erkélyre szánt növényeket érdemes úgy kiválasztani, hogy tulajdonságaik igazodjanak a körülményekhez. Fontos szempont, hogy gyökérzetük ne legyen nagy vagy túlontúl erős. Általánosabban fogalmazva: érdemes olyan dekoratív, hosszan virágzó növényeket választani, amelyek jól tűrik a szárazságot, a hőséget és a hideget is.

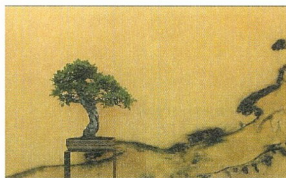

A találékonyságot, a kreativitást talán éppen egy tetőkert berendezése állítja a legnagyobb próbatétel elé, hiszen meg kell birkózni a tér szabálytalan formáival, a rendszertelenül előforduló kéményekkel. Akad olyan tetőkert is, amelynek tulajdonosa még egy kisebb medencének is helyet tudott szorítani a ház tetején. A fáradozás mindenképpen megéri, hiszen sok fantáziával, kevesebb kerti munkával nyárra kellemes pihenőhely alakítható ki egy használhatatlannak tűnő területen.

Barbie-erdő a felkelő

www.bonsai.org

A középkorban a japán harci alakulatok szinte kizárólag zsoldos katonákból, helyi elnevezésükkel élve szamurájokból álltak. Eredetileg az ő harci kiáltásuk hangzott így: „Bonsai!" Ennek azonban már csak nagyon homályos köze van az ismert törpefák elnevezéséhez, a bonsaihoz.

Mi is fűt valakit akkor, amikor arra szánja el magát, hogy elkezdi gyűjteni e különleges fácskákat? Igen, gyűjteni, hiszen ahogy „egy gyerek nem gyerek", ugyanúgy „egy bonsai nem bonsai"! Azt azért nem mondanám, hogy erdőnyi mennyiséget szokás felhalmozni ezekből az érdekes növényekből, de igazából csak több törpefácska ad harmonikus összképet. Általában díszkertekben, sziklakertekben találkozhatunk velük, ezek közül is a lakásokban találhatókban; hiszen ha valaki a szabad ég alatt épít sziklakertet, beültetésekor nem szükséges a viszonylag drága törpefácskákra gondolnia: annál jóval igénytelenebb és olcsóbb virágok, mohák, illetve egyéb „élőlények" is könnyen fellelhetők akár a természetben, akár a piacokon, fű-

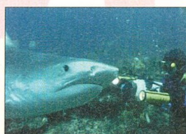
Tímár Veronika rovata

Gyilkos cápák

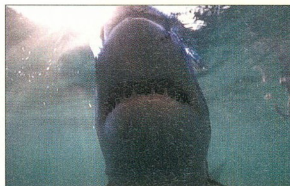
www.flmnh.ufl.edu/fish/Sharks/ISAF/ISAF.htm

A cápáról mindenkinek az a hatalmas, összetett fogsor ugrik be – na igen, sokat néztünk horrorfilmeket! –, amelynek már a gondolatától is végigfut a hátunkon a hideg. Félelmünk teljesen jogos, hiszen ez a kíméletlen óriás állat, amely jóval gyorsabban úszik, mint mi, nem valószínű, hogy tárgyalásos úton lebeszélhető a támadásról, ha összefutunk vele az óceánban. Megnyugtatásképp azért eláruljuk: nem minden cápa támad az emberre. Hogy mikor, hol és melyik okozhat riadalmat, megtudhatjuk a fenti oldalon. Szintén megismerhetjük az eddig történt baleseteket és a statisztikákat. Egy biztos: Magyarországon – sós vizek hiányában – nem kell félnünk cápatámadástól.

Világszerte évi közel száz támadásról adnak hírt, amelyek közül „mindössze" 5-15 halálos kimenetelű. Sok helyről – a harmadik világ országaiból – azonban nem érkeznek adatok, és olykor eltitkolják a cápatámadásokat, hogy ne okozzanak pánikot. A leggyakoribbak a gyors támadások, amelyek után a cápa eliszkol. Az ár-apály miatt a parthoz közel sodródott, eltévedt cápa a rossz látási viszonyok között többnyire tévedésből harap a szörfdeszkába, a szörfösbe, majd azonnal felismeri, hogy idegen tárgyról van szó, amely túl nagy és egyébként sem a megszokott vacsorája. Ilyenkor sajnos súlyosbítja a helyzetet, hogy a strandolók csillogó ékszereket, tarka fürdőruhákat viselnek, ami teljesen összezavarja a ragadozót. Mélyebb vizekben, esetleges tengeri katasztrófák áldozataival már komolyabban elbánnak a cápák, ilyen esetben köröznek az áldozat körül, többször is megtámadják, feltehetőleg táplálékszerzés és ellenséges viselkedés által motiválva. Emberekre leginkább a nagy, 2 méternél hosszabb cápák jelentenek veszélyt, ezek közül is különösen három fajuk: a fehér, a tigris- és a bikacápák. Támadások Európában is előfordultak már, de csak nagyon ritkán, és ezeket már régebben rögzítették. Olaszországban utoljára 1962-ben ölt cápa, és a térségben legutóbb 1984-ben Görögország partjainál jegyeztek fel ilyen esetet. Noha hatalmas vizek veszik körül, az adatok alapján Új-Zéland sem veszélyesebb hely. Jóval több a támadás az USA partjainál, különösen Floridában, ahol 2000-ben 34-szer fordult elő, melyek közül egy halállal végződött.

nap országából

vészkertekben, arborétumokban.
A lakásban levő sziklakertek, amelyekbe érdemes bonsait ültetni – illetve bonsaiok, amelyek köré érdemes mini sziklakertet építeni –, általában a természetből próbálnak egy darabkát a lakásba varázsolni.
A régi Japánban nagy jelentőséget tulajdonítottak annak, hogy egy-egy ilyen kis fa hogyan „viselkedik", mennyit hajt, és egyáltalán: mennyi ideig él egy-egy háztartásban.
A bonsaiokkal foglalkozó www.bonsai.org német nyelvű oldala külsőségekben ugyan nem törekszik nagy felhajtásra, de feliratkozhatunk a hírlevélre, megtekinthetjük a legújabb fajtákat, valamint megrendeléseket is leadhatunk, feltéve, ha Németország területén van a lakásunk, hisz egy ilyen „csomag" nincs felkészülve a hosszabb utazásokra. Az oldal puritánsága híven tükrözi az ilyesmivel foglalkozó emberek személyiségét, tehát a külsőségek és a magamutogatás mellőzését.

Timár Veronika rovata

Hobbifotózás – fények

www.kodak.com/US/en/nav/takingPics.shtml

Elmúlt a nyár, s vele együtt túléltünk egy újabb – tipikusan a jobb sorsra érdemes családapákat megfertőző – fotózási kényszerrohamot is. Most, az év hűvösebbik feléhez közeledve kapjuk elő azokat a képeket, amelyeknek a legjobban kellett volna sikerülniük! „Józsi bácsi áll a tengerparton" (értsd: gyönyörű tengerpart, előtte fekete, a kuglik ősatyját is megszégyenítő formájú folt). „Kati néni a naplementében" (értsd: Kati néni piros szemmel, mögötte fekete alapon szürke maszat). „Jani a Mont Blanc előtt" (értsd: kék háttér előtt apró fehér hegy, lábánál felismerhetetlen alak, balra fönt a látvány egynegyedét elfoglaló ujjvég).

Nézzünk szembe a tényekkel: hiába vettük meg a postaládánkba gyömöszölt színes prospektuson felbuzdulva szuper tükörreflexes kameránkat, s hiába lett a képek többsége szép és éles (szemben a régi automata kamerák mindig homályos fotóival), pont a legjobb – vagy inkább mondjuk így: a legfontosabb – képeink nem lettek olyanok, mint szerettük volna.

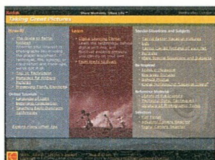
Enyhítheti fájdalmunkat, hogy Józsi bácsi a róla készült képnek megfelelően valóban sötét, tehát kompozíciónk leszemantikailag helyesnek mondható, fotótechnikailag azonban ettől még nem végeztünk a topon. Vegyük hát ezt a „napsütéses tengerpart előterében alak" témát, és vesézzük ki egy kicsit jobban!

A modern kamerák számtalan csodálatos trükkre képesek, ezeket azonban tudni kell használni. A használati útmutatók segítenek a gombok, kallantyúk és csavarók kezelésének elsajátításában (nem mintha az automata állás nem lenne szinte mindig jobb annál a beállításnál, amelyet mi összeszerencsétlenkedünk), fényképezni azonban nem tanítanak meg minket. Józsi bácsi példája esetében az amatőr fotós ott követi el a hibát, hogy azt hiszi, a kamera is azt látja, amit az ő szeme. Ez sajnos nem így működik. Ne felejtsük el: a fényképezés folyamatának végterméke többnyire egy kisméretű papírkép. A tükörreflexes kamerák nézőkéi csak azt mutatják, hogy mi jut a negatívra, de azt nem, hogy az előhívás után az hogyan fog a papíron megjelenni. Így például vegyük figyelembe, hogy a fényességben szemünk felbontóképessége jobb, mint a negatívé! Ez nem feltétlenül a film hibája: egy olajfestmény napsütötte tisztása sem világít úgy, ahogy a valóságban. A papír sem adja vissza a szemmel látható fényhatásokat. (Egy egyszerű kísérlet: próbáljunk meg egy-két napsütéses képet erős fehér fénnyel, például halogénégővel megvilágítani! Ez szinte életre kelti a színeket.)

Mindig gondoljuk meg tehát, hogy melyik a témának az a része, amelyre fókuszálni akarunk! Esetünkben a nagyon világos háttér miatt az előtérben álló alakból semmi sem fog látszani. Mit tehetünk ilyenkor?

A legegyszerűbb, ha a kompozíció alanyát úgy állítjuk be, hogy minél több fény érje. Ez sajnos nem mindig megoldható, ráadásul előfordulhat, hogy túl kontrasztossá válik tőle az arc. Ilyenkor érdemes a fényképezőgép szelektív fénymérőjét használni: ez lehetővé teszi, hogy a fénybeállítást a témán rögzítsük, tehát nem az erős háttérfényhez, hanem a gyengébb, sötétebb részlethez állítódik és rögzítődik a fénymérő. De ne igyunk előre a medve bőrére: ekkor ugyanis a háttér válhat túl világossá, esetleg annyira, hogy nem is látszik belőle semmi. Szélsőséges esetben jobb lemondani a fényképezésről, vagy jó magyar ember módjára elereszteni egy-két próbát, és utána otthon szentségelni. Talán a legjobb megoldás lehet – ha elég intelligens a gépünk – a vaku használata. Ne csodálkozzunk: a vaku hasznos segédeszköz lehet akkor is, ha verőfényes nappal van! Egy ilyen beállítást elvégezni már nem olyan egyszerű, a folyamat gépenként változhat, de ha már a készülékre nem sajnáltuk a pénzt, egy kicsit igazán kísérletezhetünk, a negatív nem annyira drága! A megoldás lényege természetesen az, hogy az elöl álló alakot a vaku megvilágítja, így az nem lesz sötét, a háttér viszont elég világos ahhoz, hogy jól látsszon, de elég „messze van", hogy ne zavarja meg a villanófény. Aki egy ilyen képet fél perc alatt maximum három próbálkozásból megcsinál, viheti a hangszórót!

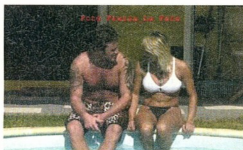
Kamera a vesémben is

www.bigbrother.org

Amíg e világon kukkolók, de egyáltalán kíváncsi emberek vannak, addig nem fognak megszűnni a peep-show-k, és természetesen a paparazzik is biztos megélhetésre számíthatnak. Az emberek kíváncsisága ősidőktől működik, és talán éppen ez az, ami miatt most ott tartunk, ahol tartunk: emberek vagyunk. Mert mi lett volna, ha az embert nem izgatja, hogy az a bizonyos bogyó ehető-e, az az állat hol szerez vizet, amikor szárazság van, mitől gyullad ki a villámsújtotta fa, és még sorolhatnánk...

Míg a tudományt még mindig a hasznos kíváncsiság fűti, sokkal inkább számíthat a közérdeklődésre, hogy „a kollégám mennyit keres?", „miből telik ennek ilyen drága autóra?", „a szomszéd vajon mit rejteget olyan gondosan a gyanakvó és kíváncsi szemek elől a pincéjében?" Az efféle „népi kíváncsiságot" igyekeznek kielégíteni az egyre több országban, egyre több témában jelentkező „Big Brother" típusú műsorok. Ezek a sorozatok nagyjából egy kaptafára készülnek, és a teljes leplezetlenséget, a „semmi sem tabu, mindent megmutatunk" jelmondatát tűzték zászlajukra.

Többnyire fiatalokból álló csapatot toboroznak, olyan vállalkozó szellemű egyedeket, akik vállalják, hogy akár legintimebb pillanataikban is több tucat kamera követi nyomon sorozatbeli „életüket". Ebbe beletartozik a számukra kijelölt lakóstúdió összes helyisége, és legtöbbször saját maguknak kell megteremteniük a megélhetéshez szükséges feltételeket, úgymint tisztaság, élelmiszer, néha pedig még az áramfejlesztő karbantartása is az ő feladatuk. No, azért a kamerák se mennek mindenhova utánuk, például a toalett és a fürdőszoba viszonylag magánterület marad az épp ott tartózkodó szereplő számára, feltéve persze, ha azért ment be oda, hogy az ott szokásos dolgait elvégezze. Mert ha mondjuk valaki sír, narkózik vagy bármi más oda nem illő dolgot tesz ezeken a helyeken, azon nyomban bekapcsolják a vizslató kamerákat. A technikus ugyanis mindent lát, de ha úgy ítéli, hogy a történtek nem feltétlenül tartoznak a nagyvilágra, a képsorokat kivágja az adásból, vagy lekapcsolja a kamerát a webről. Ugyanis ezeknek a sorozatoknak nagyon fontos része a net. A televízióban nem lehet folyamatosan, 24 órán keresztül adásban tartani a szereplőket, ellenben a webkamerák állandóan elérhetők, és igen nagy forgalmuk is van. Ám valljuk be, igazából mindenkit az érdekel igazán, amit még itt is cenzúráznak. A „celebrity" oldalak, amelyek hírességek meztelen vagy hiányos ruházatú képeit tartalmazzák, már szinte külön rovatokat tartanak fönn a különféle országok Big Brother-vágóképeinek, azoknak, amelyeken sírva, meztelenül, fürdés vagy ne adj' isten vécézés közben láthatjuk a szereplőket.

Az együttélés alapsémáját tovább bővítették, hiszen Amerikában már megjelent a Big Diet – ahol is kövér emberek vannak összezárva, és a cél a minél nagyobb súlytól való megszabadulás –, valamint a Big Love, ahol fiatal, házasodni készülő pároknak kell kitartaniuk egymás mellett a direkt az ő csábításukra odaküldött „szakértők" próbálkozásainak ellenére.

Csapó Ida

Moderálás – az olvasók érdekében

Az internet szabad világ, hiszen a virtuális valóságban valóban nincs felettes szerv. A szabadsággal azonban tudni kell élni. A legtöbben értik ezt: nem véletlen, hogy a levelezőlisták, fórumok, csevegőszobák túlnyomó többsége moderálatlan.

Van, ahol erre külön felhívják a figyelmet, például a Tilos rádió chatroomjánál (**tilos.hu/chat/index.html**): *„Moderálás nincs, úgyhogy moderáljátok magatokat és egymást. Kellemes csevegést!"* A Vikk.net e-könyvkiadó levelezőlistájánál (**www.vikk.net/kikelet/vikknet/beleszol.shtml**) is ott az információ: *„A lista önmoderált. Ezzel együtt a leendő és mostani tagjaitól is azt kérjük, hogy az alapvető emberi érintkezési és kommunikációs szabályokra legyenek tekintettel, a toleranciát, az együttműködést, adott esetekben pedig az önmérsékletet tartsák szem előtt."*

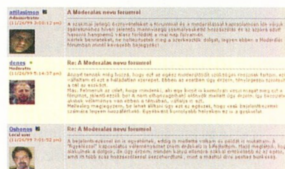

Amikor kitör a „flame"

A moderálatlan virtuális közösségekben azonban időnként előfordul a netes szlenggel csak „flame"-ként emlegetett jelenség, amikor is elszabadulnak az indulatok, a személyeskedések elmennek a durva anyázásig, az alpári hangú minősítésekig. Nem csoda, hogy a sértegetések tömkelege után a netezők némelyike így kiált fel (**index.szeged.hu/sport/forum/dk2/HTML/000397.html**): *„Jó lenne már egy moderátor!"*
És még az indokot is kifejtik:
„Ha ezen gyorsan nem változtattok, semmi értelme ennek a helynek, ráadásul mérhetetlen károkat okoztok. Aki dühöngeni és gyűlölködni akar, az menjen valódi kocsmába. Sürgősen csinálni kellene valamit!"
„Azért valami kellene mégiscsak, amit mindenkivel betartatnán(a)k, ha már 1x nem jutott el olyan szintre, hogy magát tudja moderálni... ez így nem megy, ill. kezd kifejezetten taszítóvá válni."
S tényleg az a tapasztalat, hogy a negatívumok valóban elüldöznek jó pár embert: vannak, akik inkább távoznak egy virtuális csoportból, semhogy tovább olvassák a közönséges hangnemű eszmecseréket. Mindez természetesen felveti a moderálás létjogosultságát.

Szükséges rossz?

„Az egész moderálósdit szükséges rossznak tartom, ezért vállaltam el ezt a háládatlan szerepet. Ebben az esetben úgy érzem, ténylegesen szentesíti a cél az eszközt" – véli az Élő Erdély weblap egyik moderátora a Moderálás nevű fórumon

(**pub1.ezboard.com/feloerdelymoderalas.showMessage?topicID=2.topic**). Az Élő Erdély webhelyén e fórumnak egyébként az a célja – amint egy másik moderátor írja –, hogy a fórummal és a moderálással kapcsolatos szakmai jellegű észrevételeket odaküldjék a megszólalni vágyók. Mi több, még egy fórumot találhat az érdeklődő „Moderálásos gondokat ide" címmel, a már említett Demoderálás antifórumon pedig elhangzik egy jópofa ötlet is: *„Egy »dühöngőt« is kellene nyitni, ahol az értékes témák megvitatása során óhatatlanul jelentkező és a »moderálás« miatt esetlegesen elfojtott indulataikat (vö.: Freud) a szorult helyzetben lévők kiélhetik - így, magányosan/egymással... Szerintem ennek két előnye lenne: 1. A vita tisztulna és célirányossá válna. 2. A „gettósodás" miatt nem maradnának távol a fórumtól az amúgy értékes emberek (mindnyájan azok vagyunk!)."*
A „Szólásszabadság, sajtószabadság, cenzúra, moderálás" című cikk szerzője DcsabaS nickname alatt leírja: *„a moderálás alapvető célja mindössze az, hogy a dolgokat kiérdemelt helyükre téve elkerüljük a folytonos és értelmetlen irritációt."*

Moderátorok mondják:

Fizetség nélkül, szabadidőben

„Munkánk abból áll, hogy kitöröljük az újságba nem való cikkeket, védjük az olvasókat - mondhatni, mi »szenvedünk« helyettük is. A jó moderátornak fát lehet vágni a hátán. A nyugalom nagyon fontos tulajdonság, mert amikor kitörlik az ember cikkét, mindenkiben ágaskodik a kiskakas. Ilyenkor teljesen céltalan egy moderátorral vitatkozni, felelősségre vonni, vagy magyarázatot követelni. Mivel fizetség nélkül a szabadidőnket áldozzuk fel az olvasók szolgálatára, és legjobb tudásunknak megfelelően látjuk el a feladatot, már csak önvédelemből is elengedjük a fülünk mellett az agresszív stílusú támadásokat, és az ilyesmire nem reagálunk. Szerencsére ritkán kell alkalmazni a végső fegyvert: a listáról való kizárást. Ha nagy néha mégis szükséges példát statuálni, azt a lista nyilvánossága előtt tesszük meg, például abban az esetben, amikor valaki kigyűjti a címeket a levelezőlistáinkról, és spamot, kéretlen reklámot küld rengeteg embernek."

Mink Barna a programozók számára fenntartott HIX Coder levelezőlistához kapcsolódóan kifejti (**stud1.tuwien.ac.at/~e9525556/hcfaq.html**): *„A moderálás célja, hogy a lista »koncentrált« maradjon, és ne jelenjenek meg rajta nem oda tartozó hozzászólások, mint pl. spam, nem programozással foglalkozó levelek stb."*

Általános elvárás mindenütt, hogy csak az adott témával foglalkozzanak a virtuális közösségek tagjai. A Zenefórum szerkesztőségének etikai kódexében ezzel kapcsolatban rögtön az I. fejezetben kifejtik (**www.zeneforum.hu/forum.asp?com=kodex**): a fórum résztvevőinek az első szabályok között kell elfogadniuk, hogy hozzászólásaik megfelelnek a honlap profiljának, szellemiségének. De ugyanez természetes a kutyások virtuális találkahelyén is, ahol mindezt egy szelíd kérés formájában fogalmazták meg (**www.kutya.hu/sugo.html**): *„Ha egy mód van rá, akkor csak kutyás témákról írjatok."*

A Bankkártya NetInfón a fenntartók hangsúlyozzák, hogy a fórumot kimondottan szakirányú eszmecsere céljából működtetik, ezért kérik, hogy a banki, bankkártyás témáktól ne térjenek el a hozzászólások írói (**www.bankkartya.hu/forum_help.shtml**).

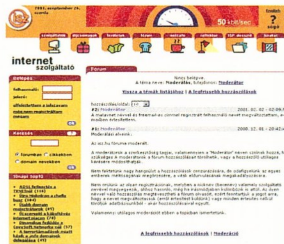
A nem témába vágó, hosszabb „csevegéseket" a bankkártyás témák iránt érdeklődő olvasók érdekében eltávolítják. *„A legtöbb moderált fórumon előbb-utóbb felvetődik a »moderálás vagy cenzúra?« kérdése"* – olvashatjuk a Bankkártya.hu webhelyén, s ez valóban így is van.

A Szólásszabadság, sajtószabadság, cenzúra, moderálás című, már említett írás szerzője úgy véli: *„Senki sem köteles fórumot fenntartani potenciális beszélgetők számára. Ha ezt mégis megteszi, szabadon megválaszthatja, hogy milyen vélemények terjesztésére vállalkozik, és milyenekére nem. Ezzel kapcsolatban csak arra köteles vigyázni, hogy ne terjesszen valótlanságot. Ha szempont a beszélgetés színvonalának, illetve kívánt tematikájának megőrzése, akkor cenzort (a beküldött üzenetek megjelenítés előtti ellenőrzésére) vagy moderátort (a nem kívánt üzenetek utólagos kiszűrésére) lehet megbízni a tartalmi és formai felügyelettel."*

A moderálás pillérei

A felesleges súrlódásokat elkerülendő a moderálás főbb szempontjait a moderált levelezőlistákon, fórumokon, virtuális csevegőkben mindenképpen érdemes közzétenni, és ezt a működtetők meg is teszik.

A Dunakeszi.hu például Modus Moderandi címmel publikálja moderálási alapelveit (**www.dunakeszi.hu/moderandi.html**), annak ellenére, hogy a listájuk nem moderált. Az InternetSzolgáltató.hu fórumai moderáltak, ők is közzéteszik ezzel kapcsolatos elveiket a **www.isz.hu/forum/showtopic.php3?tid=19** URL-címen.

A legnagyobb és legismertebb webhelyek moderált virtuális közösségeinek alapelvei szintén elérhetők az internetezők számára. Az Index saját fórumaira vonatkozó szabályai a **forum.index.hu/forum.cgi?a=fu** címen olvashatók, az Internetto pedig rendkívül nagy terjedelemben, mintegy tizenhétezer karakternyi szövegben publikálja moderálási alapelveit: **forum.internetto.hu/modera.php**. A HIX-levelezőlistákra vonatkozó moderálási alapelvek már régóta kidolgozottak: **www.hix.com/sugo.html#moderalt**.

A moderálás alappillérei az íratlan erkölcsi szabályok és a kulturált vita alapszabályai éppúgy, mint a magyar netikett (**www.mek.iif.hu/porta/szint/muszaki/szamtech/wan/kultura/rfc1855h.hun**), illetve a törvényi tiltások és bizonyos jogszabályok.

A legtöbb helyen tilos a direkt kereskedelmi reklám vagy az azt sugalló információ közzététele. Célszerű a személyes nézeteltéréseket magánlevelezésben egyeztetni, és adott esetben

Moderátorok mondják:

Aki nem fél, csak a saját hatalmától

„Az internet természete és az általunk működtetett fórumok lehetőséget adnak arra, hogy az emberek névtelenül, illetve álnevek mögül, ingyenes címekről azt írjanak a topicokba, amit csak akarnak. A névtelenség néhány, amúgy talán normális emberből is a legrosszabb jellemvonásokat hozhatja ki. Hihetetlenül durva, kegyetlen lesz, ocsmányságokat ír. Nem engedhetjük meg magunknak, hogy ezekről legyünk híresek, a különösen durva hozzászólásokat tehát moderáljuk. Ám ezt könnyen el lehet kerülni: abból kell kiindulni, hogy az ember ne tegyen, ne írjon olyat, amit magának nem kívánna. A munkám abból áll, hogy olvasgatom a topicokat, csekélyebb súlyú esetekben figyelmeztetek, ha hiába, akkor egy időre kitiltom a vitatkozót. Súlyosabb esetekben törlök, és örökre letiltom az illetőt. Nem mondhatnám, hogy gyakran kell moderálni, de vannak elmebetegek, akik hullámokban támadnak, néha elképesztő erővel. Egy alkalommal például valaki kisebbségi vitát indított. Megrettentett, hogy amúgy nagyon értelmes emberek is hozzászóltak. Ezt a topicot nem töröltem, meghagytam emlékeztetőül, de figyelmeztetésül a végére írtam, hogy aki folytatja a vitát, azt örökre kitiltom. Inkább ötszázan hagyják ott a fórumokat azért, mert betartatjuk az elemi emberi normákat és jogokat, mint egy azért, mert nemzeti, faji, nemi vagy például vallási hovatartozása miatt megsértették. Hogy milyen a jó moderátor? Bibó azt írja, hogy az a demokrata, aki nem fél. Ezt tovább kell gondolni: az a demokrata, aki nem fél, csak a saját hatalmától."

Csapó Ida

Moderálás – az olvasók érdekében

A törvényi háttér

A moderálási elvek alapja az 1986. évi II. törvény a sajtóról: „3 § (1): A sajtószabadság gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást, nem sértheti a közerkölcsöt, valamint nem járhat mások személyhez fűződő jogainak sérelmével."

A szóba jöhető bűncselekmények a Btk. 1978. évi IV. tv. alapján:
rágalmazás (179 §): aki valakiről más előtt a becsület csorbítására alkalmas tényt állít vagy híresztel, vagy ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezést használ – minősített eset a nagy nyilvánosság előtti tett;
becsületsértés (180 §): az előzőeken túl a sértett munkakörének ellátásával, közmegbízatásának teljesítésével vagy közérdekű tevékenységével összefüggésben a becsület csorbítására alkalmas kifejezést használ, vagy egyéb ilyen jellegű cselekményt követ el;
kegyeletsértés (181 §): aki halottat vagy emlékét az előzőekben meghatározott módon meggyalázza;
közösség elleni izgatás (269 §): aki nagy nyilvánosság előtt a magyar nemzet, valamely nemzeti, etnikai, faji, vallási csoport vagy a lakosság egyes csoportjai ellen gyűlöletre uszít;
nemzeti jelkép megsértése (269/A §): aki nagy nyilvánosság előtt a Magyar Köztársaság himnuszát, zászlaját vagy címerét sértő vagy lealacsonyító kifejezést használ, vagy más ilyen cselekményt követ el;
rémhírterjesztés (270 §): aki nagy nyilvánosság előtt olyan valótlan tényt vagy való tényt oly módon elferdítve állít vagy híresztel, amely alkalmas a köznyugalom megzavarására;
közveszéllyel fenyegetés (270/A §): aki más előtt olyan, a köznyugalom megzavarására alkalmas valótlan tényt állít, hogy közveszéllyel járó esemény bekövetkezése fenyeget.

A személyhez fűződő jogok sérelme a Ptk. alapján:
(75 §) – a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak, a védelem a jogi személyeket is megilleti;
(76 §) – a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen a magánszemélyek bármilyen hátrányos megkülönböztetése nemük, fajuk, nemzetiségük vagy felekezetük szerint, valamint a becsület és az emberi méltóság megsértése.
Jó hírnév sérelme: ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő valótlan tényt állít, híresztel, vagy való tényt hamis színben tüntet fel.
Más képmásával vagy hangfelvételével kapcsolatos minden visszaélés a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti.
(Forrás: **forum.internetto.hu/modera.php**)

magát a végeredményt közölni a virtuális csoport tagjaival. A rosszindulatú hozzászólásokat mindenütt nemkívánatosnak tartják.

A moderátor személyisége

„Minthogy a cenzúrázás/moderálás szükségképpen szubjektív jellegű, ezért a cenzor, illetve a moderátor személye döntően befolyásolhatja egy beszélgetőfórum milyenségét" – írja DcsabaS Szólásszabadság, sajtószabadság, cenzúra, moderálás című munkájában (**alag3.mfa.kfki.hu/dcsabas/velemeny/vegyes/cenzor.htm**), s teljesen igaza van.
Akárki nem lehet moderátor, ez bizonyos.
A tevékenység technikai kérdéseket is felvet, hiszen vagy előzetesen kell átnézni a hozzászólásokat, majd továbbítani azokat, vagy utólag szükséges a törlés, de az adminisztrációs teendők könnyen és gyorsan elsajátíthatók bárki által. Más a helyzet a moderálás emberi oldalával. Ezt az önkéntes, internetes munkát csak higgadt, toleráns személyek végezhetik igazán jól, s olyanok, akik hatékonyan tudnak kommunikálni, jó a problémamegoldó-képességük, s legfőképpen nem élnek vissza a hatalmukkal. A leglényegesebb szempont azonban az, amit a Zenefórum szerkesztősége internetes etikai kódexében (**www.zeneforum.hu/forum.asp?com=kodex**) így fogalmaz meg: *„A moderátor nem illetékes a hozzászóló véleményével kapcsolatos tartalmi kérdésekben. Tevékenységét a [...] saját véleményétől elvonatkoztatva végzi. A beérkezett hozzászólást egészében elfogadja vagy elutasítja, annak szövegében változtatásokat, törléseket nem végez. Az elutasítás tényéről, annak indokairól értesítést küld a hozzászólónak. A hozzászólás közlésének elutasítása a honlapot fenntartó szerkesztőség döntésének minősül, így azzal kapcsolatban további kérdésekre, észrevételekre nem kíván reagálni."*
Az interneten a moderátorok szabályoznak, és bizonyos mértékig lassítanak: az olvasók érdekében nem engedik a helyzetek elmérgesedését, miközben ők is épp úgy emberismeretet tanulnak, kommunikációs alapokat gyakorolnak, mint a virtuális közösségek tagjai.
(Egy moderátor tanácsai *Láng A. Dávidtól*, aki lapunk ismert szerzője: **www.mek.iif.hu/porta/szint/muszaki/szamtech/wan/kultura/moderato/**
2001/08/05 Moderato cantabile..)

Moderátorok mondják:

A beszélgetést nem szabad akadályozni

„Kezdetben én is csak egy hozzászóló voltam a sok közül, aki az olvasói fórumokba írogatott. Aztán elkezdtem dolgozni az újságnak, és idővel rám esett a választás, hogy én is moderátor legyek. Nálunk utólagos moderálás van, ezért is van nagy szükségünk az önkéntesek népes csapatára, akiket a szerkesztőség kért fel, és akik maguk is aktív résztvevői a fórumoknak. Akadnak közöttük külföldön dolgozók, élők is. Még a tengerentúlról is segítenek nekünk, ők a mi »éjszakai ügyeleteseink«. A jó moderátor ismeri fórumainkat, képes félretenni politikai meggyőződését, nem dühöngő, kiborulós típus, és elfogultság esetén képes azt felismerni és bejelenteni. A legfontosabb elv, hogy a beszélgetést nem szabad akadályozni... Állandóan figyeljük a fórumokat, és ahol a szabályokba ütköző hozzászólást látunk, töröljük, a visszaesőket pedig letiltjuk. Gyakori moderálnivalónk a durva személyeskedés, a kocsmai stílusú káromkodás, a gyűlölködés és a fajgyűlölet szítása. A regisztrált tagok nagy része tisztában van a moderálás szükségességével, és tudja, hogy elsősorban az ő érdekükben csináljuk. Az elveket folyamatosan fejlesztjük a moderátortalálkozókon, ahol személyesen kerülnek megvitatásra a felmerült problémák. Ezeken mindig részt vesz a szerkesztőség és természetesen annak legfőbb vezetője is. A technikai fejlesztések nagy része is a moderátorlistán jelenik meg ötletként először, és ha a szerkesztőség is elfogadta, a fejlesztők megvalósítják."

Guiness-rekorder fizikus

www.hawking.org.uk

Bármilyen meglepő, Stephen W. Hawking fizikus elméleti matematikai és csillagászati kérdéseket boncolgató könyve 230 héten át vezette a Sunday Times bestsellerlistáját 1995-ben, így állítva be új rekordot. Hétköznapi bölcsességként szoktuk emlegetni, hogy az az ember van igazán tisztában valamely kérdéssel, tudományos problémával, aki olyan egyszerűen el tudja azt magyarázni, hogy valóban bárki megértse. Erre tett sikeres kísérletet Hawking könyve, Az idő rövid története, amelynek sikerült a relativitáselméletre épülő mondanivalóját előképzettséggel nem rendelkező olvasóknak bemutatni. A szerző

életútja legalább olyan izgalmas, mint a könyv maga.
Stephen Hawking a második világháború idején született Oxfordban. Édesapja tehetséges gyógyszerész, aki 1950-ben saját gyárat is alapított. Úgy gondolta, hogy fia sem választhat magának más hivatást, mint amelyben ő maga is ilyen sikereket ért el. Stephent – aki hiába bizonygatta, hogy a matematika érdekli – az Oxfordi Egyetem Természettudományi Karára íratta be vegyészetet tanulni. Ezen az egyetemen nem tanították matematikát, így Hawking a vegyészet mellett a fizikára szakosodott. Cambridge-ben találta meg valódi tudományos énjét, ahol végre megkezdhette a kozmológiával és az általános relativitáselmélettel kapcsolatos kutatásait. Pályáján ettől kezdve szinte akadálytalanul haladt előre egészen 1963 elejéig, amikor furcsa tüneteket kezdett észrevenni magán. A kórházban megállapították, hogy mozgatóidegsorvadásban szenved. Állapota olyan rohamosan romlott, hogy az orvosok azt jósolták, nem lesz már ideje a doktori disszertációja befejezésére. Hatalmas akaraterővel kezdett újra dolgozni, és nem nyugodott bele, hogy betegsége gyógyíthatatlan – hiszen éppen esküvője előtt állt. Kutatásai sikeresnek bizonyultak, s nemcsak a doktori fokozatot szerezte meg, hanem a cambridge-i egyetemen is tanítani kezdte a gravitációs fizikát. Továbbfejlesztette az általános relativitáselméletet, kitalált egy olyan matematikai eljárást, amellyel a kozmológiának ezt a területét le lehet írni. Ugyanezt a módszert később a fekete lyukak vizsgálatára is alkalmazta. Segítségével bemutatta, hogy a fekete lyukak elnyelnek mindenfajta sugárzást. Megállapította,

hogy az ősrobbanás utáni pillanatban a világegyetem mindössze egyetlen protonnyi méretű helyet foglalt el. 1983-ban fogalmazódott meg benne először egy olyan könyv megírásának ötlete, amely a kozmológiáról hitelesen tájékoztat, mégis közérthető.
Így készült el 1984-ben Az idő rövid története. Stephen Hawking egy csapásra híres lett. A következő évben azonban egy konferencián tüdőgyulladást kapott, és a kórházban az orvosok már csak gépek segítségével tudták életben tartani. Felesége azonban ragaszkodott hozzá, hogy utolsó esélyként végezzenek Hawking professzoron gégemetszést. A beavatkozás sikeresnek bizonyult: életben maradt, de a hangját elveszítette. Ma az egyik tanítványa által tervezett számítógépes rendszer segítségével az ezredforduló egyik legnagyobb tudósa megint tud előadásokat tartani.

Többet ésszel

www.learnmem.org

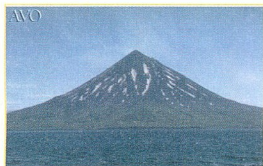
Kevesen gondolnak arra, hogy az agyunk ugyanúgy tornáztatás után áhítozik, mint a testünk. Habár életünk minden napját tanulással töltjük, nem fordítunk elég gondot annak a szervünknek a karbantartására, amelynek ezt a hihetetlen teljesítményt köszönhetjük. Nemcsak a könyv felett kuporgó diák tanul! A hétköznapinak tűnő tények, az, hogy sárga a villamos, és kék a busz, mind-mind nem tudatos tanulás eredményeként tárolódott az agyunkban. Agyunk minden tapasztalatot összegyűjt a külvilágról, amelynek segítségével könnyedén oldunk meg helyzeteket, találjuk fel magunkat még idegen környezetben is.

Különböző emberek **különböző befogadóképességű memóriával** rendelkeznek, de mindannyiunkénak közös vonása, hogy **emlékezőképessége fejleszthető**. A rövid távú memória kapacitása átlagosan **hét plusz-mínusz két elem**. Ez azt jelenti, hogy ha felsorolnak nekünk például **tizenkét** nevet vagy fogalmat, akkor ezek közül **hetet** tudunk megismételni. Könnyebb helyzetben vagyunk, ha a felsorolt tételeket valamilyen, számunkra már ismert információhoz tudjuk kötni. Nagyobb terjedelmű szöveg értelmezésekor és megtanulásakor a **hosszú távú memóriánkat** használjuk. Az ide bekerült adatokat tudjuk „**álmunkból felkeltve is**" használni. A **legkönnyebben** azok az elemek rögzülnek, amelyeket a **legtöbbször** használunk. A memorizálás során is az **ismétlés** számít a leghatékonyabb eszköznek. Hosszú éveken át kényszerül mindenki az iskolapadba, ahol idővel **egyéni tanulási szokások** alakulnak ki. Van, aki a **képzeletét** használja, és a megtanulandót egy ahhoz valamilyen jegyében hasonló dologhoz köti. Van, aki a **hangos felmondásra**, és van, aki a **többszöri elolvasásra** esküszik. A pszichológusok a **PQRST** módszert javasolják. Ezt elsősorban **egyetemi hallgatók** számára dolgozták ki, de bárki sikerrel alkalmazhatja tankönyvi anyagok elsajátítására. A módszer neve angol szavak kezdőbetűiből áll össze, amelyek szinte megmagyarázzák a folyamat lényegét: **preview** (előzetes áttekintés), **question** (kérdés), **read** (olvasás), **sef-recitation** (felmondás) és **test** (ellenőrzés). Az első szakaszban tehát át kell tekinteni a könyv felépítését, nagyobb egységeit. Benyomást kell szerezni arról, hogy a szerző milyen elvek szerint szerkesztette könyvvé a mondanivalóját. Majd minden egyes fejezetre **vonatkoztatni kell** a következő három szakaszt. Az ötödik lépcső az **ellenőrzése**, ahol nemcsak a memorizálás sikerességét vizsgáljuk, hanem **átfogó képet** is kapunk az anyag egészéről, megértjük a benne rejlő összefüggéseket.

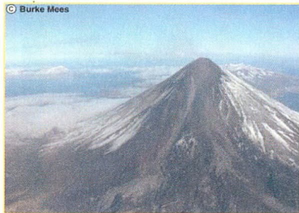
Nem nyugvó hegyek

www.avo.alaska.edu
hvo.wr.usgs.gov

A **tudósok** izgatottan a felszerelésüket kezdik csomagolni, a környéken élő **lakosság** viszont rettegve gondol a menekülésre, amikor a **geológusok** bejelentik, hogy valahol **vulkánkitörés** várható. Ilyen alkalmakkor mutatja meg a **Föld**, hogy valójában **mire képes** az ereje, egyszerre fordítja az emberek felé lenyűgöző és legyőzhetetlen arcát. Az **ókor** leghíresebb vulkánkitörésekor a **Vezúv** környékén elő emberek még biztosnak hitték, hogy az **isteneik** befolyásolják ezeket a természeti erőket. Szerintük a Vezúv alatt forró kovácsműhelyében dolgozott **Vulcanus isten**, és készített **Jupiternek** villámot, **Achillesnek** pajzsot, **Herkulesnek** páncélt.

Ma már a kutatók tudományos magyarázatot adnak a **tűzhányók** keletkezésével kapcsolatos kérdésekre. A Földön napjainkban hozzávetőlegesen **600 aktív vulkán** található. Ez azt jelenti, hogy ezek hosszabb-rövidebb nyugalmi állapot után újra ki fognak törni. Felfedezték, hogy ezek a tűzhányók a **tektonikus lemezek találkozási pontjainál** találhatók. A tektonikus lemezek a **földkéreg** darabjai, amelyek egymáshoz képest – hatalmas **energiák felszabadulása** közben – elmozdulhatnak. Találkozásuknál a külső kőzetréteg **nyomása csökken**, így lehetőséget ad arra, hogy az alatta található **földköpeny képlékeny anyaga** a felszín felé igyekezzen. A földköpeny felső szakaszában, kb. **30-90 kilométeres** mélységben keletkezik a **magma** sűrű és cseppfolyós anyaga, amely végül – gyakran robbanások kíséretében – a vulkán kráterén keresztül **kiürül**. Egy vulkánkitörés teljesen átrendezheti a felszíni formákat, **hegyeket hozhat létre, szigeteket tüntethet el**. Sok tűzhányóról nem is tudunk, mert a **víz alatt működnek**. Észrevehetetlenül munkálkodnak, és mire az óceánból kiemelkednek, több ezer méteres kúpot hoznak létre. A vulkánok **krátere** leggyakrabban a **hegy tetején** található, melynek mérete és formája igen változatos lehet. Az **alaszkai Amiakch tűzhányó** krátere rekordméretekkel büszkélkedhet: átmérője **9 kilométer**. A nagy vulkánoknál nem ritka, hogy a forró magma új utat, új krátert váj magának. Az **itáliai Etnából** például több mint **260** helyen tör elő **gáz**, **hamu** és **magma**. Az **Etna** a legaktívabb vulkánok közé tartozik, legutóbbi, **2001 nyarán** bekövetkezett kitörése több strandolni utazó turistát részesített feledhetetlen látványban.

Komolyan vett divat

www.exoticsilks.com

A kínai hagyomány szerint a **Kr. e. III. évezredben élt Hsi Ling-shi császárnő** egy véletlen folytán fedezte fel a **selymet**, amely később az egész **Kínai Birodalom** gazdasági életére hatással lett.

A szabadban teázgatott, amikor egy **selyemhernyó gubója** a csészéjébe pottyant. A császárnő pálcikái segítségével akarta onnan kihalászni a betolakodót, amikor meghökkenve tapasztalta: **vékony**, de **erős szálacska** tekeredett a pálcikára.
Szinte lehetetlen megállapítani, hogy valójában mikor és milyen körülmények között kezdte el hódító útját a kínai selyem, amely évezredeken át az akkori világ egyik **legkeresettebb** és **legdrágább** luxuscikkének számított. A **Kr. e. X. és VI. század** közötti időszakra vonatkozó régészeti leletek között találtak már olyat, amely a selyem használatára utalt. Bebizonyosodott az is, hogy erre a korszakra egészen **Egyiptomig** eljutott ez a különleges szövet. Hamar fény derül a selyem más textíliáknál előnyösebb tulajdonságaira: télen kellőképpen **melegíti** viselőjét, nyáron pedig **hűvös érzetet biztosít** a bőrnek. Finomsága

tudomány

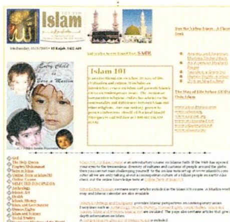
és szépsége az ókorban vagy a középkorban ismert semmilyen más anyagéhoz nem hasonlítható. **Orvosolt** egy akkoriban gyakori kellemetlenséget is: mivel a selyemben nem tudtak megkapaszkodni a bolhák és a tetvek, viselője biztonságban érezhette magát a kis betolakodókkal szemben. **Drágasága** miatt csak a **legelőkelőbbek**, **leggazdagabbak** viselhették, így alkalmassá vált arra is, hogy egyes emberek, társadalmi rétegek, sőt egész népek **erejét** mutassa.

Érdekes, hogy pont Kína viszonya volt **ambivalens** a kereskedelemhez. Tisztátalan, kiszolgáltatottságra utaló tevékenységnek tartották, s emiatt, habár az ország maga különböző **luxuscikkeket** – papírt, selymet, porcelánt – **exportált**, semmit sem importált cserébe. Külpolitikáját és gazdaságát mindvégig az **elzárkózás** jellemezte. Kínában önálló, az európai fogalmaknak megfelelő pénz mint fizetőeszköz nem alakult ki, szerepét a gazdaságban a selyem vette át. **Selyemben határozták meg az árakat**, az **adókat**. Sokáig sikerült megőrizniük az értékes anyag előállításának titkát. Ez idő alatt a keleti és nyugati kultúrák közötti összeköttetés egyetlen lehetőségét mindössze a **Rómát** Csang-annal összekötő, a **XIX. századtól** „Selyemútnak" nevezett, **8000 kilométeres** útvonal jelentette.

Az új próféta

www.islam101.com

A hagyomány szerint **Kr. u. 570-ben** született meg az **iszlám vallást** megalapító új próféta, **Mohamed**. Utódai és követői ezt a napot úgy tisztelik, mint amelyen **Allah** csodát tett. Ebben az időszakban a terméketlen **arab területek** csak állattenyésztésre voltak alkalmasak, a félszigeten átvezető, a városokat összekötő utak azonban **kereskedelmi szempontból** igen nagy jelentőségűnek számítottak. A gazdasági változás együtt járt a **társadalom átformálódásával** is, bomlásnak indult a **törzsi-nemzetségi** közösségi forma. Mint minden változás, ez is **fogékonnyá tette az embereket** egy új vallási rend befogadására.

Mohamed életéről sajátosan kettős információk maradtak fenn: **történelmi tények** keverednek hagyományosan keleti **mitikus elemekkel**. A próféta egyszerű származású, ifjan megárvult **pásztornak** számított egészen húszéves koráig, amikor egy gazdag özvegyasszonnyal kötött házasság gyökeresen átalakította életét. **Mekkából** szervezett és irányított karavánutakat **Szíriába**, **Palesztinába** és **Abesszíniába**. Húsz éven át járta a keleti országokat, megismerkedett a korai **kereszténységgel** és a **judaizmussal**. Már ekkor érzékenynek mutatkozott a vallási kérdések iránt, de csak **negyvenéves kora után** kezdett prédikálni, kinyilatkoztatni. Azt tartja róla a hagyomány, hogy gyakran esett **extázisba**, **önkívületi állapotba**. Így nem csoda, hogy kortársai Allah által megszállott emberként **tisztelték**. **Egyistenhitet** hirdetett, hívei számára kötelezővé tette – **zsidó** és **keresztény** mintára – az **imádkozást**. Felvetette a szegények és gazdagok közötti különbség igazságtalanságának gondolatát, sok szegényt állítva így maga mellé. A jómódúak azonban erős ellenfelei lettek, így **622-ben** Mohamednek el kellett hagynia Mekkát. **Medinában** rendezkedett be, ahol erős **muszlim közösséget** hozott létre. Eleinte Medinából kiindulva a **mekkai karavánok**, majd maga a város ellen **szervezett támadó akciókat**. A harc **630-ban Mekka elfoglalásával** ért véget. Az új vallás hamar elterjedt az egész félszigeten, de egységét sokáig nem tudta megőrizni, **síita** és **szunnita** irányzatra bomlott. Egyes közösségek, **teológiai iskolák** eltérően értelmezik szent könyvüket, a **Koránt**. Nem egyeznek meg a vélemények a **dzsihad**, a szent háború kérdésében sem. Habár a Korán bizonyos részei és az iszlám egyes vallási szokásai a **kereszténységgel azonos tőről fakadnak**, az idők folyamán feloldhatatlannak tűnő **ellentétek** alakultak ki a keresztény **Nyugat** és az iszlám **Kelet** között.

Z. Karvalics László / zkl@itm.bme.hu

Egy technorealista töprengései

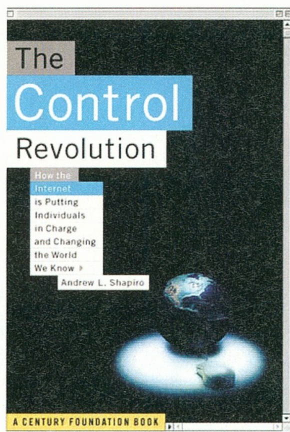
(Andrew L. Shapiro: Kontrollforradalom)

„A technológia nem olyan, mint a szardella, amit egyesek szeretnek, mások utálnak, vagy az abortusz, amely mellett és ellen fel lehet sorakozni. Kulturális környezetünk kitörölhetetlen jellegzetessége, s egyszerre kell törekednünk finom szerkezetű összetettségének megértésére, illetve egyéni és közös értékeinkkel való összehangolására."

Andrew L. Shapiro, az **Aspen Intézet Internet Policy Projectjének** vezetője a fentiek szellemében olyan ösvényt keresve próbál az internet mindennapjainkra gyakorolt hatásáról beszélni, hogy elkerülje mind a **technooptimizmus Szkülláját**, mind a **technofób szélsőségek Kharübdiszét**. A választott középút, a **technorealizmus** a terméketlen sáncháború helyett egyszerre igyekszik láttatni az esélyeket és a veszélyeket, a jót és a rosszat egy szakadatlan **egyensúly-** és **harmóniakeresés** reményében.

A „**technorealizmus**" kifejezés *Shapiro* és *David Schenk* közös alkotása. (Schenk Adatszmog című könyvének kritikáját ld. Internet Kalauz, 1999. november.) A szerzőpáros azt az egyszerű dualizmust kívánta megszüntetni, amely a kritikátlan „**cyberutópianizmus**" és a szélsőségesen elutasító álláspontot megfogalmazó „**neoludditák**" térfele közti választásra kényszeríti a gondolkodókat. Ennek érdekében weboldalt hozott létre, és felszólította a kérdéskörrel foglalkozó legjobb újságírókat, hogy kezdjék meg közös munkával a technorealizmus meghatározását. Shapiro könyve ennek a definíciós törekvésnek is fontos állomása.

Shapiro gondolatmenete szenvtelenül igyekszik bevezetni az olvasót a **változások mélyszerkezetébe**.
A korábban jósoltnál is nagyobb mértékben választunk és döntünk, milyen híreket és szórakoztató termékeket fogyasztunk, kivel és mire szocializálódunk, hogyan keressük a pénzt. Ennek révén azonban egyre több **állami és üzleti érdeket sértünk** meg. Az állam a tiltással és a szabályozással, az üzlet világa a választás szabadságának mind tökéletesebb illúzióját előállító **manipulációval** próbálja megakadályozni ezt a változást.

A kontrollforradalom három jelentésszintje

- Monumentálisnak ígérkező váltás, amely az internethez hasonló új technológiáknak köszönhetően az intézményektől az individuumokhoz helyezi át az ellenőrzés funkcióját.
- A fenti váltás során kibontakozó konfliktus az individuumok és a hatalmat megtestesítő, nagy erejű intézmények (kormányok, vállalatbirodalmak, média) között.
- Nehezen felmérhető és nem is mindig kívánatos utak, módok, amelyek révén a fenti változások újraformálják életünket.

Ezzel párhuzamosan az új módon uralt személyes szférát egy még veszélyesebb, ritkán előre jelzett ellenség is fenyegeti: **saját csökönyös lendülete**, amellyel nyomul, szakadatlanul előre. Az **individuális kontroll** ugyanis mostanra túl messzire merészkedett. A politikustól, a médiaóriástól és az árfelverő kereskedőtől való hatalom-visszaszerzés igézetében elveszíthetjük a képességünket a képviseleti demokrácia érté-

keinek felismerésére, a fontos híreket, illetve magas színvonalú termékeket és szolgáltatásokat közvetítő szereplők szükségességének elfogadására. Ennek következtében **féltve őrzött értékeink**, mint a közösség, a szólásszabadság és a privacy, **válnak egyre csökkenő jelentőségűvé**.
Az új kontrollkihívás mindezzel együtt kezelhető maradt számunkra: előnyeit tudjuk élvezni anélkül is, hogy **kapitulálnánk**, **ellenállnánk** vagy **kivonulnánk**. A személyes felelősség- és (közösségi) kötelezettségvállalás, illetve a „**kormányzás**" kérdéskörének friss, individuumközpontú megközelítése még az egyre bizonytalanabb világban is elvezethet a **demokrácia**, a **bizalom** és a **jólét** megőrzéséhez.

Shapiro könyve messze kiemelkedik az átlagos **internetbrosúrák** tengeréből. Példái eredetiek és találóak, stílusa szellemes és szórakoztató. Hogy mást ne mondjunk, nemcsak az internet kutatói használhatják a modern nemzetállamra adott leírását: az Shapirónál ti. olyan, mint *Arnold Schwarzenegger* és *Woody Allen* keresztezése, egy **neurotikus izomkolosszus**, amely egyre idegesebb saját irrelevanciája miatt, és bármikor kész, hogy erejét fitogtatva bebizonyítsa, ez nincs is így.
Ha van valahol **hiányérzetünk**, akkor az nem avval kapcsolatos, amit a könyvben megismerünk, hanem avval, amiről nem esik szó. Amikor ugyanis a technorealizmussal sikerül a társadalomkutatóknak Szkülla és Kharübdisz között áthajózniuk, még egyáltalán nem értek révbe. Ha már a **görög mitológiánál** vagyunk: jönnek még a **Szümplegaszok** (a két veszélyesen összecsapódó óriásszikla), a szirének, a Gorgó és a tenger más szörnyei – **sok még az ellátandó feladat**.
Ha csak a kontrollforradalomnál mint alapkategóriánál maradunk, annak individuális szinten való értelmezése nem feledtetheti, hogy létezik egy még átfogóbb értelemben vett kontroll, amellyel **maguk az intézmények igyekszenek szabályozni** a társadalom egészét. Az egyre nagyobb méretű társadalmak és a tagjaikat összekötő, mind több áttétellel működő **munkamegosztás** ugyanis közösségi szinten is kontrollválságokat termel, és azokat kontrollforradalmakkal oldja meg. Ezt a pulzálást egy másik szerző, *James R. Beniger* mutatta be látványos **gazdaságtörténeti-szociológiai** elemzéssel másfél évtizeddel ezelőtt. Könyve – amely korántsem meglepő módon a **The Control Revolution** címet viseli – meggyőzően bizonyítja, hogy a modern bürokrácia kialakulásával létrejövő előző kontrollforradalom után most éppen egy kontrollválság időszakába szalad bele az emberiség. Még szerencse, hogy már láthatók annak a kontrollforradalomnak a körvonalai is, amely **megoldást ígér a válságra**: Beniger szerint ez maga az információs és kommunikációs eszközök lenyűgöző evolúciója. Kár, hogy Shapiro nem ismeri (vagy legalábbis nem jelzi, hogy tud róla). A két „**szint**" összekapcsolásával ugyanis némiképp **kerekebb lenne** a világ.

Irodalom:

Andrew L. Shapiro: The Control Revolution (A Century Foundation Book Public Affairs, New York, 1999). James R. Beniger: The Control Revolution (Harvard University Press, 1986).
A technorealista oldalt ld.: **www.technorealism.org**.

Hat vezérlő elv és egyensúlyteremtő válasz az új technológia társadalmi hatáskövetkezményeire

Szabályok és kontextusok

Amikor a technológia változik, gyakorta tűnik úgy, hogy a régi szabályok már nincsenek érvényben. A korábbi szabályokat és az új elveket úgy kell egymás mellé rendelni, hogy figyelembe vegyék az új kontextusokat.

Kényelem és választás

Amikor a Microsoftot a verseny korlátozásával vádolják, a cég a számítógép- és az internethasználat egyszerűbbé tételével védekezik. Mivel mindkét követelésnek egyidejűleg kellene érvényesülnie, a fogyasztóknak bizony meg kell találniuk a szellemes középutat.

A hatalom és annak szétterítése

Az internet a hagyományos közvetítő csatornák kikerülésével ad lehetőséget az individuumoknak olyan döntések meghozatalára, amelyek korábban a feje felett születtek. Az önrendelkezés záloga a minket érintő döntésekről és a bizalmunk révén rólunk döntést hozókról való tudás.

Rend és káosz

Az új technológia révén személyessé tesszük, „belülről vezéreljük" a kapott információkat és társadalmi környezetünket, de nyitottnak kell maradnunk a találkozásra a váratlanul megjelenő, ám értékeket hordozó dolgokkal is.

Egyén és közösség

Az embereknek, forrásoknak és tapasztalatoknak az internet által kínált globális elérése nem vezethet a helyi közösségek és kötelezettségek figyelmen kívül hagyásához. Az internetet egyszerre használhatjuk ahhoz, hogy globálisan „felfedezzünk", lokálisan pedig „szorosabbra zárjuk" kötéseinket.

Piacok és kormányok

A technológia segítségével az egyének egyre jobban tudják saját előnyeik gyarapításához igénybe venni a piac erőit. De ha teljesen a piacra bíznánk mindezt, az veszélyeztetné az egyenlőséget és a hatékonyságot is. A kormányok fontos szerepet játszanak a társadalmi problémák megoldásában, a korrekt játékszabályok fenntartásában és a demokratikus értékek megőrzésében.

Magyar Címtár

Jelenleg még csak így, papíron olvasható a Magyar Címtár elmúlt év végi (mondjuk november 10. és december 10. közötti) növekménye, de szeretnénk, ha valamiképpen az új eszköz, a CD is segítené a linkek közti böngészést. Oda valószínűleg több ezer cím is felkerülhet havonta, itt viszont megmarad az a néhány száz, amelyet olvasóink regisztrálnak a **prim.hu** MaCi menüpontja alatt.

A

AB Travel & Trans
www.abtravel-trans.co.hu
Ablaknet
www.ablaknet.hu
Able webdesign
www.doctorable.sk/ablehu/index.php?id=index
A csend szava
www.extra.hu/csendszava
A csúnya családom
www.imadlak.hu/belzz.html
Akció! Szolgáltatás
www.sipi.startolj.hu
Alaszka
www.tar.hu/tadu
Állatvilág
www.animals.ini.hu
Alternatív zene
miklosp.ini.hu
Angoltanulás
www.englishonline.hu
Anyagmozgatógép Szerviz Kft.
www.amg-targoncaszerviz.hu
Apartmanservice
apartmanservice.com
Archicom Építész Stúdió
www.archicom.hu
Áruház
aruhaz.lap.hu
AS együttes
www.as.ini.hu
ATTItude Wrestling Wallpaper
www.aww.2u.hu
Ausztrália
ausztralia.lap.hu
Autó Szimmer Kft.
www.szimer.hu
Autó-típushibák A-tól Z-ig
tipushiba.fw.hu
Autók
auto.lap.hu
Autómentés 0-tól 24-ig
www.automentes-szallitas.hu
Az Auróra együttes hivatalos oldala
www.aurora.hu

B

Balaton
balaton.lap.hu
Balatonberényi információ
www.balaton-part.hu
Bánkút Síklub
www.bankut.hu

Barlang
www.barlang.lap.hu
BC Olad
www.extra.hu/Bergh
Belsőépítészet fából!
www.haon.hu/parti
Berger Trió Kft.
www.tar.hu/bergertrio
Besenyi Szabolcs - pénzkeresés
www.tar.hu/b_szab/Penz.html
BFM Fantasy OnLine
bfm.freeweb.hu
BiChK
bichka.ini.hu
Bimbó Eszter
www.alvilag.hu/bimbusz
Bind
www.nexus.hu/bind
Birgi
www.bekesnet.hu/~birgi
Bottyán 93-97
bottyan93-97.freeweb.hu
Bowling Center
www.csucsposta.hu/bowling
Budapesti kiadó lakások
members.chello.hu/fonay.istvan
Buddhizmus
www.buddhizmus.lap.hu
BuliCicák
somenicelegs.tripod.com
Business Portal & Club
www.businessmanclub.hu

C

Cappmagyar
www.csucsposta.hu/capp/cappmagyar.htm
Cardinal Számítástechnikai Kft.
www.cardinal.hu
Chat.Reset
chat.reset.hu
Click Here
www.chts.f2s.com
Cobra-LINKtechnika
vnet.hu/cobra3
Coca-Cola Magyarország
www.cocacola.hu
Comfort-Netshare Kft.
www.comfort.hu
Commed Trade Kft.
www.commed.hu
Computer Panoráma Online
www.cp.hu
Computéria
www.computeria.hu
Concordia Kft. - cipzárgyártás
www.concordia.matav.hu
CoolPages
www.coolpages.hu/index.html
Csiribiri
freepages.basicpoint.com/misike/csiribiri/index.html

D

Deface - Internet Security
www.deface.hu
Design-Net Bt.
www.design-net.hu
Detektív
detektiv.lap.hu
Diana étterem
www.extra.hu/dianaetterem
Dinohead Group
dinohead.fw.hu
Domboldal
www.extra.hu/domb
Dragon Ball Galaxy
dbgalaxy.2y.net
DreameR
www.alvilag.hu/dreamer
DSZU
www.tar.hu/uszok
Durel Épületgépészet Kft.
www.durelepuletgepeszet.hu
DVD-, videofelvétel-, műsorkészítés
www.extra.hu/FuzessyJ

E

Ecofill Bt.
www.ecofill.hu
Egészség-pharma
www.e-pharma.hu
Egovision onLine
www.szolgalat.hu/egovision
Ellmann Tamás
members.chello.hu/ellmann.tamas
Elszegényedésellenes Nemzeti Mozgalom
elnemo.freeweb.hu
Email English
emailenglish.fw.hu
Emtégrafik - cégdesign, gravírozás
www.mtgrafik.hu
Espri
www.espri.hu
Eurobeat & Italo & Euro Disco
www.eurobeat.cdr.hu
Eurofoam
www.eurofoam.hu
Európai jogok
www.extra.hu/Andre77
EVVA Hungária Kenőanyag Kereskedelmi Kft.
www.evva.hu

F

Fannygold Kft.
www.fannygold.hu
Fare Trade Bt. - csomagolástechnika
members.chello.hu/fare.trade
Feketéné Tóth Annamária
www.generali.hu/ta/feketenetothannamaria
Ferat Számítástechnika
www.ferat.hu
Férfi
ferfi.lap.hu
Fetaphon
fetaphon.fw.hu
Final Fantasy 8-9-10
www.extra.hu/sony85
Fiscalfoto - profi analóg és digitális képek
www.extra.hu/fiscalfoto
Flame - MP3, linkek, programok
flame.fw.hu
Flash együttes
www.hajtaspajtas.hu/drflash.htm
FM-Bach
www.webhely.hu/bach
Forint
www.lba.hu/forint/index.html
Formentor Informatikai Bt.
www.formentorbt.hu
Főváros
fovaros.lap.hu
Fővárosi Tűzoltó-parancsnokság
www.tuzoltosagbp.hu

Free Games Palace
www.tar.hu/freegamespalace
Fu Mu Autoelektro
www.fumu.hu
Fuvar
www.fuvar.lap.hu

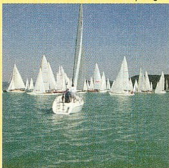
G

Gamirth
www.gamirth.net
Gaszmann Autószerviz
www.gaszmann.hu
Generali
www.generali.hu/ta/imlingjozsef
Geopro Kft.
www.geopro.hu
Gépész
gepesz.lap.hu
GIS Figyelő
free.x3.hu/gisfigyelo/index.html
Gokart
gokart.lap.hu
Golden City
www.goldmix.hu
Gondolkodás csarnoka
gondolkodom.hu

Gönczi palacsinta
www.gonczi-palacsinta.hu
Gribedli
gribedli.eblap.hu

H

Hajdu István
www.szinhaz.hu/hajdu
Hajóépítés
www.concordia.matav.hu/hajo

Hajó
hajo.lap.hu
Halfotó
www.halfoto.hu
Hangszerbolt
www.hangszeraruhaz.hu
Hasznos totó
free.x3.hu/hasznostoto
Hecsasoft Inc.
hecsasoft.freeweb.hu
Hegyköz
www.hegykozweb.home.ro
Hit Gyülekezet, Gödöllő
godollo.hit.hu
Horoszkóp
horoszkop.lap.hu
HSN subládák
www.hsn.macaudio.hu
Hunvista
www.hunvista.hu

I

Ifjúság
www.ifjusag.lap.hu
Ingatlan
villalux.hu
Ingatlanbolt
www.ingatlanbolt.hu
Ingatlandepo országos adatbázis
www.ingatlandepo.hu
Ingatlanpiac.hu, az országos online ingatlanpiac
www.ingatlanpiac.hu
Ingyen webtévé-számítógép
www.lebronet.hu/aos
InnoWeb – multimédia és webdesign
www.innoweb.hu
InterNetMedia
www.internetmedia.hu
Ipari Balaton Kft.
www.iparibalatonkft.hu
Ipari park
iparipark.lap.hu
IQ
iq.lap.hu
IRC Informatikai Arculattervező és Tanácsadó Kft.
www.tszm.hu
Iszolda
www.iszolda.hu
Iványi Ákos
www.angelfire.com/ego/akos

J

Járdányi Pál – tapolcai zeneiskola
www.tar.hu/zeneiskola
Jin és jang
rentahost.net/hajoka/jing.html
Joker Futárszolgálat
www.jokerfutar.hu
Juno au pairs
www.junoaupairs.com

K

Kalandjáték
www.kalandjatek.hu
Kanics Miklós röpködései
www.extra.hu/ornitomik
Kaposgép
www.kaposgep.hu
Kapuciner Fodrászkellék Nagykereskedelmi Kft.
www.freeweb.hu/kapuciner/kapuciner.shtml
Katanet Áruház
www.katanet.hu
Képregénycentrum
kepregeny.rc.hu

Kerámia
keramia.lap.hu
Kertépítés
www.kertem.hu
KerTTrade Bt.
www.extra.hu/kerttrade
Kiss Eszter
www.szinhaz.hu/kisseszter
Korvina Antikvárium
www.vmmik.hu/korvina
Kossuth Gimnázium, Miskolc
zsolo35.freeweb.hu
Kör-Pár Kft.
www.kertberendezes.hu
Közéleti Krónika
www.kronika.matav.hu
Kramli és Társa Játék-nagykereskedés
www.kramli.hu
Kreatív
kreativ.lap.hu
Kriston Szabolcs
drama.obuda.kando.hu/~kristonsz
Kurrens Print Kft.
www.kurrensprint.hu
Kuvárt
www.tar.hu/kuvart

L

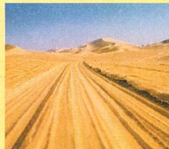
Lada-bolt
www.ladabolt.hu
Lágler András
andrew77.freeweb.hu
LagziCenter Esküvői Fórum
www.szakemberek.sztg.hu/lagzi/forum.php
Latin-Amerikai Tanulmányokért Egyesület (LATE)
www.tar.hu/~late
Laurus Solutions Media Csoport
www.laurusonline.com/media
Lélekben Otthon magazin
www.lelekbenotthon.hu
Lengyelország
lengyelorszag.lap.hu
Les nouvelles esthétiques
www.lne.hu
Leslie Apartments
www.leslie-a.hu
Leslie L. Lawrence
www.lesliellawrence.hu
Leslie L. Lawrence rajongói oldal
www.extra.hu/shogun
Lona Galéria
www.lona.hu
Lucy Maud Montgomery világa
lmmontgomery.vilaga.hu

M

M7Régió
www.m7regio.hu
Magyar CD-borítók
www.boritok.hu/cover.html
Magyar egyházzene
www.egyhazzene.hu
Magyar Elektrográfiai Társaság
www.dsy.hu/met
Magyar Staffordshire Bull Terrier
staffbull.fw.hu
Magyar Zen Bu Kan Kempo Sportszervezet
www.zenbukankempo.com
Magyarock levelezőlista
www.tar.hu/magyarock
Magyarság
magyarsag.lap.hu
Major Imp-Ex
www.majorimpex.com
Majsai-Nyilas Tünde
www.szinhaz.hu/majsai-nyilas
Mándi & Szondi Öltönyház
www.mandi-szondi.com
Masszázs hölgyeknek!
www.extra.hu/morison/indul.html
Mayalaus
free.x3.hu/mayalaus
Mazda SY-TA Kft.
www.mazdasyta.hu
Medical Center
www.medicalcenter.hu
Menix szervezőiroda
www.extra.hu/menix
MÉSZ
www.meszkft.hu
Mexikó
mexiko.lap.hu
MGP-motortúrák
www.nexus.hu/mgp
M-Holographix
www.mhx.hu
Miklósik László
laci.go.ro
Mikroman
www.tar.hu/mikroman
Mikron Invest Kft.
www.minvest.hu
MLBKT
www.logisztika.hu
MMC Stúdió Kft.
www.mmc.hu
Mobil Ingatlaniroda
www.mobilingatlan.hu
Mobilkommunikáció enciklopédiája
mobilkommunikacio.terasz.hu
Mogyi
www.nexus.hu/mogyi
Money
www.trustkft.info
Monitorszerviz
www.extra.hu/monitorservice
Morgens Design Studio
www.slyweb.hu
MoRiCKa tanyája
www.moricka.ini.hu
MRGO WebDesign
www.mrgo.hu
Muurphy Full Flasher
muurphy.freeweb.hu
Múzeum
muzeum.lap.hu
Műemlék könyvtárak
www.nexus.hu/abraham

N

Nagy Dezső biztosítási tanácsadó
www.generali.hu/ta/nagydezso
Nagy Horti Rezsoe (Buci)
buci.cjb.net
Nagyszékely István – irodalom
rentahost.net/hajoka
Need For Speed
www.tar.hu/nfshg
Néhány kép a Szaharából
condrix.freeweb.hu

Nemere Papír Bt.
www.uti.hu/~nemereg
Netcontact Stúdió
www.netcontact.hu
NetOffice irodai adatbázis
www.irodavilag.com
Netrend – a szegedi webstúdió
www.netrend.szeged.hu
Network ICE magyarországi disztribútor
www.networkice.hu
Neumann János Szakközépiskola
www.njszki.hu
Nevada House
www.nexus.hu/nevada
Neve Campbell
nevecampbell.hu
Neveléstudományi tanszék
www25.brinkster.com/nevtud/index.html

Magyar Címtár

Női lap
www.noi.lap.hu
Nyílászáró
www.nyilaszaro.lap.hu
Nyíregyháza
nyiregyhaza.lap.hu

O

Oázis Egészség Stúdió
www.extra.hu/oazis_studio
Omega Digital Network System
omegadns.freeweb.hu
Oroszország
oroszorszag.lap.hu
Orvostudomány
orvostudomany.lap.hu
Önkéntes munka Afrikában
www.humana.hu

P

Paintball Eldorádó
www.extra.hu/paintballiklad
Paksi Turizmusért Egyesület
www.vhf-info.hu/patur
Palesztina
palesztina.lap.hu
Pallasz Magániskola
www.maganorak.hu
Pamela Anderson
pamela-anderson.fw.hu

Paradox Autóhifi
www.extra.hu/paradoxautohifi
Park Plazza
www.plazza.hu
Patakparti Király Kennel
www.tar.hu/patakparti
Patina Kft.
www.patina.ini.hu
Patina Kft.
www.postaladaja.hu/patina
PaWk
www.extra.hu/counterjakab/counter.htm
Pécs
pecs.lap.hu
PeCsa-ünnep
www.unnep.petoficsarnok.hu
Pesti Forma Kft.
www.pestiforma.hu
PKN Controls Bt.
www.pkn-controls.hu
Pólóbolt
www.jampolo.com
Praxis 4d ultrahangrendelő
4d.ultrahang.com
Pretty Pearl West Highland White Terrier Kennel
westie.freeweb.hu
Pszibio Team
www.kiwwi.hu/fws/pszibio
PumaSztar
hopi.fw.hu

Q

Quake3 Arena
www.quake3.gun.hu
Qualinfo
www.qualinfo.hu

R

Radics Béla-emlékoldal
www.extra.hu/rockzene/radics.htm
Radioaktivitás-környezetvédelem
www.dsy.hu/water
Rajczi Norbert
www.extra.hu/nrajczi
RakpArt Művészeti Alapítvány
www.rakp-art.hu
Rammstein
www.freeweb.hu/rammstein
Répi Stargate
rsh.ini.hu
Revay Irodaház
revay10.telnet.hu
Ricky Martin-fotógaléria
kep.tar.hu/andi27

S

Safe Számítástechnikai Kft.
www.networkice.hu
Safe Számítástechnikai Kft.
www.safe.hu
Sági Gyula
www.sagigyula.ini.hu
Sandwichtime
www.sandwichtime.hu
Sanoral – fogászat és szájsebészet
www.sanoral.hu
SAP
sap.lap.hu
Sárospatak
www.tar.hu/sarospatak
Seemann – MP3, warez, download, vicc
www.kiwwi.hu/fws/3070383
Shadowland
www.shadowland.inihu.com
Shinwa Magyarország Precíziós Kft.
www.shinwa.hu
Sífutás
sifutas.lap.hu
SINDEQ-Spitzer Telecom Solutions Kft.
www.sindeq-spitzer.hu
Sport
sport.lap.hu
Sporteszközkölcsönző
kolcsonzo.freeweb.hu
Sportkipufogók
www.extra.hu/benyats
Sportszerek
divexsale.fw.hu
Star Wars
www.extra.hu/lelohely/starwars.htm
StudioPro International
www.studiopro.ini.hu
Suzuki Bluestar
www.suzuki-bluestar.hu
Szabadalom
szabadalom.lap.hu
Szerelemshop
www.szerelemshop.hu
Szexuális segédeszközök, video, CD, DVD
www.szexshop.info
Szikrai Szállítási Kft.
www.szikraifuvaros.hu
Szimbolika Rendezvényszervező Iroda
www.szimbolika.hu
Szobafestés, mázolás, tapétázás
www.nexus.hu/tamaszs
Szociálpolitika
szocialpolitika.lap.hu
Szovi-best
www.szovi-best.ini.hu

T

Tánc
www.tanc.lap.hu
Tankönyv
tankonyv.lap.hu
Tankönyvek
www.extra.hu/tankonyves
Tao Chan Zen Centrum
www.tao-chan.de/hu

Társ- és hobbiállat-tenyésztő szakirány
hobbi-allat.freeweb.hu
Tatabánya Alkotó Művészekért Alapítvány
www.kembridge.hu/tama
Technika Ördögei Bt.
www.techordog.hu
Térképek
www.map.hu
Termékmárkák
termekmarka.lap.hu
The Block
www.viharsarok.net/block
Theia Harry Potter
hermione.ini.hu
Tippon Számítástechnika
www.tippon.hu
Tolerancia
www.tolerancia.lap.hu
TomCat Toys
www.tomcattoys.hu
Történelem
tortenelem.lap.hu
Tradicionális Kung Fu Akadémia
www.kungfuakademia.hu
Trend Soft Bt.
www.trendsoft.hu
Trendex Holding Rt.
www.trendex.hu
Trike
www.trike.lap.hu
Trojka Vendégház – Szolnok
trojka.hu

U

Új Kékszalag Könyvkiadó
www.ujkekszalag.com
Újhartyán
www.ujhartyan.hu
Utazásaink – Juti & Isti
www.extra.hu/holidays
Üzlet
uzlet.lap.hu/indexjs.html

V

Vári Lakosok Egyesülete
www.extra.hu/varilakos
Vendéginfo
www.vendeginfo.hu
Vialetta
www.vialetta.hu
Vian Klub – Miskolc
www.extra.hu/klubvian
Vidra vízi túra
vidraportal.hu
Virágárus
www.nexus.hu/agave/index.html
Vírusinfo
virusinfo.hu
Vitéz Grafika Stúdió
www.vitezgrafika.hu
Vonalkódcentrum
www.elektrodinamika.hu

W

Wágner úr kocsmája
www.wagnerur.hu
Webdesign
www.irodaweb.hu/webdesign.htm
Webdesign, Budapesti Piac
www.bodai.hu
Webgrafika
www.extra.hu/mirador
Webmarketing Consulting
www.webmarketing.hu
Webmozi
webmozi.lap.hu
Werkfotók
www.pointfilm.hu
Winnica Computer
www.winnica.sat.hu

Y

Ytong Hungary Kft.
www.ytong.hu
Yulex-Com Kft.
www.yulex-com.hu

Z

Zala megye
www.zala-megye.lap.hu
Zita divatlapja
members.chello.hu/divat

MILYEN AZ IDEÁLIS
IT-MANAGER?

GONDTALAN!

HISZEN A MÁSODIK GENERÁCIÓS COMPAQ PROLIANT SZERVEREK SEGÍTIK MUNKÁJÁT

Compaq ProLiant G2 sorozat

Dőljön hátra nyugodtan! A Compaq második generációs szervereivel lehetővé tesszük, hogy Önt ne az üzemeltetési gondok kössék le, hanem az üzletmenetre koncentrálhasson. A Compaq ProLiant szerverek elődeik technikai tapasztalatát és a legújabb technológiákat ötvözve váltak a világ legelismertebb szervereivé*. **A második generációs ProLiant szerverek** megújult külsejükkel, nagyobb teljesítményükkel és alacsony TCO értékükkel elérhető áron várják a 21. század kihívásait. Hogy az üzemeltetés Önnek ne csak problémákat és költségeket jelentsen, hanem egy kis szabadságot munka közben.

* Network World's World Class Award 2001
DL380 G2, Intel® Pentium® III processzor, 1266 Mhz-512KB cache, 256MB SDRAM, megvásárolható CarePaq garanciakiterjesztési szolgáltatások

pentium® III

INNOVATÍV
VÁLLALATI MEGOLDÁSOK
A VILÁG BÁRMELY PONTJÁN

www.compaq.hu

COMPAQ
Inspiration Technology

SAMSUNG

SyncMaster

A SyncMaster monitorokkal olyan élményekben lesz részed, amelyet eddig csak a fantáziád produkált! A tökéletes kép- és hangminőséget a HIGHLIGHT ZONE és MouScreen funkciók, illetve multimédiás hangszórók segítik. A sík felületnek és a megnövelt fényerőnek köszönhetően olyan borotvaéles, valósághű képet kapsz – használd akár szórakozásra, vagy mindennapi felhasználá amelyhez mindig ragaszkodni fogsz!

MouScreen

HBC-Focus™

SAMSUNG DIGIT
everyone's invite